

Fundusze Europejskie

Regulamin wyboru projektów do dofinansowania w sposób konkurencyjny w ramach naboru nr FELU.09.02-IP.02-001/23
Działania 9.2 Aktywizacja zawodowa (typ projektu nr 3)
Priorytetu IX Zaspokajanie potrzeb rynku pracy
programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027

Spis treści

I. INFORMACJE OGÓLNE	10
1.1. Podstawy prawne i dokumenty programowe	10
1.2. Informacje na temat zmiany Regulaminu.....	13
II. INFORMACJE O NABORZE	14
2.1.Podstawowe informacje o naborze w ramach konkurencyjnego sposobu wyboru projektów	14
2.2. Instytucja odpowiedzialna za nabór	17
2.3. Cel naboru	17
2.4. Źródła finansowania i kwota środków przeznaczona na nabór	17
2.5. Termin, sposób i forma składania wniosku o dofinansowanie	19
2.6. Komunikacja z Wnioskodawcą	21
2.7. Wycofanie wniosku	22
III. WYMAGANIA W ZAKRESIE NABORU.....	23
3.1. Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie	23
3.2. Typy projektów	24
3.3. Grupa docelowa	28
3.4. Wymagania czasowe dotyczące projektu	33
3.5. Wymagania w zakresie wskaźników projektu	34
3.6. Monitorowanie uczestników projektów oraz podmiotów obejmowanych wsparciem.	36
3.7. Wymagania dotyczące partnerstwa	37
IV. ZASADY FINANSOWANIA PROJEKTU EFS+.....	39
4.1. Wkład własny.....	39
4.2. Pomoc publiczna/Pomoc de minimis	40
4.3. Budżet projektu EFS+	41
4.3.1. Uproszczone metody rozliczania wydatków	44

4.4. Polityki horyzontalne.....	44
4.4.1. Realizacja zasady równości szans i niedyskryminacji.	45
4.4.2. Zasada równości kobiet i mężczyzn	49
4.4.3. Zasada zrównoważonego rozwoju oraz DNSH, czyli „nie czyń znaczącej szkody”.....	50
4.5. Kwalifikowalność wydatków.....	51
4.5.1. Personel projektu.....	53
4.5.2. Cross-financing.....	55
4.5.3. Amortyzacja i leasing środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych.....	56
4.5.4. Reguła proporcjonalności	58
4.5.5. Realizacja zamówień w ramach projektów EFS+	59
V. DZIAŁANIA INFORMACYJNE I PROMOCYJNE	60
VI. PROCEDURA NABORU I OCENY PROJEKTÓW.....	61
6.1. Ocena projektów.....	61
6.1.1. Ocena formalno-merytoryczna	63
6.1.2. Negocjacje.....	66
6.1.3. Ustalenie ostatecznej liczby punktów	70
6.2. Zakończenie oceny i postępowania w zakresie wyboru projektów do dofinansowania	73
6.3. Umowa o dofinansowanie.....	76
VII. PROCEDURA ODWOŁAWCZA	84
VIII. UNIEWAŻNIENIE POSTĘPOWANIA W ZAKRESIE WYBORU PROJEKTÓW	87
IX. ZAŁĄCZNIKI.....	88

WYKAZ SKRÓTÓW I POJĘĆ

Wykaz skrótów:

CST2021 – oznacza to centralny system teleinformatyczny, o którym mowa w art. 2 pkt 29 oraz art. 4 ust. 2 pkt 6 ustawy wdrożeniowej;

EFŠ+ – Europejski Fundusz Społeczny Plus;

FEL 2021-2027 – program Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027;

ION – Instytucja Organizująca Nabór;

IP – Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, któremu została powierzona w drodze porozumienia zawartego z Zarządem Województwa Lubelskiego realizacja zadań w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027;

IPD – Indywidualny Plan Działania;

IZ – Instytucja Zarządzająca programem Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, tj. Zarząd Województwa Lubelskiego obsługiwany przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie;

KE – Komisja Europejska;

KM FEL 2021-2027 Komitet Monitorujący Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027;

KOP – Komisja Oceny Projektów;

KPA – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775, z późn. zm.);

LWK 2021-2027 dla EFS+ - Lista Wskaźników Kluczowych 2021-2027 - EFS+;

SOWA EFS – aplikacja wspierająca proces ubiegania o środki pochodzące z EFS+;

Pzp – ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 1710 z późn. zm.);

SL2021 – oznacza to aplikację wspierającą realizację projektów;

SZOP – Szczegółowy Opis Priorytetów programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027;

UE – Unia Europejska;

UMWL – Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie;

UOKIK – Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów;

WSA – Wojewódzki Sąd Administracyjny;

WUP – Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie;

ZWL – Zarząd Województwa Lubelskiego.

Wykaz pojęć:

alokacja - kwota środków z EFS+ przeznaczona na nabór;

ALMA - Aim, Learn, Master, Achieve (mierz wysoko, ucz się, osiągnij biegłość, realizuj cele) – to inicjatywa aktywnego włączenia dla wzmocnienia pozycji społecznej młodych ludzi w wieku od 18 do 29 lat, znajdujących się w najgorszej sytuacji, którzy nie kształcą się, nie pracują ani nie szkolą się (NEET), poprzez wdrożenie dopasowanego podejścia do udzielenia im wsparcia w znalezieniu pracy oraz integracji ze społeczeństwem;

Beneficjent – podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt 9 rozporządzenia ogólnego;

dofinansowanie – finansowanie UE lub współfinansowanie krajowe z budżetu państwa, przyznane na podstawie umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu, lub ze środków funduszy celowych, o ile tak stanowi umowa o dofinansowanie projektu albo decyzja o dofinansowaniu projektu;

dni robocze - dni od poniedziałku do piątku, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy;

dzień/dni – ilekroć w niniejszym regulaminie mówi się o „dniu” lub „dniach”, rozumie się przez to dni kalendarzowe;

ekspert – osoba, o której mowa w rozdziale 17 ustawy wdrożeniowej;

instytucja organizująca nabór – instytucja odpowiedzialna za organizację i przeprowadzenie naboru. Instytucja ogłaszająca nabór to instytucja pośrednicząca, której powierzono realizację zadań w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego na lata 2021-2027;

komisja oceny projektów – komisja, o której mowa w art. 53 ust.1 ustawy wdrożeniowej;

kryteria wyboru projektów – kryteria, o których mowa w art. 2 pkt 16 ustawy wdrożeniowej, umożliwiające ocenę projektu zatwierdzone przez komitet monitorujący, o którym mowa w art. 38 rozporządzenia ogólnego;

kwalifikacje - kwalifikacje należy rozumieć zgodnie z Wytocznymi dotyczącymi monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów na lata 2021-2027 – Załącznik nr 2 Podstawowe informacje dotyczące uzyskiwania kwalifikacji w ramach projektów współfinansowanych z EFS+;

mechanizm racjonalnych usprawnień (MRU) – oznacza możliwość sfinansowania specyficznych działań dostosowawczych, uruchamianych wraz z pojawieniem się w projekcie realizowanym w ramach polityki spójności osoby z niepełnosprawnością (w charakterze uczestnika/uczestniczki lub personelu projektu). Racjonalne usprawnienie oznacza konieczne i odpowiednie zmiany oraz dostosowania, nie nakładające nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia, jeśli jest to potrzebne w konkretnym przypadku;

nieprawidłowość – nieprawidłowość systemowa lub indywidualna, o których mowa w art. 2 pkt 31 i 33 rozporządzenia ogólnego;

osoba bezrobotna – osoba pozostająca bez pracy, gotowa do podjęcia pracy i aktywnie poszukująca zatrudnienia. Definicja ta uwzględnia wszystkie osoby zarejestrowane jako bezrobotne w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 690, z późn. zm.), nawet jeżeli nie spełniają one wszystkich trzech kryteriów wskazanych wyżej. Osoby kwalifikujące się do urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego, które są bezrobotne w rozumieniu niniejszej definicji (nie pobierają świadczeń z tytułu urlopu), należy wykazywać również jako osoby bezrobotne. Osoby aktywnie poszukujące zatrudnienia to osoby zarejestrowane w urzędzie pracy jako bezrobotne lub poszukujące pracy lub niezarejestrowane, lecz spełniające powyższe przesłanki, tj. gotowość do podjęcia pracy i aktywne poszukiwanie zatrudnienia;

osoba długotrwale bezrobotna – osoba bezrobotna pozostająca w rejestrze PUP przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych;

osoba bierna zawodowo – osoba, która w danej chwili nie tworzy zasobów siły roboczej (tzn. nie pracuje i nie jest bezrobotna). Za osoby bierne zawodowo uznawani są m.in. studenci studiów stacjonarnych, chyba, że są już zatrudnieni; dzieci i młodzież do 18 roku życia pobierający naukę, o ile nie spełniają przesłanek na podstawie których można je zaliczyć do osób bezrobotnych lub pracujących, doktoranci, którzy nie są zatrudnieni na uczelni, w innej instytucji lub przedsiębiorstwie. W przypadku gdy doktorant wykonuje obowiązki służbowe, za które otrzymuje wynagrodzenie, lub prowadzi działalność gospodarczą należy traktować go jako osobę pracującą;

osoba o ograniczonej mobilności – osoba, która ma trudności w samodzielnym przemieszczaniu się np. ze względu na ograniczoną sprawność (w tym : poruszająca się na wózku, o kulach, niewidoma, słabowidząca). Będą to zatem

zarówno osoby z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (lub równoważne), jak i osoby nieposiadające takiego orzeczenia;

osoba z niepełnosprawnością - osoba z niepełnosprawnością w rozumieniu wytycznych ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 lub uczeń albo dziecko w wieku przedszkolnym posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na dany rodzaj niepełnosprawności lub dzieci i młodzież posiadające orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno - wychowawczych wydawane ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu głębokim;

osoba z niepełnosprawnością sprzężoną - osoba, u której stwierdzono występowanie dwóch lub więcej niepełnosprawności, które w porównywalnym stopniu wpływają na organizm;

osoba z kategorii NEET (ang. Not in employment, education or training) – osoba w wieku 15-29 lat, która spełnia łącznie 3 następujące warunki:

- a) nie pracuje (tj. jest bezrobotna lub bierna zawodowo);
- b) nie kształci się (tj. nie uczestniczy w kształceniu formalnym w trybie stacjonarnym albo zaniedbuje obowiązek szkolny lub nauki);
- c) nie szkoli się (tj. nie uczestniczy w pozaszkolnych zajęciach mających na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy; w procesie oceny czy dana osoba się nie szkoli, a co za tym idzie kwalifikuje się do kategorii NEET, należy zweryfikować czy brała ona udział w tego typu formie aktywizacji, finansowanej ze środków publicznych, w okresie ostatnich 4 tygodni);

Partner – podmiot w rozumieniu art. 39 ust. 1 ustawy wdrożeniowej, wnoszący do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe realizujący wspólnie projekt, zwany „projektem partnerskim” na warunkach określonych w porozumieniu albo umowie o partnerstwie;

podmiot wykluczony – podmiot wpisany do rejestru podmiotów wykluczonych, na podstawie art. 207 ust. 4 ustawy o finansach publicznych, prowadzonego przez Ministra Finansów na podstawie art. 210 ustawy o finansach publicznych;

portal – portal internetowy, o którym mowa w art. 46 lit. b rozporządzenia ogólnego: www.funduszeuropejskie.gov.pl;

projekt – przedsięwzięcie, zmierzające do osiągnięcia założonego celu określonego wskaźnikami, z określonym początkiem i końcem realizacji, zgłoszone do objęcia

albo objęte finansowaniem UE jednego z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności albo Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji w ramach programu;

projekt rozliczany metodą uproszczoną – projekt rozliczany kwotami ryczałtowymi lub stawkami jednostkowymi;

strona internetowa – strona internetowa dostępna pod adresem:
www.funduszeUE.lubelskie.pl;

służby publiczne – do katalogu służb publicznych zaliczamy:

- agencje zatrudnienia,
- instytucje pomocy i integracji społecznej,
- instytucje rynku pracy zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r.,
- instytucje szkoleniowe posiadające wpis do Rejestrów Instytucji Szkoleniowych prowadzonych przez wojewódzkie urzędy pracy,
- Ochotnicze Hufce Pracy,
- Podmioty reintegracyjne,
- podmioty świadczące usługi społeczne,
- podmioty świadczące usługi społeczne użyteczności publicznej,
- Urzędy pracy,
- Urzędy pracy w zakresie prowadzonej działalności ustawowej,
- Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie;

szczegółowy opis priorytetów programu – dokument przygotowany i przyjęty przez instytucję zarządzającą krajowym programem albo regionalnym programem, określający w szczególności zakres działań realizowanych w ramach poszczególnych priorytetów programu;

umowa o dofinansowanie projektu – umowa zawarta między właściwą instytucją a wnioskodawcą, którego projekt został wybrany do dofinansowania zawierająca co najmniej elementy, o których mowa w art. 206 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;

wartość projektu – należy przez to rozumieć sumę wydatków kwalifikowalnych i niekwalifikowalnych projektu;

wkład własny – wkład Beneficjenta do projektu (pieniężny lub niepieniężny), który nie zostanie Beneficjentowi przekazany w formie dofinansowania (różnica między kwotą wydatków kwalifikowalnych a kwotą dofinansowania przekazaną Beneficjentowi, zgodnie ze stopą dofinansowania dla projektu rozumianą jako % dofinansowania wydatków kwalifikowalnych);

wniosek o dofinansowanie projektu – dokument, w którym zawarte są informacje na temat Wnioskodawcy oraz opis projektu na podstawie których dokonuje się oceny spełniania przez ten projekt kryteriów wyboru projektów - zwany dalej

wnioskiem/wnioskiem o dofinansowanie; za integralną część wniosku o dofinansowanie projektu uznaje się wszystkie jego załączniki;

Wnioskodawca – podmiot, który złożył wniosek o dofinansowanie projektu;

wykonawca – osoba fizyczna¹, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która oferuje na rynku wykonanie robót budowlanych lub obiektu budowlanego, dostawę produktów lub świadczenie usług lub ubiega się o udzielenie zamówienia, złożyła ofertę lub zawarła umowę w sprawie zamówienia publicznego (zgodnie z art. 7 pkt 30 Pzp) w ramach projektu;

wytyczne – instrument prawny określający ujednolicone warunki i procedury wdrażania funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności i Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji skierowane do instytucji uczestniczących w realizacji programów oraz stosowane przez te instytucje na podstawie właściwego porozumienia, kontraktu programowego, o którym mowa w art. 5 pkt 4d ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, albo umowy oraz przez Beneficjentów na podstawie umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu.

¹ Nie dotyczy osób będących personelem projektu.

I. INFORMACJE OGÓLNE

1.1. Podstawy prawne i dokumenty programowe

Regulamin wyboru projektów do dofinansowania w sposób konkurencyjny (zwany dalej Regulaminem) przygotowano w celu przedstawienia zasad dofinansowania projektów w ramach Działania 9.2. Aktywizacja zawodowa, Priorytetu IX Zaspokajanie potrzeb rynku pracy programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, Celu szczegółowego 4 a) Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności dla osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej.

Regulamin został opracowany na podstawie obowiązujących w tym zakresie aktów prawnych oraz dokumentów, w szczególności:

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159 z późn. zm.), zwane dalej „rozporządzeniem ogólnym”;
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013 (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 21), zwanego dalej „rozporządzeniem EFS+”;
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U. UE.L. 119/1 z 04.05.2016) zwane dalej „RODO”;
- Sprostowania do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (DZ. U. UE. L 127 z 24.05.2018) zwanego dalej “RODO”;

- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1407/2013”;
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1, z późn. zm.), zwane dalej „rozporządzeniem nr 651/2014”;
- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 953 z późn. zm.);
- Rozporządzenia Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) na lata 2021-2027 (Dz. U. z 2022 r. poz. 2782.);
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie rejestru podmiotów wykluczonych z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich (Dz. U. z 2022 r. poz. 647).

Regulacje krajowe:

- Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021- 2027 (Dz. U. z 2022 r. poz. 1079), zwana dalej ustawą wdrożeniową;
- Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1781);
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 226);
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 735 z późn. zm.), zwana dalej ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710 z późn. zm.) – zwanej dalej Pzp;
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 743 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2023 r. poz.120);

- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775, z późn. zm.), zwana dalej KPA;
- Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2022 r. poz. 2240);
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego (Dz.U. z 2023 r. poz. 129 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1745);
- Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. z 2020 r. poz. 358 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 82);
- Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1230 z późn. zm.).

Dokumenty i wytyczne:

- Program Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 (przyjęty przez Zarząd Województwa Lubelskiego Uchwałą nr CDXVII/7223/2022 z dnia 13 grudnia 2022 r.), zatwierdzony przez Komisję Europejską decyzją wykonawczą nr C (2022)8382 z dnia 24 listopada 2022 r.;
- Szczegółowy Opis Priorytetów programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego na lata 2021-2027 zatwierdzony przez ZWL w dniu 26 czerwca 2023 r.;
- Dokument KE określający zasady interwencji pt. „ALMA: Aim- Learn- Master- Achieve: Active inclusion initiative for intergrating disadvantaged young people not in education, employment or training (NEETs) thought mobility Manual of Guidance”;
- Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027 z dnia 18 listopada 2022 r. zwane dalej Wytycznymi kwalifikowalności;
- Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027 z dnia 15 marca 2023 r.;
- Wytyczne dotyczące wyboru projektów na lata 2021-2027 z dnia 12 października 2022 r.;
- Wytyczne dotyczące monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów na lata 2021 – 2027 z dnia 12 października 2022 r.;

- Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 z dnia 29 grudnia 2022 r.;
- Wytyczne dotyczące kontroli realizacji programów polityki spójności na lata 2021 - 2027 z dnia 26 października 2022 r.;
- Wytyczne dotyczące realizacji zasady partnerstwa na lata 2021-2027 z dnia 24 października 2022 r.;
- Wytyczne dotyczące informacji i promocji Funduszy Europejskich na lata 2021 - 2027 z dnia 19 kwietnia 2023 r.;
- Wytyczne dotyczące warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2021-2027 z dnia 25 stycznia 2023 r.;
- Wytyczne dotyczące sposobu korygowania nieprawidłowości na lata 2021-2027 z dnia 4 lipca 2023 r.

W kwestiach nieuregulowanych w Regulaminie mają zastosowanie akty prawa unijnego i krajowego oraz dokumenty programowe właściwe dla przedmiotu naboru.

Uwaga!

Wnioskodawca ubiegający się o dofinansowanie zobowiązany jest korzystać z aktualnej na dzień ogłoszenia naboru wersji dokumentów. Zaleca się, aby Wnioskodawca aplikujący o środki w ramach naboru na bieżąco zapoznawał się z informacjami zamieszczanymi na stronie internetowej oraz na portalu.

1.2. Informacje na temat zmiany Regulaminu

1. ION zastrzega sobie prawo do dokonywania zmian w Regulaminie z zastrzeżeniem pkt 2 i 4.
2. ION może zmienić Regulamin w zakresie kryteriów wyboru projektów, wyłącznie w sytuacji, w której w ramach danego postępowania w zakresie wyboru projektów do dofinansowania nie złożono jeszcze wniosku o dofinansowanie projektu.

Zmiana ta skutkuje odpowiednim wydłużeniem terminu składania wniosków o dofinansowanie projektu.

3. ION po zakończeniu postępowania w zakresie wyboru projektów do dofinansowania nie może zmieniać Regulaminu.
4. ION nie może zmieniać Regulaminu w zakresie sposobu wyboru projektów do dofinansowania oraz jego opisu.
5. Uregulowania z pkt 2 i 4 nie mają zastosowania w sytuacji konieczności dokonania zmian Regulaminu wynikających z przepisów odrębnych.
6. W przypadku zmiany Regulaminu wyboru projektów, ION podaje do publicznej wiadomości, w szczególności na stronie internetowej oraz na portalu, informację o zmianie Regulaminu wyboru projektów, aktualną treść Regulaminu oraz wprowadzone zmiany wraz z ich uzasadnieniem, jak również termin, od którego są stosowane (art. 51 ust. 8 ustawy wdrożeniowej).

II. INFORMACJE O NABORZE

2.1. Podstawowe informacje o naborze w ramach konkurencyjnego sposobu wyboru projektów

1. Nabór konkurencyjny ogłoszony jest w ramach FEL 2021-2027, w ramach Działania 9.2 Aktywizacja zawodowa, Priorytetu IX Zaspokajanie potrzeb rynku pracy programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, Celu szczegółowego 4 a) Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności dla osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej.
2. Projekty współfinansowane są ze środków UE w ramach EFS+.
3. Zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy wdrożeniowej, ION przeprowadza postępowanie w zakresie wyboru projektów do dofinansowania w sposób przejrzysty, rzetelny i bezstronny.
4. Zgodnie z art. 45 ust. 2 ustawy wdrożeniowej ION zapewnia równy dostęp do informacji o warunkach i sposobie wyboru projektów do dofinansowania oraz równe traktowanie Wnioskodawców.
5. Wszelkie terminy realizacji określonych czynności wskazane w Regulaminie, jeśli nie określono inaczej, wyrażone są w dniach kalendarzowych.

6. Do postępowania w zakresie wyboru projektów do dofinansowania nie stosuje się przepisów KPA, z wyjątkiem art. 24 i art. 57 § 1-4 KPA, o ile ustawa wdrożeniowa nie stanowi inaczej. Pominięcie art. 57 § 5 KPA w art. 59 ustawy wdrożeniowej oznacza, że to właściwa instytucja ustala zasady zachowywania terminów w postępowaniu.
7. Jeżeli początkiem terminu określonego w dniach jest pewne zdarzenie, przy obliczaniu tego terminu nie uwzględnia się dnia, w którym zdarzenie nastąpiło. Upływ ostatniego z wyznaczonej liczby dni uważa się za koniec terminu. Terminy określone w tygodniach kończą się z upływem tego dnia w ostatnim tygodniu, który nazwą odpowiada początkowemu dniowi terminu. Terminy określone w miesiącach kończą się z upływem tego dnia w ostatnim miesiącu, który odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było – w ostatnim dniu tego miesiąca. Terminy określone w latach kończą się z upływem tego dnia w ostatnim roku, który odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim roku nie było – w dniu poprzedzającym bezpośrednio ten dzień. Jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub na sobotę, termin upływa następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą.
8. Warunkiem przeprowadzenia naboru przez ION jest przyjęcie Regulaminu oraz udostępnienie Regulaminu potencjalnym Wnioskodawcom.
9. Udostępnienie Regulaminu w przypadku konkurencyjnego sposobu wyboru projektów następuje w formie ogłoszenia o naborze upublicznianego na stronie internetowej ION oraz na portalu.
10. Ogłoszenie o naborze zawiera nazwę właściwej instytucji, wskazanie przedmiotu naboru, informację o potencjalnych Wnioskodawcach, termin składania wniosków o dofinansowanie projektu, Regulamin wyboru projektów oraz dane do kontaktu.
11. Wnioski o dofinansowanie projektu składane są wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Nabór rozpoczyna się w dniu udostępnienia formularza wniosku o dofinansowanie projektu w systemie teleinformatycznym, w sposób umożliwiający składanie wniosków o dofinansowanie projektu. Oznacza to, że ION nie może przyjąć wniosku złożonego w inny sposób, w tym w postaci papierowej (art. 52 ust. 1 ustawy wdrożeniowej).
12. W przypadku gdy stroną lub innym uczestnikiem postępowania jest podmiot publiczny obowiązany do udostępniania i obsługi elektronicznej skrzynki podawczej na podstawie art. 16 ust. 1a ustawy z dnia 17 lutego 2005 r.

o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne doręczenia dokonuje się na elektroniczną skrzynkę podawczą tego podmiotu.

13. Dokumenty i informacje przedstawiane przez Wnioskodawców nie podlegają udostępnieniu przez właściwą instytucję w trybie przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029).
14. Dokumenty i informacje wytworzone lub przygotowane przez właściwe instytucje w związku z oceną dokumentów i informacji przedstawianych przez Wnioskodawców nie podlegają zmianie, do czasu zakończenia postępowania w zakresie wyboru projektów do dofinansowania, udostępnieniu w trybie przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej oraz ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.
15. Niezależnie od faktu, czy dane postępowanie się zakończyło, ION na wniosek Wnioskodawcy, udziela informacji ogólnych o postępowaniu, w którym uczestniczy Wnioskodawca oraz udziela informacji związanych z udziałem tego Wnioskodawcy w postępowaniu.
16. Wyjaśnienia i dodatkowe informacje w kwestiach dotyczących naboru można uzyskać w siedzibie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie:

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie
Punkt kontaktowy Funduszy Europejskich
ul. Obywatelska 4
20-092 Lublin, pokój nr 330

Wyjaśnienia udzielane będą w dni robocze od poniedziałku do piątku w godz. od 7:30 do 15:30 poprzez następujące kanały komunikacji:

- a) konsultacje elektroniczne (drogą e-mailową na adres:
sekretariat@wup.lublin.pl, punkt.konsultacyjny@wup.lublin.pl);
- b) konsultacje telefoniczne (pod numerem tel. (81) 46 35 363 lub 605 903 491);
- c) konsultacje w siedzibie ION (Punkt kontaktowy Funduszy Europejskich, ul. Obywatelska 4, 20-092 Lublin, pok. 330).

17. Odpowiedzi udzielane na pytania związane z procedurą wyboru projektów **są wiążące do momentu zmiany odpowiedzi**. Jeśli zmiana odpowiedzi nie wynika z przepisów powszechnie obowiązującego prawa, Wnioskodawcy, którzy

zastosowali się do danej odpowiedzi i złożyli wnioski o dofinansowanie w oparciu o wskazówki w niej zawarte, nie mogą ponosić negatywnych konsekwencji związanych ze zmianą odpowiedzi.

18. ION zamieszcza wyjaśnienia na stronie internetowej zawierającej informacje o danym postępowaniu. ION nie ma takiego obowiązku, jeżeli wyjaśnienie polega jedynie na odesłaniu do stosownych dokumentów lub ich przytoczeniu.
19. Należy mieć na uwadze, że przedmiotem zapytań w zakresie procedury wyboru projektów oraz dotyczących Regulaminu nie mogą być konkretne zapisy, czy rozwiązania zastosowane w danym projekcie celem ich wstępnej weryfikacji/oceny. Należy jednocześnie pamiętać, że odpowiedź udzielona przez ION na zapytanie nie jest równoznaczna z wynikiem oceny projektu.

2.2. Instytucja odpowiedzialna za nabór

Instytucją Organizującą Nabór jest IP – Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, ul. Obywatelska 4, 20 - 092 Lublin.

2.3. Cel naboru

Celem naboru jest wyłonienie projektów do dofinansowania, o których mowa w Regulaminie wyboru projektów zgodnych z:

- Programem Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027;
- Priorytetem IX Zaspokajanie potrzeb rynku pracy;
- celem szczegółowym 4 a) (EFS+) Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności dla osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej.
- Działaniem 9.2 Aktywizacja zawodowa, **typem projektu 3**: Programy obejmujące instrumenty aktywizacji zawodowej osób młodych w wieku 18-29 lat należących do grupy NEET, które znajdują się w trudnej sytuacji na rynku pracy w ramach Inicjatywy ALMA.

2.4. Źródła finansowania i kwota środków przeznaczona na nabór

1. Kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach naboru – kwota dofinansowania publicznego wynosi **1 117 647,00 EUR**, tj. **4 816 276,21 PLN**², przy czym:

² Kwota została przeliczona wg kursu 1EUR – 4,3093 PLN.

- a) maksymalne współfinansowanie ze środków EFS+ (85% wartości projektów):
4 309 299,76 PLN;
- b) zgodnie z załącznikiem nr 33 do Kontraktu Programowego dla Województwa Lubelskiego udział środków budżetu państwa może wynieść maksymalnie 10% wydatków kwalifikowalnych wykazanych w projektach;
- c) wymagany minimalny wkład własny (5% wartości projektów).
2. Maksymalny poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu wynosi 85%. Umowa o dofinansowanie zawiera regulacje w powyższym zakresie.
3. Maksymalny poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu wynosi 95%³.
4. Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych.
5. W ramach kwoty, o której mowa w pkt 1, tworzy się **rezerwę finansową, w wysokości 10% tej kwoty, tj. 481 627,62 PLN**⁴, z przeznaczeniem na wybór do dofinansowania kolejnych projektów uwzględniający wynik procedury odwoławczej, jak również na sfinansowanie różnic kursowych, o których mowa w pkt 7. Rezerwa w pierwszej kolejności jest przeznaczana na sfinansowanie różnic kursowych, o których mowa w ust. 7 (o ile wystąpią), zaś w pozostałym zakresie podlega rozdysponowaniu poprzez wybór do dofinansowania projektów, zgodnie z zasadami, o których mowa w podrozdziale 6.2, z uwzględnieniem wyników procedury odwoławczej.
6. Kwota alokacji określona w ust. 1 stanowi równowartość **1 117 647,00 EUR** i została przeliczona na podstawie kursu EUR określonego w załączniku nr 32 do Kontraktu Programowego dla Województwa Lubelskiego. Niezależnie od zmian kursu EUR po udostępnieniu Regulaminu Wnioskodawcom, kwota dostępnej alokacji w PLN w wyniku tych zmian nie może przekroczyć kwoty alokacji określonej w pkt 1.
7. Zarząd Województwa Lubelskiego dokona wyboru projektów do dofinansowania w granicach środków dostępnych po ponownym przeliczeniu alokacji wg kursu EUR określonego w załączniku nr 32 do Kontraktu Programowego dla Województwa Lubelskiego. Ze względu na ryzyko wystąpienia różnic kursowych kwota dostępnej alokacji po kolejnych przeliczeniach może okazać się niewystarczająca dla sfinansowania dofinansowania całego projektu. W takiej sytuacji Zarząd Województwa Lubelskiego może dokonać wyboru projektu ze zmniejszonym poziomem dofinansowania, po uzyskaniu zgody Wnioskodawcy.
8. Kwota dostępnej alokacji podlega też przeliczeniu przed podpisaniem każdej umowy o dofinansowanie (wg kursu określonego w załączniku nr 32 do Kontraktu Programowego, obowiązującego w miesiącu zawarcia umowy). Ze względu

³ Zgodnie z art 18 ust. 3 pkt. 2 lit. b Kontraktu dla Województwa Lubelskiego.

⁴ Kwota została przeliczona na podstawie aktualnego kursu EBC obowiązującego w kwietniu 2024 r. wynoszącego: 1 EUR = 4,3093 PLN.

na ryzyko wystąpienia różnic kursowych kwota dostępnej alokacji po kolejnych przeliczeniach może okazać się niewystarczająca dla dofinansowania wszystkich projektów wybranych do dofinansowania. W przypadku wyczerpania dostępnej alokacji przed podpisaniem wszystkich umów o dofinansowanie na pokrycie różnic kursowych wykorzystywana jest rezerwa, o której mowa w pkt. 5.

9. Po zakończeniu postępowania w zakresie wyboru projektów do dofinansowania ION może wybrać do dofinansowania projekty, które zostały ocenione negatywnie w rozumieniu art. 56 ust 5 ustawy wdrożeniowej, z uwagi na wyczerpanie kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów w tym naborze pod warunkiem dostępności kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów w ramach Działania.
10. Wnioskodawca przystępując do naboru akceptuje powyższe warunki.

2.5. Termin, sposób i forma składania wniosku o dofinansowanie

1. Nabór jest organizowany w sposób konkurencyjny.
2. Od momentu złożenia wniosku o dofinansowanie, w celu komunikacji z Wnioskodawcą ION ustala formę i sposób komunikacji drogą elektroniczną za pomocą modułu Korespondencja w systemie obsługi wniosków aplikacyjnych SOWA EFS jako obowiązkowy sposób i formę porozumiewania się stron. W przypadku awarii systemu SOWA EFS, ION dopuszcza zmianę sposobu i formy komunikacji, tj. na formę elektroniczną przy użyciu adresu e-mail: **punkt.konsultacyjny@wup.lublin.pl** lub formę pisemną, do czasu przywrócenia prawidłowego funkcjonowania systemu.
3. Nabór rozpoczyna się w dniu, w którym ION udostępni formularz wniosku o dofinansowanie projektu w systemie SOWA EFS, w sposób umożliwiający składanie wniosków o dofinansowanie projektu.
W ramach naboru nr FELU.09.02-IP.02-001/23 nabór prowadzony będzie: od dnia 25.10.2023 r. (dzień rozpoczęcia naboru) do dnia 08.11.2023 r. (dzień zakończenia naboru) do godziny 23:59 , przy czym wsparcie techniczne i merytoryczne można będzie uzyskać wyłącznie w godzinach pracy ION tj. 7:30-15:30.
4. ION może podjąć decyzję o wydłużeniu naboru. Wydłużenie naboru oznacza zmianę terminu składania wniosków o dofinansowanie na późniejszy. W takiej sytuacji ION zmienia zarówno Regulamin jak i ogłoszenie o naborze.
5. ION może podjąć decyzję o skróceniu naboru, pod warunkiem zachowania wymogów, o których mowa w pkt 4. ION określa wcześniejszy termin zakończenia naboru. W takiej sytuacji ION zmienia zarówno Regulamin jak i ogłoszenie o naborze. Minimalna liczba dni od zmiany terminu składania wniosków do nowego terminu zakończenia naboru wynosi co najmniej 10 dni.
6. Na zmianę terminu składania wniosków o dofinansowanie mogą wpływać w szczególności:
 - zwiększenie kwoty przewidzianej na dofinansowanie projektów w ramach postępowania,

- osiągnięcie określonej wartości kwoty dofinansowania w złożonych wnioskach w ramach postępowania,
 - inna niż przewidziana pierwotnie liczba składanych wniosków.
7. ION nie może podjąć decyzji o zawieszeniu naboru, tzn. przerwaniu go i wznowieniu w późniejszym terminie. Przerwanie naboru skutkuje tym, że składanie wniosków w danym postępowaniu nie będzie już możliwe.
 8. W celu dokonania oceny projektów ION powołuje KOP. W skład KOP wchodzi pracownicy ION. ION do KOP może wyznaczyć również ekspertów.
 9. Rozstrzygnięcie naboru nastąpi w terminie 8 miesięcy od zakończenia naboru wniosków. Termin ten ma charakter instrukcyjny i może ulec wydłużeniu po uprzednim poinformowaniu o tym fakcie na stronie ION. .
 10. Wniosek o dofinansowanie projektu należy opracować z wykorzystaniem systemu wniosków o dofinansowanie w SOWA EFS, który jest narzędziem informatycznym przeznaczonym do obsługi procesu ubiegania się o środki pochodzące z EFS+. Aplikacja dostępna jest za pośrednictwem strony internetowej:
<https://sowa2021.efs.gov.pl>.
 11. Przy opracowywaniu wniosku należy korzystać z Instrukcji użytkownika Systemu Obsługi Wniosków Aplikacyjnych Europejskiego Funduszu Społecznego (SOWA EFS) dla Wnioskodawców/Beneficjentów dostępnych na ww. stronie internetowej.
 12. Wniosek o dofinansowanie jest składany **wyłącznie** w formie elektronicznej, co oznacza, iż ION nie może przyjąć wniosku złożonego w inny sposób, w tym w postaci papierowej, zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy wdrożeniowej.
 13. Przed przesłaniem wniosku do ION należy sprawdzić, czy wszystkie obowiązkowe pola wniosku zostały wypełnione (dokonać walidacji wniosku przyciskiem „Sprawdź” w SOWA EFS).
 14. Wniosek o dofinansowanie projektu składany za pośrednictwem SOWA EFS nie wymaga podpisania.
 15. Wnioskodawca przesyła wniosek utworzony za pośrednictwem SOWA EFS najpóźniej w dniu zakończenia terminu składania wniosków.
 16. Po terminie wskazanym jako data zakończenia naboru, o którym mowa w pkt 3, nie jest możliwe utworzenie wersji elektronicznej wniosku w SOWA EFS i przesłanie jej do ION.
 17. ION może podjąć decyzję o wydłużeniu terminu składania wniosków, gdy:
 - a) wystąpi awaria systemu SOWA EFS, powodująca brak możliwości wysłania do ION wniosku o dofinansowanie projektu w terminie wskazanym w pkt 3;
 - b) wartość wnioskowanego wsparcia w złożonych w ramach naboru wnioskach o dofinansowanie projektu nie wyczerpuje alokacji przeznaczonej na nabór;
 - c) wnioskodawca zgłosi uzasadnioną potrzebę wydłużenia terminu naboru;
 - d) zwiększeniu ulegnie alokacja przeznaczona na nabór;
 - e) zmianie ulegną przepisy prawa, mające wpływ na regulacje zawarte w Regulaminie, ale nie skutkujące koniecznością anulowania naboru;

- f) zmianie ulegną kryteria wyboru projektów, z zastrzeżeniem, że w ramach naboru nie złożono żadnego wniosku.
18. Wzór formularza wniosku o dofinansowanie projektu stanowi załącznik nr 1 do Regulaminu.
19. Wniosek należy wypełnić zgodnie z **Instrukcją wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu** stanowiącą załącznik nr 2 do Regulaminu. Przy wypełnianiu wniosku należy wziąć pod uwagę również Kartę oceny formalno - merytorycznej projektu współfinansowanego ze środków EFS+ w ramach FEL 2021-2027 stanowiącą załącznik nr 7 do Regulaminu tak, aby w poszczególnych rubrykach wniosku o dofinansowanie projektu zawrzeć wszystkie informacje, które będą niezbędne do dokonania oceny.
20. W przedmiotowym postępowaniu ION wymagać będzie oświadczeń przed zawarciem umowy. Wymóg ten stanowi warunek zawarcia umowy o dofinansowanie. Regulacje dotyczące oświadczeń opisane zostały w rozdziale 6.3 niniejszego Regulaminu.
21. W przypadku konkurencyjnego sposobu wyboru projektów po każdym etapie oceny ION niezwłocznie zamieszcza na swojej stronie internetowej oraz na portalu informację o projektach zakwalifikowanych do kolejnego etapu.
22. Dokumentacja dotycząca projektów niewybranych do dofinansowania podlega archiwizacji w siedzibie ION.
23. Zgodnie z kryterium ogólnym formalnym nr 5: Wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i Wnioskodawcom/Partnerom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych, o których mowa w art. 9 ust. 3 Rozporządzenia PE i Rady nr 2021/1060. Kryterium ma zastosowanie do jednostek samorządu terytorialnego (lub podmiotów przez nie kontrolowanych lub od nich zależnych) i ich jednostek organizacyjnych. Spełnienie kryterium będzie oceniane na podstawie oświadczenia (w postaci pliku pdf podpisanego ważnym podpisem kwalifikowanym), stanowiącego załącznik do wniosku o dofinansowanie projektu oraz zapisów we wniosku o dofinansowanie. Oświadczenie składane jest za pośrednictwem SOWA EFS. ION rekomenduje stosowanie wzoru oświadczenia stanowiącego załącznik nr 13 do Regulaminu. Oświadczenie składane jest przez Wnioskodawcę. Oświadczenie, aby spełniało wymogi, o których mowa w art. 47 ustawy wdrożeniowej, musi być opatrzone klauzulą o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

2.6. Komunikacja z Wnioskodawcą

1. Informacja o zakwalifikowaniu projektu do etapu negocjacji oraz wezwanie do uzupełnienia lub poprawy projektu o którym mowa w podrozdziale 6.1.2. przekazywana jest drogą elektroniczną za pośrednictwem SOWA EFS. Termin określony w informacji liczy się od dnia następującego po dniu przekazania niniejszej informacji.
2. Informacja o negatywnej ocenie projektu na etapie oceny formalno - merytorycznej, o której mowa w podrozdziale 6.1.1. pkt 22, przekazywana

jest w formie pisemnej. Do doręczenia niniejszej informacji stosuje się przepisy działu I rozdziału 8 KPA.

3. Informacja o zakończeniu oceny projektu, o której mowa w rozdziale 6.2 pkt 16, przekazywana jest w formie pisemnej. Do doręczenia niniejszej informacji stosuje się przepisy działu I rozdziału 8 KPA.
4. Informacje, o których mowa w pkt 2 i 3, wysyłane są do Wnioskodawcy na adres wskazany we wniosku o dofinansowanie projektu.
5. W przypadku gdy stroną lub innym uczestnikiem postępowania jest podmiot publiczny obowiązany do udostępniania i obsługi elektronicznej skrzynki podawczej na podstawie art. 16 ust. 1a ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. O informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2023 r. poz. 57) informacje, o których mowa w pkt 2 i 3 w formie elektronicznej doręcza się na elektroniczną skrzynkę podawczą tego podmiotu.
6. Wnioskodawca stosuje wyłącznie formę komunikacji ustaloną w niniejszym dokumencie. Dokonuje czynności w formie wskazanej w informacjach, o których mowa powyżej. Niezachowanie wymaganej formy komunikacji skutkuje uznaniem czynności za bezskuteczną.
7. Pozostała korespondencja prowadzona jest z Wnioskodawcą za pośrednictwem SOWA EFS w module Korespondencja.

2.7. Wycofanie wniosku

1. Wnioskodawca ma prawo do rezygnacji z ubiegania się o dofinansowanie projektu i wycofania złożonego przez siebie wniosku o dofinansowanie projektu od momentu złożenia wniosku o dofinansowanie projektu do momentu zawarcia umowy o dofinansowanie projektu, informując o swojej decyzji ION wyłącznie za pośrednictwem SOWA EFS.
Wniosek wycofany ma w systemie SOWA EFS status anulowany.
2. Złożenie lub przesłanie informacji o wycofaniu wniosku o dofinansowanie projektu w innej formie niż wskazana w pkt 1 (np. w formie wiadomości e-mail) będzie nieskuteczne.
3. Informacja o wycofaniu wniosku o dofinansowanie projektu powinna zawierać:
 - jednoznaczną deklarację woli wycofania złożonego wniosku o dofinansowanie projektu,
 - tytuł projektu,
 - datę złożenia wniosku, sumę kontrolną wniosku oraz jego numer (jeżeli został już nadany przez ION),
 - pełną nazwę i adres Wnioskodawcy,
 - powyższa informacja powinna być podpisana przez osobę upoważnioną do reprezentowania Wnioskodawcy.
4. Skutkiem wycofania wniosku o dofinansowanie projektu jest rezygnacja z ubiegania się o dofinansowanie. Wycofanie wniosku o dofinansowanie w terminie

składania wniosku nie wyklucza możliwości złożenia kolejnego wniosku o dofinansowanie projektu w ramach niniejszego naboru, o ile zostanie dotrzymany termin określony w podrozdziale 2.5 pkt 1 Regulaminu.

5. W przypadku zakończenia naboru i wycofania się wszystkich Wnioskodawców z prowadzonego postępowania ION unieważnia postępowanie, o czym informuje na swojej stronie internetowej oraz na portalu.

III. WYMAGANIA W ZAKRESIE NABORU

3.1. Podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie

1. Zgodnie z **Kryterium specyficznym dostępu nr 1: Wnioskodawca:**
Wnioskodawcami uprawnionymi do ubiegania się o dofinansowanie są:
 - a) Jednostki samorządu terytorialnego lub jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego,
 - b) Urzędy pracy w zakresie prowadzonej działalności ustawowej,
 - c) osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej,
 - d) Podmioty ekonomii społecznej,
 - e) Organizacje pozarządowe,
 - f) Instytucje rynku pracy,
 - g) Instytucje dialogu społecznego,
 - h) Instytucje partnerstwa lokalnego,
 - i) Ochotnicze Hufce Pracy,
 - j) Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych,
 - k) Pracodawcy.
2. We wniosku o dofinansowanie projektu należy wpisać pełną nazwę Wnioskodawcy (zgodnie z wpisem do rejestru albo ewidencji właściwych dla formy organizacyjnej Wnioskodawcy).
3. Wnioskodawca powinien wskazać we wniosku o dofinansowanie, którą definicję podmiotu ubiegającego się o dofinansowanie spełnia, w sposób pozwalający osobie oceniającej wniosek jednoznacznie stwierdzić, czy Wnioskodawca jest podmiotem uprawnionym do ubiegania się o dofinansowanie zgodnie z zapisami zawartymi w SZOP oraz Regulaminie.
4. Dane osobowe będą przetwarzane zgodnie z Załącznikiem 14 Klauzula informacyjna dla wnioskodawców oraz beneficjentów.

UWAGA!

5. Wnioskodawca zobowiązany jest również do spełnienia **kryterium formalnego nr 4 dla Działania 9.2**. Roczny obrót Wnioskodawcy jest równy lub wyższy

od rocznych wydatków w projekcie złożonym przez Wnioskodawcę w odpowiedzi na dany nabór wniosków o dofinansowanie projektu.

6. Wnioskodawca powinien mieć na uwadze zapisy ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami - art. 4 ust. 3, a także Wytucznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027.
7. O dofinansowanie nie mogą ubiegać się podmioty podlegające wykluczeniu z ubiegania się o dofinansowanie projektu na podstawie art. 207 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.) lub wobec, których orzeczono zakaz dostępu do środków funduszy europejskich na podstawie odrębnych przepisów:
 - art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2021r. poz. 1745);
 - art. 9 ust. 1 pkt 2a ustawy z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. z 2020 r. poz. 358 z późn. zm.);
 - rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie rejestru podmiotów wykluczonych z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich (Dz. U. z 2022 r. poz. 647);
 - art. 1, art.2 ust.1, art. 3 ustawy z dnia 13 kwietnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego (Dz. U. z 2022 r. poz. 835).
8. Warunkiem ubiegania się o dofinansowanie jest niezaleganie z uiszczaniem podatków, jak również z opłacaniem składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne, Fundusz Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych lub innych należności wymaganych odrębnymi przepisami.

3.2. Typy projektów

1. W ramach naboru wsparcie może zostać udzielone wyłącznie w ramach **3 typu projektu** (zgodnie z typami projektów określonymi w SZOP) tj.:

Programy obejmujące instrumenty aktywizacji zawodowej osób młodych w wieku 18-29 lat należących do grupy NEET, które znajdują się w trudnej sytuacji na rynku pracy w ramach Inicjatywy ALMA.

2. Treść wniosku o dofinansowanie powinna jednoznacznie wskazywać, czy poniżej wymienione kryteria specyficzne dostępu zostaną spełnione. Szczegółowe informacje dotyczące kryteriów znajdują się w załączniku nr 3 do Regulaminu.

Kryteria specyficzne dostępu:

- 1) Wnioskodawcami uprawnionymi do ubiegania się o dofinansowanie są:

- a) Jednostki samorządu terytorialnego lub jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego,
 - b) Urzędy pracy w zakresie prowadzonej działalności ustawowej,
 - c) Osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej,
 - d) Podmioty ekonomii społecznej,
 - e) Organizacje pozarządowe,
 - f) Instytucje rynku pracy,
 - g) Instytucje dialogu społecznego,
 - h) Instytucje partnerstwa lokalnego,
 - i) Ochotnicze Hufce Pracy,
 - j) Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych,
 - k) Pracodawcy.
- 2) Zgodność projektu z kartą Działania 9.2 – Aktywizacja zawodowa Priorytetu IX Zaspokajanie potrzeb rynku pracy Szczegółowego Opisu Priorytetów programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027⁵.
 - 3) Grupą docelową Inicjatywy ALMA są osoby w wieku 18-29 lat należące do kategorii NEET, w tym w szczególności osoby znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, np. osoby z niepełnosprawnością, osoby długotrwale bezrobotne, obywatele państw trzecich, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.
 - 4) Wnioskodawca realizujący projekty w ramach Działania 9.2 obligatoryjnie musi utworzyć partnerstwo z co najmniej jednym partnerem ponadnarodowym z innego państwa członkowskiego.
 - 5) Udzielenie wsparcia w ramach projektu jest poprzedzone identyfikacją potrzeb uczestnika projektu.
 - 6) Wnioskodawca i/lub Partner posiada doświadczenie w pracy z osobami młodymi (w wieku 18-29 lat).
 - 7) W ramach projektu Wnioskodawca zaplanował działania towarzyszące aktywizacji edukacyjno-zawodowej w następujących etapach:
 - a) rekrutacja i wybór uczestników,
 - b) przygotowanie uczestników,
 - c) praktyka zawodowa za granicą,

⁵ Szczegółowy Opis Priorytetów programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 przyjęty przez Zarząd Województwa Lubelskiego w dniu 4 września 2023 r.

d) podsumowanie rozwoju i uzyskanego postępu uczestników.

8) Realizacja wsparcia w formie szkoleń musi zakładać możliwość uzyskania kwalifikacji.

Wnioskodawca ma możliwość uzyskania dodatkowych punktów premiujących za spełnienie następujących kryteriów:

Kryteria specyficzne premiujące:

- 1) Wnioskodawca, na potrzeby realizacji projektu, utworzy partnerstwo przy udziale co najmniej jednego z poniższych podmiotów:
 - Agencje zatrudnienia,
 - Urzędy pracy,
 - Służby publiczne,
 - Organizacje młodzieżowe,
 - Podmioty zajmujące się kształceniem i szkoleniem zawodowym;przy czym partnerstwo musi być zawarte z podmiotem innym rodzajowo niż Wnioskodawca (10 pkt).
- 2) Wnioskodawca i/lub Partner posiada doświadczenie w zakresie mobilności lub finansowania tego typu projektów, m. in. z programów: TLN Mobility, Erasmus+ (15 pkt).
- 3) Wnioskodawca i/lub Partner ma doświadczenie lub jest zaangażowany w prowadzone działania współpracy międzyregionalnej, transgranicznej i transnarodowej, które wykorzysta w realizacji projektu (5 pkt).

Kluczowe warunki realizacji projektów w ramach Działania 9.2 z SZOP :

1. Projekty realizowane będą zgodnie z:
 - a) Wytycznymi dotyczącymi kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027,
 - b) Wytycznymi dotyczącymi realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027,
 - c) Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027,
 - d) Wytycznymi dotyczącymi monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów na lata 2021-2027,

e) Wytycznymi dotyczącymi wyboru projektów na lata 2021-2027

f) Ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,

g) dokumentem KE określającym zasady interwencji pt. "ALMA: Aim- Learn- Master-Achieve. Active inclusion initiative for integrating disadvantaged young people not in education, employment or training (NEETs) through mobility. Manual of Guidance".

2. Udzielenie wsparcia w ramach projektów aktywizacji zawodowej każdorazowo jest poprzedzone identyfikacją potrzeb uczestnika projektu (w tym m.in. poprzez diagnozowanie potrzeb szkoleniowych, możliwości doskonalenia zawodowego) oraz opracowaniem lub aktualizacją dla każdego uczestnika projektu Indywidualnego Planu Działania, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 10a i art. 34a ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy lub innego dokumentu pełniącego analogiczną funkcję. Dokument ten powinien określać zakres wsparcia udzielanego danej osobie, który jest z nią uzgodniony i podlega ewentualnej aktualizacji w trakcie projektu.

3. Wsparcie udzielane w ramach projektów jest dostosowane do indywidualnych potrzeb uczestników projektów, wynikających z ich aktualnego stanu wiedzy, doświadczenia, zdolności i predyspozycji do wykonywania danego zawodu. Każdy z uczestników projektu musi otrzymać ofertę wsparcia, obejmującą takie formy pomocy, które zostaną zidentyfikowane u niego jako niezbędne w celu poprawy sytuacji na rynku pracy lub uzyskania zatrudnienia.

4. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.

5. Nie będą realizowane działania służące rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia.

6. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.

7. W ramach realizowanych projektów beneficjent zapewnia przejrzystość procesu rekrutacji oraz warunków realizacji poszczególnych form wsparcia.

8. Efektem szkolenia będzie nabycie kwalifikacji (konkretnych efektów uczenia się uzyskiwanych w toku szkolenia) potwierdzonych odpowiednim dokumentem (np. certyfikatem), który powinien zawierać informacje na temat uzyskanych przez uczestnika efektów uczenia się w rozumieniu wytycznych ministra właściwego do

spraw rozwoju regionalnego dotyczących monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów na lata 2021–2027 i LWK 2021 dla EFS+.

9. Staże w projekcie są realizowane zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ram jakości staży (Dz. Urz. UE C 88 z 27.03.2014, str. 1) oraz z Polskimi Ramami Jakości Praktyk i Staży⁶.

10. Dana osoba nie otrzymuje jednocześnie wsparcia w więcej niż jednym projekcie dofinansowanym ze środków EFS+.

3.3. Grupa docelowa

1. Zgodnie z kryterium specyficznym dostępu nr 2 Grupa docelowa grupę docelową **Inicjatywy ALMA** są osoby młode w wieku 18-29 lat należące do kategorii NEET, w tym w szczególności osoby znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, np. osoby z niepełnosprawnością, osoby długotrwale bezrobotne, obywatele państw trzecich, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.
2. Zgodnie z Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów na lata 2021-2027 **uczestnikiem projektu** jest osoba fizyczna, bez względu na wiek, bezpośrednio korzystająca z interwencji EFS+. Osoby korzystające bezpośrednio ze wsparcia EFS+ to osoby, które ta interwencja ma na celu wesprzeć. Jako uczestników wykazuje się wyłącznie te osoby, które można zidentyfikować i uzyskać od nich dane niezbędne do określenia między innymi wspólnych wskaźników produktu (dotyczących co najmniej płci, statusu na rynku pracy, wieku, wykształcenia) i dla których planowane jest poniesienie określonego wydatku. Osób niekorzystających z bezpośredniego wsparcia nie należy wykazywać jako uczestników. Bezpośrednie wsparcie uczestnika to wsparcie, na które zostały przeznaczone określone środki, świadczone na rzecz konkretnej osoby, mające doprowadzić do uzyskania korzyści przez uczestnika (np. nabycia kompetencji, podjęcia zatrudnienia).
3. Wnioskodawca powinien opisać grupę docelową we wniosku o dofinansowanie w sposób pozwalający osobie oceniającej wniosek jednoznacznie stwierdzić, czy projekt jest skierowany do grupy kwalifikującej się do otrzymania wsparcia zgodnie z zapisami zawartymi w SZOP oraz Regulaminie.
4. We wniosku o dofinansowanie należy scharakteryzować grupę docelową, tj. osoby objęte wsparciem.
5. We wniosku o dofinansowanie należy również wskazać, w jaki sposób Wnioskodawca będzie rekrutował uczestników projektu w tym, jakimi kryteriami posłuży się podczas rekrutacji, przy czym należy pamiętać, że kryteria rekrutacji powinny być mierzalne. Opis przebiegu rekrutacji powinien być szczegółowy

⁶ Informator Polskie Ramy Jakości Staży i Praktyk dostępny jest na stronie internetowej https://www.parp.gov.pl/storage/publications/pdf/1.polskie_ramy_jakosci_praktyk_i_stazy_informat or.pdf.

i obejmować wskazanie i uzasadnienie wybranych kryteriów i technik rekrutacji dopasowanych do grupy odbiorców z poszanowaniem zasady dostępności oraz charakteru projektu, a także powinien zawierać m.in. następujące dane: czas, miejsce i informacje o komisji rekrutacyjnej oraz o regulaminie rekrutacji.

6. W celu spełnienia **kryterium horyzontalnego nr 1 dla Działania 9.2** Wnioskodawca zobowiązany jest do wykazania, iż **projekt jest zgodny ze standardem minimum realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn**. Spełnienie kryterium będzie oceniane na podstawie standardu minimum określonego w Załączniku 1 do Wytycznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027. Standard minimum będzie oceniany z zastosowaniem wag punktowych 0 – 1 – 2.
7. W projektach niezbędne jest uwzględnienie perspektywy równości kobiet i mężczyzn na wszystkich etapach realizacji. Na każdym z etapów należy zaplanować mechanizmy pozwalające na realizację zasady równości kobiet i mężczyzn.
8. Zgodnie z art.6 rozporządzenia EFS+ w przypadku zasady równości kobiet i mężczyzn ważne jest przede wszystkim stwarzanie takich samych warunków, praw i obowiązków wobec kobiet jak i wobec mężczyzn, a także promowanie równego dostępu do zasobów (środków finansowych, szans rozwoju, udziału w projektach) w zakresie: zwiększenia uczestnictwa kobiet w zatrudnieniu, lepszego godzenia życia zawodowego i prywatnego, zwalczania feminizacji ubóstwa oraz dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy oraz kształceniu oraz szkoleniu.
9. W celu spełnienia **kryterium horyzontalnego nr 2 dla Działania 9.2** Wnioskodawca zobowiązany jest do **opisania we wniosku o dofinansowanie projektu pozytywnego wpływu realizacji projektów na zasadę równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami**. Przez pozytywny wpływ należy rozumieć zapewnienie wsparcia bez jakiegokolwiek dyskryminacji ze względu na przesłanki określone art.9 rozporządzenia ogólnego, w tym zapewnienie dostępności do oferowanego w projekcie wsparcia dla wszystkich jego uczestników/uczestniczek oraz zapewnienie dostępności wszystkich produktów projektu (w tym także usług), które nie zostały uznane za neutralne dla wszystkich ich użytkowników/użytkowniczek, zgodnie ze standardami dostępności stanowiącymi załącznik nr 2 do Wytycznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027. Realizując projekty Wnioskodawca zapewni poszanowanie praw podstawowych oraz przestrzeganie Karty Praw Podstawowych oraz Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. W związku z tym wniosek o dofinansowanie będzie analizowany na etapie oceny pod kątem zgodności z prawami i wolnościami określonymi w Karcie Praw Podstawowych (w szczególności art. 21, 23 oraz 26) oraz Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych.

Karta Praw Podstawowych

10. Wniosek o dofinansowanie podlega ocenie w zakresie kryterium ogólnego horyzontalnego nr 3: Projekt jest zgodny z Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej z dnia 26 października 2012 r. (Dz. Urz. UE C 326 z 26.10.2012, str. 391), w zakresie odnoszącym się do sposobu realizacji i zakresu projektu.
11. Zgodność projektu z Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej z dnia 26 października 2012 r., na etapie oceny wniosku należy rozumieć jako brak sprzeczności pomiędzy zapisami projektu a wymogami tego dokumentu lub stwierdzenie, że te wymagania są neutralne wobec zakresu i zawartości projektu.
12. Wytyczne Komisji Europejskiej dotyczące zapewnienia poszanowania Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej przy wdrażaniu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, w szczególności załącznik nr III, stanowią materiał pomocniczy dla Wnioskodawców i oceniających.⁷

Konwencja o Prawach Osób Niepełnosprawnych

13. Wniosek o dofinansowanie podlega ocenie w zakresie kryterium ogólnego horyzontalnego nr 4: Projekt jest zgodny z Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych, sporządzoną w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169, z późn. zm.), w zakresie odnoszącym się do sposobu realizacji, zakresu projektu i Wnioskodawcy.
14. Zgodność projektu z Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych, na etapie oceny wniosku należy rozumieć jako brak sprzeczności pomiędzy zapisami projektu a wymogami tego dokumentu lub stwierdzenie, że te wymagania są neutralne wobec zakresu i zawartości projektu.
15. Głównym celem standardów dostępności jest zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami, na równi z osobami pełnosprawnymi, dostępu do funduszy unijnych w zakresie udziału, użytkowania, zrozumienia, skorzystania z ich efektów.
16. Należy pamiętać, że założenie, że do projektu nie mogą zgłosić się, czy nie zgłaszają się osoby z niepełnosprawnościami lub zgłaszają się wyłącznie takie z określonymi rodzajami niepełnosprawności, jest dyskryminacją.
17. Niedopuszczalna jest sytuacja, w której odmawia się dostępu do uczestnictwa w projekcie osobie z niepełnosprawnościami ze względu na bariery np.: architektoniczne, komunikacyjne czy cyfrowe.
18. Należy mieć na uwadze:
 - materiały informacyjne o projekcie np. plakaty, ulotki, ogłoszenia prasowe i dokumenty rekrutacyjne min. formularze zgłoszeniowe, rekrutacyjne, ankiety są przygotowane w sposób dostępny i udostępniane co najmniej wersji elektronicznej,
 - umieszczenie w materiałach informacyjnych i rekrutacyjnych wyraźnej informacji o możliwości skorzystania z usług dostępowych takich jak tłumacz języka migowego, asystent osoby z niepełnosprawnością, materiały

⁷ Wytyczne KE są zawarte w Załączniku III Horyzontalne Warunki Podstawowe - art. 15 ust. 1 do Rozporządzenia PE i R (UE) 2021/1060

szkoleniowe w formie dostępnej (np. elektronicznej z możliwością powiększenia druku lub odwrócenia kontrastu);

- umieszczenie w materiałach informacyjnych i rekrutacyjnych opisu dostępności biura projektu/miejsc rekrutacji (szerokość drzwi, możliwość pokonania schodów (winda, itp.), dostępność tłumaczenia na język migowy, możliwość korzystania z pętli indukcyjnej itp.).
- dostosowanie stron internetowych, na których będą publikowane informacje o projekcie oraz dokumenty rekrutacyjne, do standardów WCAG 2.1 jest niezbędne, aby umożliwić pozyskanie informacji o rekrutacji osobom z różnymi rodzajami niepełnosprawności;
- zapewnienie różnych kanałów informowania o możliwości udziału w projekcie: plakaty, ulotki, informacje w polskim języku migowym (film na www) itp.;
- komunikacja na linii Beneficjent-uczestnik/czka projektu jest zapewniona przez co najmniej dwa sposoby komunikacji np. z wykorzystaniem telefonu, e-mail, spotkania osobistego lub przez osobę trzecią np. opiekuna, członka rodziny;
- wysyłanie informacji o projekcie do organizacji zrzeszających osoby z niepełnosprawnościami działających na terenie realizacji projektu;
- sposób organizacji wsparcia w projekcie, w którym biorą udział osoby z niepełnosprawnościami, jest dostosowany do ich potrzeb, z uwzględnieniem rodzaju i stopnia niepełnosprawności uczestników;
- wszystkie działania świadczone w projektach odbywają się w budynkach/miejscach dostępnych architektonicznie dla osób z niepełnosprawnościami, jeżeli na danym terenie nie istnieje miejsce spełniające te warunki lub Wnioskodawca ma do dyspozycji kilka miejsc w różnym stopniu spełniających te warunki, wybiera to miejsce, które w pełni spełnia kryteria dostępności lub jest im najbliższe przy zastosowaniu racjonalnych usprawnień np. zastosowanie tymczasowych platform czy zapewnienie usługi asystenckiej.

19. Realizując projekt, Wnioskodawca powinien zapoznać się i stosować się do zapisów zgodnych z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, ustawą z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych oraz Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 wraz z załącznikami.

20. Zgodnie z Wytycznymi kwalifikowalności w ramach projektu wsparcie udzielane jest uczestnikom określonym we wniosku o dofinansowanie, spełniającym

następujące warunki kwalifikowalności uczestników projektu:

- a. spełnienie kryteriów kwalifikowalności uprawniających do udziału w projekcie, co jest potwierdzone właściwym dokumentem, w szczególności zaświadczeniem lub innym dokumentem wystawionym przez właściwy podmiot, albo oświadczeniem uczestnika projektu lub podmiotu otrzymującego wsparcie, jeżeli kryterium kwalifikowalności nie może zostać potwierdzone dokumentem wystawionym przez właściwy podmiot. W celu uniknięcia wydatków niekwalifikowanych związanych z nieprawdziwymi oświadczeniami,

ION rekomenduje potwierdzenie kwalifikowalności uczestników na podstawie zaświadczeń;

- b. uzyskanie danych o uczestniku projektu, o których mowa w załączniku nr 1 do rozporządzenia EFS+, tj. m.in. płeć, status na rynku pracy, wiek, wykształcenie, lub danych uczestnika projektu lub podmiotu otrzymującego wsparcie potrzebnych do monitorowania wskaźników kluczowych oraz przeprowadzenia ewaluacji, oraz zobowiązanie uczestnika projektu do przekazania informacji na temat jego sytuacji po opuszczeniu projektu.
21. W projektach, w których warunkiem kwalifikowalności uczestnika projektu jest status osoby bezrobotnej, dokumentem, o którym mowa w pkt 19 lit. a, jest zaświadczenie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) lub potwierdzenie wygenerowane z Platformy Usług Elektronicznych ZUS, potwierdzające status tych osób jako osób bezrobotnych lub biernych zawodowo w dniu jego wydania (zaświadczenie/potwierdzenie obejmuje np. brak tytułu do odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne w związku z zatrudnieniem lub wykonywaniem innej pracy zarobkowej; o zaświadczenie z ZUS można ubiegać się składając np. wniosek na druku US-7 lub poprzez Platformę Usług Elektronicznych ZUS). W przypadku osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy (PUP), dokumentem tym może być również zaświadczenie z PUP o posiadaniu statusu osoby bezrobotnej w dniu jego wydania. Zaświadczenia, o których mowa w zdaniu pierwszym i drugim, uznaje się za ważne przez okres 30 dni od dnia ich wydania. Rozpoczęcie wsparcia przez uczestnika projektu, którego kwalifikowalność została potwierdzona zaświadczeniem, powinno nastąpić nie później niż 30 dni od dnia wystawienia zaświadczenia.
22. Uczestnik projektu nie składa zaświadczenia, o którym mowa pkt 20, jeżeli Beneficjent posiada dostęp do danych w systemie teleinformatycznym ZUS lub PUP niezbędnych do potwierdzenia jego kwalifikowalności. Beneficjent samodzielnie przeprowadza weryfikację kwalifikowalności uczestnika projektu, co dokumentuje w postaci elektronicznej, np. wydrukami (do pliku) z systemu teleinformatycznego.
23. Co do zasady, kwalifikowalność uczestnika projektu lub podmiotu otrzymującego wsparcie jest potwierdzana bezpośrednio przed udzieleniem mu pierwszej formy wsparcia w ramach projektu, przy czym jeżeli charakter wsparcia uzasadnia prowadzenie rekrutacji na wcześniejszym etapie realizacji projektu – kwalifikowalność uczestnika projektu lub podmiotu otrzymującego wsparcie potwierdzana może być na etapie rekrutacji do projektu.
24. Potwierdzanie spełnienia kryteriów kwalifikowalności uprawniających do udziału w projekcie jest przeprowadzane w sposób gwarantujący wiarygodność danych.
25. Przystępując do projektu uczestnik projektu musi potwierdzić zapoznanie się z informacjami wynikającymi z art. 13 i art. 14 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE. W przypadku uczestnika projektu nieposiadającego zdolności

- do czynności prawnych, fakt zapoznania się z powyższymi informacjami potwierdza jego opiekun prawny. Sposób udokumentowania zapoznania się z powyższymi informacjami musi pozwalać na zachowanie ścieżki audytu.
26. W celu rozpoczęcia udziału osoby w projekcie niezbędne jest podanie danych osobowych w zakresie wyznaczonym w Wytocznych dotyczących monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów na lata 2021-2027. Uczestnika projektu należy poinformować o możliwości odmowy podania danych osobowych szczególnej kategorii, o której mowa w art. 9 rozporządzenia.
 27. W sytuacji, gdy uczestnik będący osobą fizyczną lub jego opiekun prawny nie udzielił informacji na temat szczególnych kategorii danych osobowych (tj. osoby z niepełnosprawnościami, migranci, osoby obcego pochodzenia i mniejszości, osoby z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej) istnieje możliwość wprowadzenia niekompletnych w ww. zakresie danych uczestnika pod warunkiem udokumentowania przez Beneficjenta, iż działania w celu zebrania przedmiotowych danych zostały podjęte. Niekompletność danych w ww. zakresie nie oznacza niekwalifikowalności danego uczestnika z wyjątkiem sytuacji opisanej w punkcie 28. Niemniej, Beneficjent musi być w stanie zapewnić wystarczające dowody, że dana osoba spełnia kryteria kwalifikowalności określone dla projektu.
 28. Odmowa podania informacji dotyczących szczególnych kategorii danych osobowych w przypadku projektu skierowanego do grup charakteryzujących się przedmiotowymi cechami, skutkuje brakiem możliwości weryfikacji kwalifikowalności uczestnika oraz prowadzi do niezakwalifikowania się do udziału w projekcie.
 29. Kwalifikowalność uczestników projektu podlega kontroli w miejscu przez uprawnione organy kontroli.
 30. Uczestnik projektu ponosi odpowiedzialność karną za składanie oświadczeń niezgodnych z prawdą.
 31. W przypadku złożenia oświadczenia niezgodnego z prawdą, Beneficjentowi przysługuje od uczestnika projektu roszczenie w drodze powództwa cywilnego.
 32. Dane dotyczące uczestników projektów w rozumieniu załącznika I lub II do rozporządzenia EFS+ zgromadzone w centralnym systemie teleinformatycznym CST2021 mogą zostać udostępnione Prezesowi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w związku z realizacją zadań wynikających z art. 50 ust. 3a i 3c ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1230, z późn. zm.).

3.4. Wymagania czasowe dotyczące projektu

1. Wnioskodawca określa datę kwalifikowalności wydatków w ramach projektu **równoznaczną z okresem realizacji projektu** z zastrzeżeniem pkt 3 - 4, za wyjątkiem wydatków na ustanowienie zabezpieczenia prawidłowej realizacji umowy o dofinansowanie projektu oraz wycenę wkładu niepieniężnego, które mogą być poniesione przed zawarciem umowy o dofinansowanie projektu oraz rozpoczęciem realizacji projektu i które będą mogły zostać uznane za

kwalikowalne pod warunkiem przyjęcia projektu do realizacji. Kwalikowalność wydatków odnosi się do zadań realizowanych w okresie realizacji projektu.

2. Koniec okresu kwalikowalności wydatków stanowi data **31 grudnia 2029 r.**
Z uwagi na sprawne rozliczenie projektów, ION rekomenduje, aby koniec realizacji projektów zaplanowano w terminie nie późniejszym niż 31 lipca 2029 r.
3. Wskazywana przez Wnioskodawcę we wniosku o dofinansowanie data rozpoczęcia realizacji projektu oraz data zakończenia realizacji projektu jest zarówno rzeczowym, jak i finansowym okresem realizacji projektu. Informacje na temat okresu realizacji projektu zawarte we wniosku powinny pokrywać się z analogicznymi informacjami zawartymi w sekcji Harmonogram projektu.
4. Po zakończeniu realizacji projektu możliwe jest kwalikowanie wydatków poniesionych po dniu wskazanym jako dzień zakończenia realizacji projektu, o ile wydatki te odnoszą się do zadań realizowanych w okresie realizacji projektu oraz zostały uwzględnione we wniosku o płatność końcową. W takim przypadku wydatki te należy uznać za kwalikowalne, o ile spełniają pozostałe warunki kwalikowalności określone w Wytocznych kwalikowalności.
5. Wnioskodawca w celu spełnienia **kryterium formalnego nr 3 dla Działania 9.2** zobowiązany jest do zawarcia w treści wniosku informacji, iż projekt **nie został fizycznie zakończony ani w pełni zrealizowany przed dniem złożenia wniosku aplikacyjnego (art. 63 ust. 6 rozporządzenia ogólnego).**

3.5. Wymagania w zakresie wskaźników projektu

1. Wnioskodawca zobligowany jest do wskazania we wniosku o dofinansowanie projektu wszystkich wskaźników produktu oraz wskaźników rezultatu, do których przyczyni się realizacja projektu.
2. Wskaźniki dzielą się na wskaźniki produktu lub rezultatu:
 - **wskaźniki produktu** - mierzą wielkość i pokazują charakter oferowanego wsparcia lub grupę docelową objętą wsparciem w Programie lub projekcie. Produkt stanowi wszystko, co zostało uzyskane w wyniku działań współfinansowanych z EFS+. Są to zarówno wytworzone dobra, jak i usługi świadczone na rzecz uczestników podczas realizacji projektu. Wskaźniki produktu w programie określone są na poziomie celu szczegółowego oraz odnoszą się, co do zasady, do osób lub podmiotów objętych wsparciem, ale mogą odwoływać się również do wytworzonych dóbr i usług.
 - **wskaźniki rezultatu** - dotyczą oczekiwanych efektów wsparcia współfinansowanych z EFS+. W odniesieniu do osób lub podmiotów określają efekt w postaci zmian sytuacji w momencie pomiaru w stosunku do sytuacji w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie, np. w odniesieniu do poprawy statusu uczestnika na rynku pracy. W celu ograniczenia wpływu czynników zewnętrznych na wartość wskaźnika rezultatu, powinien on być jak najbliżej powiązany z działaniami wdrażanymi w ramach odpowiedniego celu szczegółowego. Oznacza to, że wskaźnik rezultatu obrazuje efekt wsparcia

udzielonego danej osobie lub podmiotowi i nie obejmuje efektów dotyczących grupy uczestników lub podmiotów, która nie otrzymała wsparcia. Wartości docelowe wskaźników rezultatu określone są na poziomie celu szczegółowego.

- **wskaźniki rezultatu bezpośredniego** - odnoszą się do sytuacji bezpośrednio po zakończeniu wsparcia tj. w przypadku osób lub podmiotów do 4 tygodni od zakończenia udziału przez uczestnika lub podmiot objętego wsparciem w projekcie, o ile definicja wskaźnika nie wskazuje innego okresu, Każdy ze wskaźników powinien mieć określoną wartość docelową, która powinna być osiągnięta w wyniku realizacji projektu.

3. Wnioskodawca zobligowany jest do wskazania we wniosku o dofinansowanie projektu wszystkich wskaźników produktu oraz wskaźników rezultatu, do osiągnięcia których przyczyni się realizacja projektu, tj.:

WSKAŹNIKI PRODUKTU

- Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie;
- Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie;
- Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie;
- Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie;
- Liczba osób w wieku 18-29 lat objętych wsparciem w programie;

WSKAŹNIKI REZULTATU

- Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu;
- Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu;
- Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu;

Dodatkowo wnioskodawca zobowiązany jest także do wykazania we wniosku o dofinansowanie projektu, a następnie do monitorowania na etapie realizacji projektu poniższych wskaźników kluczowych na podstawie składanych wniosków o płatność (również w przypadku zerowej wartości docelowej):

- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami;
- Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami;

inne wspólne wskaźniki produktu tj.

- Liczba osób należących do mniejszości, w tym społeczności marginalizowanych takich jak Romowie, objętych wsparciem w programie;
- Liczba osób obcego pochodzenia objętych wsparciem w programie;
- Liczba osób w kryzysie bezdomności lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie;
- Liczba osób z krajów trzecich, objętych wsparciem w programie;
- Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie;

oraz wspólne wskaźniki produktu dotyczące podmiotów tj.

- Liczba objętych wsparciem podmiotów administracji publicznej lub służb publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym;
4. Szczegółowe informacje na temat zakresu poszczególnych wskaźników (definicje) zostały opisane w LWK 2021-2027 dla EFS+ oraz w załączniku nr 4 do przedmiotowego Regulaminu.
 5. Zgodnie z zapisami Instrukcji użytkownika SOWA EFS dla Wnioskodawców/Beneficjentów jeżeli jednostką miar wskaźników są osoby Wnioskodawca zobligowany jest do wpisania wartości docelowych z podziałem na płeć - oddzielnie dla kobiet i mężczyzn. W innych przypadkach należy wskazać wartość ogółem.

3.6. Monitorowanie uczestników projektów oraz podmiotów obejmowanych wsparciem.

1. Monitorowanie uczestników w trakcie realizacji projektu odbywa się na podstawie danych zebranych w CST2021. Podstawą do wprowadzenia informacji o udziale uczestnika będącego osobą fizyczną w projekcie jest zapewnienie danych obejmujących: dane uczestnika (obywatelstwo, rodzaj uczestnika, nazwa instytucji, imię i nazwisko, PESEL, wiek w chwili przystąpienia do projektu, płeć, wykształcenie), dane teleadresowe (kraj, województwo, powiat, gmina, miejscowość, kod pocztowy, obszar zamieszkania wg stopnia urbanizacji DEGURBA, tel. kontaktowy, adres e-mail), szczegóły wsparcia (data rozpoczęcia i zakończenia udziału w projekcie, data rozpoczęcia udziału we wsparciu, status na rynku pracy w chwili przystąpienia do projektu, planowana data zakończenia edukacji w placówce edukacyjnej, w której skorzystano ze wsparcia, sytuacja po zakończeniu udziału w projekcie, zakończenie udziału osoby w projekcie zgodnie z zaplanowaną dla niej ścieżką uczestnictwa, rodzaj otrzymanego wsparcia, data założenia działalności gospodarczej), status uczestnika projektu (przynależność do mniejszości narodowej lub etnicznej, migrantów, obce pochodzenie, bezdomność i wykluczenie mieszkaniowe, niepełnosprawność). Szczegółowy zakres danych dotyczących uczestników projektów współfinansowanych z EFS+ oraz podmiotów objętych wsparciem w projekcie zawiera załącznik nr 1 do Wytucznych dotyczących monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów na lata 2021-2027.

2. Powyższe dane służą do wykazywania danej osoby jako uczestnika projektu, a tym samym powiązanych z nim wskaźników produktu i rezultatu. Odmowa udzielenia informacji wrażliwych przez uczestnika (tj. niepełnosprawności, bycia migrantem, obcego pochodzenia i mniejszości, pochodzenia z grupy w niekorzystnej sytuacji społecznej) nie jest podstawą do niekwalifikowalności, o ile Wnioskodawca nie kieruje wsparcia do grup charakteryzujących się przedmiotowymi cechami.
3. Monitorowanie podmiotów objętych wsparciem w projekcie odbywa się na podstawie danych zebranych w CST2021. Podstawą do wprowadzenia informacji o udziale podmiotu objętego wsparciem w projekcie jest zapewnienie danych obejmujących: dane podstawowe (nazwa instytucji, NIP, typ instytucji, dane teleadresowe (kraj, województwo, powiat, gmina, miejscowość, kod pocztowy, tel. kontaktowy, adres e-mail), szczegóły wsparcia (data rozpoczęcia i zakończenia udziału w projekcie, data rozpoczęcia udziału we wsparciu, fakt objęcia wsparciem pracowników instytucji, rodzaj przyznanego wsparcia).
4. Podanie danych jest warunkiem koniecznym otrzymania wsparcia, a odmowa ich podania jest równoznaczna z brakiem możliwości udzielenia wsparcia w ramach projektu.

3.7. Wymagania dotyczące partnerstwa

1. Zgodnie z **kryterium specyficznym dostępu nr 4** Wnioskodawca obligatoryjnie musi utworzyć partnerstwo z co najmniej jednym partnerem ponadnarodowym z innego państwa członkowskiego. Partnerstwo w ramach projektu musi zostać zawarte przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu.
2. Możliwość realizacji projektów w partnerstwie została uregulowana w art. 39 ustawy wdrożeniowej. W celu spełnienia **kryterium horyzontalnego nr 8 dla Działania 9.2** Wnioskodawca zobowiązany jest do ujęcia w treści wniosku o dofinansowanie projektu informacji, iż **w przypadku projektu partnerskiego, spełnione zostały wymogi, o których mowa w art. 39 ustawy wdrożeniowej.**
3. Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy wdrożeniowej w celu wspólnej realizacji projektu, może zostać utworzone partnerstwo przez podmioty wnoszące do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe realizujące wspólnie projekt, zwany dalej "projektem partnerskim", na warunkach określonych w porozumieniu albo umowie o partnerstwie.
4. Zgodnie z art. 39 ust. 2 ustawy wdrożeniowej podmiot, o którym mowa w art. 4, art. 5 ust. 1 i art. 6 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Pzp, inicjujący projekt partnerski, dokonuje wyboru Partnerów spośród podmiotów innych niż wymienione w art. 4 tej ustawy z zachowaniem zasady przejrzystości i równego traktowania. Podmiot ten, dokonując wyboru, jest zobowiązany w szczególności do:
 - ogłoszenia otwartego naboru Partnerów na swojej stronie internetowej wraz ze wskazaniem co najmniej 21-dniowego terminu na zgłaszanie się Partnerów;

- uwzględnienia przy wyborze Partnerów zgodności działania potencjalnego Partnera z celami partnerstwa deklarowanego wkładu potencjalnego Partnera w realizację celu partnerstwa oraz doświadczenia w realizacji projektów o podobnym charakterze;
 - podania do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej informacji o podmiotach wybranych do pełnienia funkcji Partnera.
5. Wybór Partnerów jest dokonywany przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu.
 6. W przypadkach uzasadnionych koniecznością zapewnienia prawidłowej i terminowej realizacji projektu za zgodą ION może nastąpić zmiana Partnera. Do zmiany Partnera przepis pkt 3 stosuje się odpowiednio.
 7. W przypadkach uzasadnionych koniecznością zapewnienia prawidłowej i terminowej realizacji projektu, w związku z wystąpieniem okoliczności, które nie mogły być znane Wnioskodawcy ani właściwej instytucji na dzień zawarcia umowy o dofinansowanie projektu lub podjęcia decyzji o dofinansowaniu projektu, za zgodą właściwej instytucji może nastąpić wybór Partnera po zawarciu umowy o dofinansowanie projektu lub podjęciu decyzji o dofinansowaniu projektu. Do wyboru Partnera przepis pkt 3 stosuje się odpowiednio.
 8. Podmiot, o którym mowa w art. 4 art.5 ust. 1 i art. 6 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Pzp, niebędący podmiotem inicjującym projekt partnerski, po przystąpieniu do realizacji projektu partnerskiego podaje do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej informację o rozpoczęciu realizacji projektu partnerskiego wraz z uzasadnieniem przyczyn przystąpienia do jego realizacji oraz wskazaniem Partnera wiodącego w tym projekcie.
 9. Porozumienie oraz umowa o partnerstwie określają w szczególności:
 - przedmiot porozumienia albo umowy;
 - prawa i obowiązki stron;
 - zakres i formę udziału poszczególnych Partnerów w projekcie, w tym zakres realizowanych przez nich zadań;
 - Partnera wiodącego uprawnionego do reprezentowania pozostałych Partnerów projektu;
 - sposób przekazywania dofinansowania na pokrycie ponoszonych przez poszczególnych Partnerów projektu, umożliwiający określenie kwoty dofinansowania udzielonego każdemu Partnerowi;
 - sposób postępowania w przypadku naruszenia lub niewywiązywania się stron z porozumienia lub umowy.
 10. Stroną porozumienia ani umowy o partnerstwie nie może być podmiot wykluczony z możliwości otrzymania dofinansowania na podstawie przepisów odrębnych.
 11. Partnerem wiodącym w projekcie partnerskim może być wyłącznie podmiot o potencjale ekonomicznym zapewniającym prawidłową realizację projektu partnerskiego.
 12. Partnerem wiodącym w projekcie partnerskim może być wyłącznie podmiot inicjujący projekt partnerski.

13. Udział Partnerów w projekcie partnerskim nie może polegać wyłącznie na wniesieniu do jego realizacji zasobów, o których mowa w pkt 2.
14. Podczas weryfikacji wniosku i oceny projektu członkowie KOP zwracają uwagę, czy Wnioskodawca zawarł informację o planowanym partnerstwie oraz Partnerach we wniosku o dofinansowanie projektu w sposób wskazany w *Instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie*.
15. W SOWA EFS w sekcji 2: Wnioskodawca i Realizatorzy należy zaznaczyć/zdefiniować udział innych podmiotów w realizacji projektu.
16. Zadania realizowane przez poszczególnych Partnerów w ramach projektu partnerskiego nie mogą polegać na oferowaniu towarów, świadczeniu usług na rzecz pozostałych Partnerów.
17. Wydatki poniesione w ramach projektu przez Partnera, który nie został wybrany zgodnie z ustawą wdrożeniową, uznane będą za niekwalifikowalne, przy czym wysokość wydatków niekwalifikowalnych uwzględnia stopień naruszenia przepisów ustawy.
18. Partner jest to podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków na równi z Beneficjentem, chyba że chodzi o Beneficjenta jako stronę umowy o dofinansowanie.
19. Beneficjent zobowiązany jest do zawarcia umowy o partnerstwie (porozumienia) szczególnie określającej reguły partnerstwa. **Minimalny zakres umowy o partnerstwie określa załącznik nr 6A** lub dla projektów rozliczanych w formule partnerskiej **załącznik nr 6B do Regulaminu**.
20. Realizacja projektu w formule partnerstwa oznacza rozliczanie wniosku w formule partnerskiej w CST2021, co wiąże się z koniecznością składania częściowych wniosków o płatność przez wszystkich Partnerów ponoszących wydatki w projekcie (w tym Partnera wiodącego – Beneficjanta). Do ION zbiorczy wniosek o płatność składa Partner wiodący – Beneficjent i to on jest odpowiedzialny za rozliczenie projektu zgodnie z umową o dofinansowanie projektu.
21. Wnioskodawcy, którzy zdecydują się na rozliczenie wniosku w formule partnerskiej muszą posiadać zgodę Partnerów na taki sposób rozliczenia projektu.
22. Rozliczanie projektu w formule partnerstwa jest fakultatywne dla projektów partnerskich. Projekty partnerskie nie muszą być realizowane w formule partnerstwa.

IV. ZASADY FINANSOWANIA PROJEKTU EFS+

4.1. Wkład własny

1. W ramach przedmiotowego naboru Wnioskodawca lub Partner jest zobligowany do wniesienia minimalnego wkładu własnego w wysokości 5 % wartości projektu.
2. Wkładem własnym są środki finansowe lub wkład niepieniężny zabezpieczone przez Beneficjenta, które zostaną przeznaczone na pokrycie wydatków kwalifikowalnych i nie zostaną Beneficjentowi przekazane w formie

dofinansowania. Wartość wkładu własnego stanowi zatem różnicę między kwotą wydatków kwalifikowalnych a kwotą dofinansowania przekazaną Beneficjentowi, zgodnie ze stopą dofinansowania dla projektu, rozumianą jako procent dofinansowania wydatków kwalifikowalnych.

3. Wkład własny Wnioskodawcy jest wykazywany we wniosku o dofinansowanie projektu, przy czym to Wnioskodawca określa formę wniesienia wkładu własnego.
4. Źródłem finansowania wkładu własnego mogą być zarówno środki publiczne jak i prywatne. O zakwalifikowaniu źródła pochodzenia wkładu własnego (publiczny/prywatny) decyduje status prawny Beneficjenta/Partnera/strony trzeciej. Wkład własny może pochodzić m. in. z budżetu JST, Funduszu Pracy, środków prywatnych, środków PFRON.
5. Wkład własny lub jego część może być wniesiony w ramach kosztów pośrednich jak i bezpośrednich.
6. W ramach kosztów pośrednich rozliczanych za pomocą stawki ryczałtowej wkład własny uznaje się za wkład pieniężny.
7. Wkład niepieniężny powinien być wnoszony przez Beneficjenta ze składników jego majątku lub z majątku innych podmiotów lub w postaci świadczeń wykonywanych przez wolontariuszy, na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. lub nieodpłatnej pracy społecznej członków stowarzyszenia wykonywanej na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2261, z późn. zm.), jeżeli możliwość taka wynika z przepisów prawa oraz zostanie to ujęte w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu.
8. W przypadku niewniesienia wkładu własnego, w procencie określonym w umowie o dofinansowanie projektu, IP pomniejsza kwotę przyznanego dofinansowania, o której mowa w umowie o dofinansowanie projektu proporcjonalnie, z zachowaniem udziału procentowego określonego w umowie o dofinansowanie projektu.
9. W uzasadnionych przypadkach wkład własny może zostać uznany za niekwalifikowany ze względu na procentowy udział poszczególnych źródeł finansowania projektu.
10. Szczegółowe zasady wnoszenia wkładu niepieniężnego zostały uregulowane w Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027.

4.2. Pomoc publiczna/Pomoc de minimis

1. Wystąpienie przesłanek do udzielenia pomocy de minimis weryfikowane jest na etapie oceny formalno-merytorycznej na podstawie zapisów we wniosku o dofinansowanie.
2. Szczegółowe warunki i tryb udzielania pomocy de minimis zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Funduszy i polityki Regionalnej z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów finansowanych z (EFS+) na lata 2021-2027.

4.3. Budżet projektu EFS+

1. Okres kwalifikowalności wydatków został określony w podrozdziale 3.4 Regulaminu.

Ważne!

Koszty zarządzania stanowią wyłącznie koszty pośrednie rozliczane ryczałtem.

Koszty pośrednie rozliczane ryczałtem powinny być zgodne z zapisami Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027.

2. Szczegółowy budżet projektu jest podstawą do oceny kwalifikowalności i racjonalności kosztów i powinien bezpośrednio wynikać z opisanych zadań i ich etapów. W szczegółowym budżecie projektu ujmowane są jedynie wydatki kwalifikowalne spełniające warunki określone w Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021–2027.
3. We wniosku o dofinansowanie projektu Beneficjent przedstawia koszty bezpośrednie w formie budżetu zadaniowego oraz koszty pośrednie, o których mowa w podrozdziale 3.12. Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027. Dodatkowo, we wniosku o dofinansowanie projektu wykazywany jest szczegółowy budżet ze wskazaniem jednostkowych kosztów bezpośrednich, który jest podstawą oceny kwalifikowalności wydatków na etapie oceny.
4. Budżet zadaniowy oznacza przedstawienie kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich projektu w podziale na zadania merytoryczne, np. kursy języka polskiego, szkolenia z zakresu wartości i kultury polskiej, szkolenia zawodowe, itd. Zadania merytoryczne nie stanowią pojedynczych wydatków np. usługa cateringowa, hotelowa i trenerska.
5. W odniesieniu do zadań merytorycznych we wniosku o dofinansowanie projektu wykazywany jest limit kosztów, które mogą zostać poniesione przez Beneficjenta na ich realizację. Limit kosztów bezpośrednich w ramach budżetu zadaniowego na etapie wnioskowania o środki powinien wynikać ze szczegółowej kalkulacji kosztów jednostkowych wykazanej we wniosku o dofinansowanie projektu. Przy konstruowaniu budżetu projektu należy kierować się ogólnymi warunkami kwalifikowalności, określonymi w Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027, w szczególności racjonalnością, efektywnością oraz zasadą należytego zarządzania finansami nie tylko na poziomie poszczególnych wydatków, ale również usług wykazywanych na poziomie całego projektu. Wykazanie danego wydatku w budżecie projektu nie zwalnia z konieczności ponoszenia wydatków zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami.
6. Koszty pośrednie są kwalifikowalne w ramach naboru i stanowią koszty administracyjne związane z techniczną obsługą realizacji projektu zgodnie z zapisami podrozdziału 3.12 Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021–2027.

7. W ramach kosztów pośrednich rozliczanych za pomocą stawki ryczałtowej wkład własny uznaje się za wkład pieniężny.

W ramach kosztów pośrednich nie są wykazywane wydatki objęte cross finansowaniem, o których mowa w podrozdziałach 2.4 Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021 – 2027.

Ważne!

Niedopuszczalna jest sytuacja, w której koszty z katalogu kosztów pośrednich, o których mowa powyżej, zostaną wykazane w ramach kosztów bezpośrednich.

Na etapie:

- wyboru projektu do dofinansowania – oceniane jest, czy w ramach zadań określonych w budżecie projektu (w kosztach bezpośrednich) nie zostały wykazane koszty, które stanowią koszty pośrednie,
- realizacji projektu – w ramach zatwierdzania wniosku o płatność weryfikowane jest, czy w zestawieniu poniesionych wydatków bezpośrednich załączanym do wniosku o płatność, nie zostały wykazane wydatki pośrednie, o których mowa powyżej.

Koszty pośrednie rozliczane są wyłącznie z wykorzystaniem następujących stawek ryczałtowych:

- a) 25% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich⁸ do 830 tys. PLN włącznie,
 - b) 20% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich⁹ powyżej 830 tys. PLN do 1 740 tys. PLN włącznie,
 - c) 15% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich¹⁰ powyżej 1 740 tys. PLN do 4 550 tys. PLN włącznie,
 - d) 10% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich¹¹ przekraczającej 4 550 tys. PLN.
8. Stawka ryczałtowa kosztów pośrednich jest wskazywana w umowie o dofinansowanie.
9. IP może obniżyć stawkę ryczałtową kosztów pośrednich w przypadku rażącego naruszenia przez Beneficjenta postanowień umowy o dofinansowanie projektu w zakresie zarządzania projektem, w tym m. in.:

⁸ Z pomniejszeniem kosztu mechanizmu racjonalnych usprawnień, o których mowa w Wytycznych dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027.

⁹ Jw.

¹⁰ Jw.

¹¹ Jw.

- a) Beneficjent nie rozpoczął realizacji projektu w terminie wskazanym we wniosku o dofinansowanie projektu,
- b) Beneficjent realizuje projekt niezgodnie z harmonogramem, zawartym we wniosku o dofinansowanie projektu,
- c) Beneficjent nie przedkłada wniosków o płatność w terminie zgodnym z harmonogramem płatności,
- d) Beneficjent nie przedkłada skorygowanych/uzupełnionych wniosków o płatność w terminie określonym przez IP,
- e) Beneficjent nie stosuje się do uwag IP w zakresie korygowania/uzupełniania wniosków o płatność,
- f) Beneficjent nie przedkłada w terminie określonym przez IP harmonogramów realizacji wsparcia, uniemożliwiając tym samym weryfikację zgodności z założeniami określonymi we wniosku o dofinansowanie projektu i/lub przeprowadzenie wizyty monitoringowej,
- g) Beneficjent utrudnia współpracę z IP poprzez uchylanie się od udzielania wszystkich informacji i wyjaśnień związanych z realizacją projektu na wezwanie IP,
- h) W przypadku powtarzającego się przedkładania przez Beneficjenta do IP błędnie sporządzonych/niekompletnych dokumentów związanych z realizacją projektu,
- i) Personel bezpośrednio zaangażowany w zarządzanie projektem i jego rozliczanie nie dopełnia swoich obowiązków w zakresie wydatków w sposób konkurencyjny,
- j) Beneficjent zarządza projektem niezgodnie ze strukturą zarządzania wskazaną we wniosku o dofinansowanie projektu.

10. W zależności od liczby i skali stwierdzonych uchybień IP może obniżyć stawkę ryczałtową kosztów pośrednich maksymalnie:

- a) z 25% kosztów bezpośrednich – na 20% kosztów bezpośrednich w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich¹² do 830 tys. PLN włącznie,
- b) z 20% kosztów bezpośrednich – na 16% kosztów bezpośrednich w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich¹³ powyżej 830 tys. PLN do 1 740 tys. PLN włącznie,
- c) z 15% kosztów bezpośrednich – na 12% kosztów bezpośrednich w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich¹⁴ powyżej 1 740 tys. PLN do 4 550 tys. PLN włącznie,

12 Z pomniejszeniem kosztów racjonalnych usprawnień, o których mowa w Wytycznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027.

13 Z pomniejszeniem kosztów racjonalnych usprawnień, o których mowa w Wytycznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027.

14 Jw.

- d) z 10% kosztów bezpośrednich – na 8% kosztów bezpośrednich w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich¹⁵ przekraczającej 4 550 tys. PLN łącznie.

4.3.1. Uprozczone metody rozliczania wydatków

1. Zgodnie z kryterium ogólnym horyzontalnym nr 7: **W projekcie, którego łączny koszt wyrażony w PLN nie przekracza wartości 200 tys. EUR w dniu zawarcia umowy o dofinansowanie projektu, rozliczany jest obligatoryjnie za pomocą uproszczonych metod rozliczania wydatków, o których mowa w Regulaminie wyboru projektów.**
2. Zgodnie art. 53 ust. 2 rozporządzenia ogólnego, projekt współfinansowany ze środków EFS+, którego łączny koszt wyrażony w PLN nie przekracza równowartości 200 tys. EUR w dniu zawarcia umowy o dofinansowanie projektu (do przeliczenia łącznego kosztu projektu stosuje się miesięczny kurs wymiany walut stosowany przez KE, aktualny na dzień ogłoszenia naboru), rozliczany jest obligatoryjnie za pomocą uproszczonych metod rozliczania wydatków.
3. Zastosowanie stawki ryczałtowej kosztów pośrednich oznacza spełnienie warunku, o którym mowa w pkt 2.

Stawki jednostkowe

Z uwagi na specyfikę projektów, w ramach niniejszego naboru nie przewiduje się rozliczania wydatków za pomocą stawek jednostkowych.

4.4. Polityki horyzontalne

1. Wybór projektu w trybie konkurencyjnym odbywa się w oparciu o przesłanki określone w ustawie wdrożeniowej.
2. Wybrany projekt do dofinansowania musi być zgodny z zapisami art. 9 Rozporządzenia ogólnego, wymogami Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych (w szczególności art.19), w tym Komentarzami Ogólnymi 4 i 5 oraz uwagami końcowymi dla Polski Komitetu ONZ ds. Praw Osób Niepełnosprawnych, z należytym poszanowaniem zasad równości, wolności wyboru, prawa do niezależnego życia, dostępności i zakazu wszelkich form segregacji. Inwestycje muszą wykazać zgodność działań odnośnie przestrzegania zobowiązań w zakresie praw człowieka, a mianowicie Kartą Praw Podstawowych (KPP), Europejskim Filarem Praw Społecznych, Strategią na rzecz praw osób niepełnosprawnych 2021-2030.
3. Projekt musi być zgodny z art. 9 Rozporządzenia ogólnego, który nakłada obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji

¹⁵ Jw.

ze względu na płeć, rasę, lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Projekt musi być realizowany zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 oraz załącznikiem nr 2 Standardy dostępności wraz z uwzględnieniem przestrzegania procedur KPP i Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Zalecane jest stosowanie postanowień Europejskiego Aktu o Dostępności.

4. Zgodnie z zapisami ww. Wytycznych projekt musi być zgodny z zasadami równościowymi:
 - a. zasadą równości szans i niedyskryminacji oraz
 - b. zasadą równości kobiet i mężczyzn.
5. Przestrzeganie zasad równościowych wynika z art. 2 i 3 Traktatu o Unii Europejskiej.
6. Wszelkie działania finansowane z EFS+ muszą służyć, czy umożliwiać swobodne z nich korzystanie także osobom z niepełnosprawnościami. Jest to spowodowane szczególnie trudną sytuacją osób z niepełnosprawnościami w dostępie do produktów, usług i udziału w życiu społeczno-gospodarczym.
7. Zgodnie z ideą projektowania uniwersalnego, infrastruktura, produkty i usługi zaprojektowane i zrealizowane z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami, muszą służyć wszystkim użytkownikom i likwidować lub ograniczać różne bariery, również takie na które napotykają osoby bez niepełnosprawności (np. cudzoziemcy, osoby starsze, kobiety w ciąży itp.).
8. Projekt musi wspierać zrównoważony rozwój oraz służyć zachowaniu, ochronie i poprawie jakości środowiska, w myśl art. 11 i art. 191 ust. 1 określonym w art. 11 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, a także uwzględniać zasady „zanieczyszczający płaci”, być zgodny z celami ONZ dotyczącymi zrównoważonego rozwoju, a także porozumienia paryskiego przyjętego na mocy Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu i zasady DNSH, czyli „nie czyń znaczącej szkody” (art. 9 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów na lata 2021-2027), w tym w szczególności wykorzystanie nowoczesnych, energooszczędnych rozwiązań technicznych i technologicznych, zastosowanie technologii przyjaznych środowisku przyrodniczemu.

4.4.1. Realizacja zasady równości szans i niedyskryminacji.

1. Niezależnie od wymogów wynikających z Rozporządzenia ogólnego, zapisy ratyfikowanej w dniu 6 września 2012 r. przez Polskę Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych zobowiązują Polskę do zwiększenia możliwości korzystania z praw przez osoby z niepełnosprawnościami, w tym eliminacji barier oraz zapewnienia pełnego uczestnictwa we wszystkich sferach życia.
2. Na tej podstawie Wnioskodawca zobowiązany jest przedstawić we wniosku o dofinansowanie projektu sposób realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami w ramach projektu.

3. Wnioskodawca musi zapewnić dostępność do oferowanego w projekcie wsparcia oraz dostępność wszystkich produktów projektu (które nie zostały uznane za neutralne) dla wszystkich ich użytkowników zgodnie z Rozporządzeniem 2021/1060 (w szczególności art.9). Wnioskodawca zobowiązany jest do zapewnienia dostępności oferowanego wsparcia zgodnie ze standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027, które stanowią załącznik nr 2 do Wytocznych w zakresie realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027. W przypadku projektów (w tym ich produktów) nieobjętych standardem dostępności Beneficjent powinien zapewnić realizację zasady dostępności w ramach innych działań projektowych, np. na poziomie zarządzania projektem lub działań informacyjno- promocyjnych (np. strona projektu zgodna z WCAG 2.1 – w tłumaczeniu na język polski: wytyczne dotyczące ułatwień w dostępie do treści publikowanych w Internecie).
4. Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, umożliwia wszystkim osobom sprawiedliwe i pełne uczestnictwo we wszystkich dziedzinach życia na jednakowych zasadach, bez względu na ich płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.
5. Realizacja zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (zasada dostępności) w projektach współfinansowanych z funduszy unijnych powinna być realizowana na wszystkich etapach wdrażania projektu, w tym na etapie przygotowania projektu czyli analizy, definiowania celów, planowania działań i budżetu, określania rezultatów, a także podczas jego realizacji, rozliczania, monitorowania i kontroli.
6. Zasada może być realizowana poprzez zastosowanie uniwersalnego projektowania oraz mechanizmu racjonalnych usprawnień. Są to narzędzia umożliwiające kompleksowe podejście do planowania i projektowania zarówno produktów jak i odpowiedniego otoczenia, mając na celu promowanie społeczeństwa włączającego wszystkich obywateli oraz zapewniając im pełną równość oraz możliwość uczestnictwa.
7. Uniwersalne projektowanie jest to projektowanie produktów oraz otoczenia tak, aby były one dostępne dla wszystkich ludzi (także osób niepełnosprawnościami) w największym możliwym stopniu, bez potrzeby adaptacji bądź wyspecjalizowanego projektowania. Uniwersalne projektowanie nie wyklucza możliwości zapewnienia dodatkowych udogodnień dla szczególnych potrzeb osób z niepełnosprawnościami, jeżeli jest to potrzebne. Koncepcja uniwersalnego projektowania jest realizowana przez zastosowanie co najmniej standardów dostępności, które stanowią załącznik nr 2 do Wytocznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027.
8. W sytuacjach wyjątkowych dopuszcza się odstępstwa od ww. wymogu, pod warunkiem rzeczowego uzasadnienia w treści wniosku o dofinansowanie, dlaczego projekt nie będzie spełniał wymogu dostępności poprzez koncepcje

uniwersalnego projektowania. Zasadność takiego wyłączenia każdorazowo jest oceniona przez ION podczas weryfikacji wniosków o dofinansowanie. W przypadku każdej nowotworzonej inwestycji konieczna jest zatem ocena zgodności danego produktu z koncepcją uniwersalnego projektowania a mechanizm racjonalnych usprawnień (został poniżej opisany), powinien być stosowany jedynie po wcześniejszym stwierdzeniu braku możliwości zastosowania koncepcji uniwersalnego projektowania. Ewentualna neutralność projektu w stosunku do zasady dostępności, powinna być rozumiana w kategoriach wyjątku od reguły. W tych wyjątkowych przypadkach, gdy produkty projektu wprost nie realizują zasady dostępności dopuszczalne jest wykazanie neutralności produktów projektu. Należy jednocześnie podkreślić, iż przyjęcie do realizacji projektów, w przypadku których aspekt zapewnienia dostępności został w nieuzasadniony sposób pominięty, stanowi naruszenie przepisów Rozporządzenia ogólnego. Należy również zauważyć, iż jeśli przynajmniej jeden z elementów projektu realizuje zasadę dostępności, nie jest to projekt neutralny. W przypadku gdy produkty (usługi) projektu nie mają swoich bezpośrednich użytkowników/użytkowniczek, dopuszczalne jest uznanie, że mają one charakter neutralny wobec zasady równości szans i niedyskryminacji. Wnioskodawca musi wykazać we wniosku o dofinansowanie projektu, że dostępność nie dotyczy danego produktu (lub usługi). Ostateczna decyzja o uznaniu danego produktu (lub usługi) za neutralny należy do oceny wniosku o dofinansowanie projektu. W przypadku uznania, że dany produkt (lub usługa) jest neutralny, projekt zawierający ten produkt (lub usługę) może być uznany za zgodny z zasadą równości szans i niedyskryminacji. **Uznanie neutralności określonych produktów (usług) projektu nie zwalnia jednak Beneficjenta ze stosowania standardów dostępności dla realizacji pozostałej części projektu, dla której standardy dostępności mają zastosowanie.**

9. Drugim narzędziem jest mechanizm racjonalnych usprawnień, który oznacza możliwość sfinansowania specyficznych działań dostosowawczych, uruchamianych wraz z pojawieniem się w projekcie osoby z niepełnosprawnością (w charakterze uczestnika/uczestniczki lub członkini/członkowi personelu projektu. Mechanizm ten jest definiowany, jako konieczne i odpowiednie zmiany oraz dostosowania, nienakładające nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia, rozpatrywane osobno dla każdego konkretnego przypadku, w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami możliwości korzystania z wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz ich wykonywania na zasadzie równości z innymi osobami. Zgodnie z zapisami Wytocznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027, w projektach, w których pojawiły się nieprzewidziane na etapie planowania wydatki związane z zapewnieniem dostępności uczestnikowi/uczestniczce (lub członkowi/członkini personelu) projektu, jest możliwe zastosowanie MRU. Co do zasady, środki na finansowanie MRU nie są planowane w budżecie projektu na etapie wnioskowania o jego dofinansowanie Mechanizm racjonalnych usprawnień znajduje więc zastosowanie

w przypadku, gdy nie ma możliwości realizacji wsparcia w środowisku wprost dostępnym lub gdy koszt uzyskania dostępności byłby wysoki. Mechanizm racjonalnych usprawnień jak wspomniano powyżej to mechanizm uruchamiany dopiero w trakcie realizacji projektu, gdy do udziału w projekcie zgłoszą się osoby z niepełnosprawnością, których udziału nie przewidziano na etapie przygotowania projektu. Pozwala on na elastyczne reagowanie na potrzeby uczestników i zapewnia im optymalne (szyte na miarę) usprawnienia. Co do zasady, środki na finansowanie MRU nie są planowane w budżecie projektu na etapie wnioskowania o jego dofinansowanie.

10. W projektach ogólnodostępnych, w przypadku wystąpienia potrzeby sfinansowania kosztów wynikających z posiadanych niepełnosprawności przez uczestników (lub personel) projektu, Beneficjent korzysta z przesunięcia środków w projekcie wykorzystując powstałe oszczędności lub w przypadku braku możliwości pokrycia wydatków związanych z MRU z bieżącego budżetu projektu wnioskuje do instytucji będącej stroną umowy o dofinansowanie projektu o zwiększenie wartości projektu. Umożliwienie zwiększenia wartości projektu o niezbędne koszty MRU będzie możliwe pod warunkiem zachowania zgodności z wymogami regulaminu wyboru projektów oraz dostępności środków. Maksymalny koszt MRU na 1 osobę w projekcie wynosi wtedy 15 tysięcy PLN brutto.
11. W projektach dedykowanych (zorientowanych wyłącznie na osoby z niepełnosprawnościami lub w których założono określony % udziału osób z niepełnosprawnościami z rozpoznanymi potrzebami), wydatki na zapewnienie w projekcie udziału uczestników z niepełnosprawnościami co do zasady są z góry uwzględnione we wniosku o dofinansowanie projektu. W związku z tym nie są one traktowane jako MRU i limit 15 tysięcy PLN brutto na uczestnika nie obowiązuje. Jednakże w przypadku pojawienia się w takim projekcie osoby z dodatkową (nieprzewidywaną przez Beneficjenta) niepełnosprawnością lub konieczności sfinansowania MRU dla personelu projektu – MRU jest zapewniony tak, jak w przypadku projektów ogólnodostępnych, to znaczy obowiązuje limit 15 tysięcy PLN brutto.
12. Decyzję w sprawie sfinansowania MRU podejmuje IP, biorąc pod uwagę m.in. zasadność i racjonalność poniesienia dodatkowych kosztów w projekcie.
13. Nie należy więc na etapie konstruowania budżetu projektu uwzględniać w nim kosztów na racjonalne usprawnienia, gdy projekt nie jest w całości skierowany do osób z niepełnosprawnościami. Natomiast w projektach dedykowanych wydatki bezpośrednio dotyczące osób z niepełnosprawnościami przewidziane są we wniosku o dofinansowanie i nie obowiązuje w tym zakresie limit 15 tysięcy PLN brutto.
14. Kwota wydatków poniesionych na MRU (wydatków bezpośrednich) wchodzi do podstawy wyliczenia przysługujących na etapie rozliczenia kosztów pośrednich. Wpływa tym samym na zwiększenie możliwych do rozliczenia kosztów pośrednich w projekcie. Na etapie rozliczenia projektu - wyliczając przysługujące

Beneficjentowi koszty pośrednie według uprzednio uzgodnionej stawki ryczałtowej
- uwzględnia się wszystkie wydatki bezpośrednie, również te wynikające z MRU.

15. Informacje o zapewnieniu zasady dostępności – w tym przede wszystkim koncepcji uniwersalnego projektowania i równego dostępu – muszą być uwzględnione we wniosku o dofinansowanie.
16. We wniosku o dofinansowanie projektów w zależności od ich specyfiki powinny znaleźć się informacje dotyczące:
 - stosowania standardu WCAG 2.1 przynajmniej na poziomie AA – w odniesieniu do stron internetowych, systemów teleinformatycznych i dokumentów,
 - uwzględnienia w promocji inwestycji usług dostępnościowych – na przykład poprzez informacje, że materiały promocyjne dotyczące inwestycji (filmy itp.) będą zawierały napisy, tłumacza PJM i audiodeskrypcję,
 - spełnienia zasady dostępności, neutralność może dotyczyć wyjątkowych projektów,
 - wyczerpującego uzasadnienia braku zastosowania zasady dostępności dla produktów projektu.

4.4.2. Zasada równości kobiet i mężczyzn

1. Przez zgodność z zasadą równości kobiet i mężczyzn należy rozumieć z jednej strony zaplanowanie takich działań w projekcie, które wpłyną na wyrównywanie szans danej płci będącej w gorszym położeniu (o ile takie nierówności zostały zdiagnozowane w projekcie). Z drugiej strony zaś stworzenie takich mechanizmów, aby na żadnym etapie wdrażania projektu nie dochodziło do dyskryminacji i wykluczenia ze względu na płeć. Zasada równości kobiet i mężczyzn polega więc na zapewnieniu sytuacji, w której kobietom i mężczyznom przypisuje się taką samą wartość społeczną, równe prawa i równe obowiązki oraz gdy mają oni równy dostęp do korzystania z zasobów (np. środki finansowe, szanse rozwoju). Zasada ta ma gwarantować możliwość wyboru drogi życiowej bez ograniczeń wynikających ze stereotypów płci.
2. Wnioskodawca zobowiązany jest do przedstawienia we wniosku sposobu realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn w ramach projektu.
3. Podczas analizy potrzeby realizacji projektu Wnioskodawca powinien uwzględnić sytuację kobiet i mężczyzn biorąc pod uwagę, czy istnieją bariery równościowe (systemowe nierówności i ograniczenia jednej z płci, najczęściej kobiet, które są powielane i utrwalane społecznie i kulturowo) w kontekście obszaru realizacji projektu/tematyki projektu.
4. Wnioskodawca powinien wskazać, jakiego rodzaju działania zostaną zrealizowane w projekcie na rzecz niwelowania zdiagnozowanych barier równościowych.
5. W przypadku kiedy nie zdiagnozowano żadnych barier równościowych, należy we wniosku o dofinansowanie przewidzieć działania, zmierzające do przestrzegania zasady równości kobiet i mężczyzn i Wnioskodawca powinien

zadeklarować, że będzie przestrzegał zasady równości kobiet i mężczyzn, tak, aby na żadnym etapie realizacji projektu ww. bariery się nie pojawiły.

6. Działaniem wspierającym równość kobiet i mężczyzn jest budowanie przekazu informacyjnego i promocyjnego w oparciu o przekazy wolne od stereotypów (język, grafika, obrazy). We wniosku o dofinansowanie powinna się znaleźć informacja o tym, w jaki sposób ten niestereotypowy przekaz będzie realizowany.
7. Wnioskodawca powinien również wskazać, w jaki sposób planuje zapewnić realizację zasady równości kobiet i mężczyzn w ramach procesu zarządzania projektem. Informacja ta powinna zawierać propozycję konkretnych działań, jakie zostaną podjęte w projekcie w ramach zarządzania. Równościowe zarządzanie projektem polega przede wszystkim na zapewnieniu, że osoby zaangażowane w realizację projektu (na przykład personel odpowiedzialny za zarządzanie, personel merytoryczny, personel wykonawcy/partnera) posiadają odpowiednią wiedzę w zakresie obowiązków przestrzegania zasady równości kobiet i mężczyzn i potrafią stosować tę zasadę w codziennej pracy przy projekcie.
8. Dopuszczalne jest także uznanie neutralności projektu w stosunku do zasady równości kobiet i mężczyzn. Decyzja o uznaniu danego projektu za neutralny należy do instytucji oceniającej wnioski o dofinansowanie projektu. O neutralności można mówić jednak tylko wtedy, kiedy we wniosku o dofinansowanie projektu Wnioskodawca uzasadni, dlaczego dany projekt nie jest w stanie zrealizować jakichkolwiek działań w zakresie zgodności z ww. zasadą, a uzasadnienie to zostanie uznane przez instytucję oceniającą projekt za adekwatne i wystarczające.

4.4.3. Zasada zrównoważonego rozwoju oraz DNSH, czyli „nie czynić znaczącej szkody”

1. Zasada zrównoważonego rozwoju i zasada „nie czynić poważnych szkód” (ang. DNSH - do no significant harm) mają na celu zapewnienie, że realizacja celów polityki spójności będzie zgodna ze standardami i priorytetami Unii Europejskiej w zakresie klimatu i środowiska, a także nie spowoduje poważnych szkód w środowisku naturalnym.
2. Zasada zrównoważonego rozwoju oznacza, że rozwój społeczny i gospodarczy nie może pozostawać w konflikcie z interesami ochrony środowiska i ładu przestrzennego. Projektowane działania muszą zatem uwzględniać potrzeby przyszłych pokoleń, dlatego nie mogą naruszać równowagi przyrodniczej i przestrzennej. Wszelkie działania będą realizowane z uwzględnieniem potrzeb zachowania różnorodności biologicznej, zrównoważonego podejścia do użytkowania zasobów przyrody, przywrócenia i utrwalenia ładu przestrzennego oraz wymogów ochrony obszarów cennych przyrodniczo, w tym ich integralności i spójności.
3. Osiągnięcie założeń zrównoważonego rozwoju będzie możliwe również przez promowanie oraz stosowanie rozwiązań proekologicznych dostosowanych do charakteru przedsięwzięcia, w tym zielonych zamówień publicznych.

4. Zgodność z zasadą „nie czynić znaczącej szkody” (zasadą DNSH) oceniana jest w odniesieniu do następujących sześciu celów środowiskowych, wynikających z art. 9 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Dz. Urz. UE L 198 z 22.6.2020, s. 13):
- łagodzenie zmian klimatu;
 - adaptacja do zmian klimatu;
 - zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich;
 - gospodarka o obiegu zamkniętym;
 - zapobieganie i kontrola zanieczyszczeń powietrza, wody lub ziemi;
 - ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów.
- W artykule 17 rozporządzenia, dla każdego ze zdefiniowanych celów środowiskowych przedstawiono sytuacje, w których daną działalność gospodarczą uznaje się za powodującą znaczące szkody.
5. W ramach potwierdzenia spełnienia zasady „nie czynić poważnych szkód” należy odnieść się do zapisów Oceny DNSH dla Projektu programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027.

4.5. Kwalifikowalność wydatków

1. Zasady dotyczące kwalifikowalności wydatków zostały określone w Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027.
2. Ocena kwalifikowalności wydatków w toku wyboru projektów odbywać się będzie zgodnie z zasadami określonymi w Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027 oraz Wytycznych dotyczących realizacji projektów z udziałem środków EFS+ w regionalnych programach na lata 2021-2027, obowiązujących na dzień ogłoszenia naboru.
3. ION zastrzega, że zasady kwalifikowalności wydatków mogą ulec zmianie w toku naboru lub na etapie realizacji projektu, **w związku ze zmianą przepisów prawa lub zmianą Wytycznych, w rozumieniu art. 5 ustawy wdrożeniowej** lub zmianą umowy o dofinansowanie projektu.
4. Do oceny kwalifikowalności poniesionych wydatków stosuje się wersję Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027 obowiązującą w dniu poniesienia wydatku z uwzględnieniem pkt 5 i 6.
5. W przypadku zmiany Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027, polegającej na wprowadzeniu korzystniejszych rozwiązań dla Beneficjenta, o możliwości ewentualnego stosowania zmiany do wydatków poniesionych przed dniem rozpoczęcia stosowania zmienionych Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027 rozstrzyga treść zmienionych Wytycznych. Jeżeli treść Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027 nie reguluje tego zagadnienia, zastosowanie

zmienionych Wytycznych do wydatków, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, wymaga aneksu do umowy o dofinansowanie projektu.

6. Dofinansowania nie może uzyskać projekt, który został fizycznie ukończony (w przypadku robót budowlanych) lub w pełni wdrożony (w przypadku dostaw i usług) przed przedłożeniem wniosku o dofinansowanie projektu, niezależnie od tego, czy wszystkie dotyczące tego projektu płatności zostały przez Beneficjenta dokonane – z zastrzeżeniem zasad określonych dla pomocy publicznej – **zgodnie z kryterium ogólnym formalnym nr 3**: Projekt nie został fizycznie zakończony ani w pełni zrealizowany przed dniem złożenia wniosku aplikacyjnego (art. 63 ust. 6 rozporządzenia ogólnego).
7. Do oceny prawidłowości umów zawartych w ramach realizacji projektu w wyniku przeprowadzonych postępowań, w tym postępowań przeprowadzonych zgodnie z wymogami określonymi w podrozdziale 3.2 Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027, stosuje się wersję ww. Wytycznych obowiązującą w dniu wszczęcia postępowania, które zakończyło się zawarciem danej umowy. Wszczęcie postępowania jest tożsame z publikacją zapytania ofertowego lub ogłoszenia o prowadzonym naborze pracowników na podstawie stosunku pracy, pod warunkiem, że Beneficjent dokumentuje publikację.
8. Okres kwalifikowalności wydatków został określony w podrozdziale 3.4 Regulaminu.
9. Fakt, że dany projekt kwalifikuje się do dofinansowania w ramach FEL 2021-2027 nie oznacza, że wszystkie wydatki poniesione podczas jego realizacji będą uznane za kwalifikowalne.
10. Ocena kwalifikowalności wydatku polega na analizie zgodności jego poniesienia z obowiązującymi przepisami prawa unijnego i prawa krajowego, umową o dofinansowanie projektu i Wytycznymi oraz innymi dokumentami, do których stosowania Beneficjent zobowiązał się w umowie o dofinansowanie projektu.
11. Na etapie oceny wniosku o dofinansowanie projektu dokonywana jest ocena kwalifikowalności planowanych wydatków.
12. Katalog wydatków niekwalifikowalnych został wskazany w podrozdziale 2.3 wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027.
13. Wydatki uznane za niekwalifikowalne, a związane z realizacją projektu, ponosi Beneficjent jako strona umowy o dofinansowanie projektu.
14. Punktem wyjścia dla oceny kwalifikowalności wydatków jest zatwierdzony wniosek o dofinansowanie projektu. Przyjęcie danego projektu do realizacji i zawarcie z Wnioskodawcą umowy o dofinansowanie projektu nie oznacza, że wszystkie wydatki, które Beneficjent przedstawi we wniosku o płatność w trakcie realizacji projektu, zostaną poświadczane, zrefundowane lub rozliczone (w przypadku systemu zaliczkowego). Ocena kwalifikowalności poniesionego wydatku dokonywana jest przede wszystkim w trakcie realizacji projektu poprzez weryfikację wniosków o płatność oraz w trakcie kontroli projektu, w szczególności kontroli w miejscu realizacji projektu lub siedzibie Beneficjenta. Ocena kwalifikowalności poniesionych wydatków jest prowadzona także po zakończeniu

realizacji projektu w zakresie obowiązków nałożonych na Beneficjenta umową o dofinansowanie projektu oraz wynikających z przepisów prawa.

15. Beneficjent ma obowiązek zachowania trwałości rezultatów zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie projektu, w szczególności osiągnięcia wskaźników produktu i rezultatu określonych we wniosku o dofinansowanie projektu.
16. Niedozwolone jest podwójne finansowanie wydatków, zgodnie z podrozdziałem 2.3 pkt 2 Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027.
17. Do finansowania kwalifikuje się wydatek, który został faktycznie poniesiony, zgodnie z podrozdziałem 3.1 Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027.
18. Pod pojęciem wydatku faktycznie poniesionego należy rozumieć wydatek poniesiony w znaczeniu kasowym, tj. rozchód środków pieniężnych z kasy lub rachunku płatniczego (obciążenie rachunku płatniczego Beneficjenta). Wyjątki od powyższego zostały wskazane w podrozdziale 3.1 Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027.
19. Wydatek kwalifikowalny polegający na wniesieniu wkładu niepieniężnego uważa się za poniesiony, jeżeli wkład został faktycznie wniesiony, tzn. istnieje udokumentowane potwierdzenie jego wykorzystania w ramach projektu.
20. Dowodem poniesienia wydatku jest zapłacona faktura, inny dokument księgowy o równoważnej wartości dowodowej lub – w przypadku wkładu niepieniężnego - dokumenty, o których mowa w podrozdziale 3.3. Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027 wraz z odpowiednim dokumentem potwierdzającym dokonanie płatności (o ile dotyczy).

4.5.1. Personel projektu

1. Zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027 personel projektu stanowią osoby zaangażowane do realizacji zadań lub czynności w ramach projektu na podstawie stosunku pracy i wolontariusze wykonujący świadczenia na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1327, z późn. zm.), zwanej dalej: „ustawą o działalności pożytku publicznego i wolontariacie”. Personelem projektu jest również osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą będąca Beneficjentem oraz osoby z nią współpracujące w rozumieniu art. 8 ust. 11 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1230, z późn. zm.), zwanej dalej: „ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych”.
2. Zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027, wydatki związane z zaangażowaniem personelu projektu mogą być kwalifikowalne, o ile konieczność zaangażowania personelu projektu wynika z charakteru projektu.
3. Wnioskodawca wykazuje we wniosku o dofinansowanie projektu formę zaangażowania i szacunkowy wymiar czasu pracy personelu projektu

(tj. wykazuje wymiar etatu lub liczbę godzin) niezbędny do wykonywania zadania/zadań, co jest podstawą do oceny zasadności i racjonalności wydatków związanych z personelem projektu.

4. Dodatkowo, Wnioskodawca wskazuje we wniosku o dofinansowanie projektu uzasadnienie proponowanej kwoty wynagrodzenia personelu projektu odnoszące się do zwyczajowej praktyki Beneficjenta w zakresie wynagrodzeń na danym stanowisku lub przepisów prawa pracy w rozumieniu art. 9 § 1 Kodeksu pracy lub statystyki publicznej, co stanowi podstawę do oceny kwalifikowalności wydatków na etapie wyboru projektu oraz w trakcie jego realizacji.
5. Wydatki związane z wynagrodzeniem personelu projektu są ponoszone zgodnie z przepisami krajowymi, w szczególności zgodnie z ustawą z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2022 r., poz. 1510 z późn. zm.).
6. Kwalifikowalnymi składnikami wynagrodzenia personelu projektu są wynagrodzenie brutto oraz koszty ponoszone przez pracodawcę zgodnie z właściwymi przepisami prawa krajowego, w szczególności składki na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Pracownicze Plany Kapitałowe, odpisy na ZFŚS lub wydatki ponoszone na Pracowniczy Program Emerytalny.
7. Niekwalifikowalne jest wynagrodzenie personelu projektu zatrudnionego jednocześnie na podstawie stosunku pracy w instytucji uczestniczącej w realizacji Programu, tj. IZ lub IP, gdy zachodzi konflikt interesów (rozumiany jako naruszenie zasady bezinteresowności i bezstronności poprzez w szczególności wykonywanie zadań mających związek lub kolidujących ze stanowiskiem służbowym, mających negatywny wpływ na sprawy prowadzone w ramach obowiązków służbowych lub na bezstronność prowadzenia spraw służbowych z uwagi na względy rodzinne, emocjonalne, sympatii, polityczne lub związki z jakimkolwiek krajem, interes gospodarczy lub jakiegokolwiek inne bezpośrednio lub pośrednio interesy osobiste) lub podwójne finansowanie.
8. Niekwalifikowalne koszty personelu zostały wskazane w podrozdziale 2.3 Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027.
9. W ramach projektów partnerskich wzajemne zlecenia przez Partnerów realizacji zadań przez personel projektu jest niedopuszczalne.
10. Beneficjent zobowiązany jest do wprowadzania na bieżąco do systemu teleinformatycznego¹⁶ danych w zakresie angażowania personelu projektu, tj.:
 - a) danych dotyczących personelu projektu: nr PESEL, imię, nazwisko.
 - b) danych dotyczących formy zaangażowania personelu w ramach projektu: forma zaangażowania w projekcie, okres zaangażowania osoby w projekcie (dzień-miesiąc-rok - dzień-miesiąc-rok).

16 Przez system teleinformatyczny rozumie się centralny system teleinformatyczny (CST2021).

11. Szczegółowe zasady angażowania personelu projektu oraz katalog wydatków kwalifikowalnych w ramach wynagrodzenia personelu określa podrozdział 3.8. Wytucznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027.

4.5.2. Cross-financing

1. Cross-financing dotyczy wyłącznie takich kategorii wydatków, których poniesienie wynika z potrzeby realizacji danego projektu lub programu. Cross-financing może dotyczyć całości lub części projektu w zależności od typów projektów.
2. W przypadku wydatków ponoszonych w ramach cross-financingu stosuje się zasady komplementarnego funduszu: EFRR albo EFS+.
3. Cross-financing w ramach projektów współfinansowanych z EFS+ może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn oraz równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Zasadniczo powinny być to wydatki związane z zakresem merytorycznym projektu i wprost powiązane z głównymi zadaniami realizowanymi w ramach danego projektu.
4. Kategorie wydatków, które zostaną poniesione w ramach cross-financingu, uwzględnione są w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu i podlegają rozliczeniu we wnioskach Beneficjenta o płatność.

Zgodnie z SZOP w ramach Działania 9.2 limit cross-financingu wynosi 15% współfinansowania unijnego.

Limit wydatków w ramach cross-financingu na poziomie projektu jest określony **w stosunku do wartości współfinansowania unijnego**, a nie całkowitej wartości projektu.

5. Katalog wydatków, które uznaje się za cross-financing został określony w Wytucznych dotyczących kwalifikowalności na lata 2021-2027.
6. Koszty cross-financingu w ramach projektu należy oszacować i wskazać je w budżecie projektu we wniosku o dofinansowanie w ramach zadań realizowanych w projekcie (w ramach kosztów bezpośrednich). Koszty te podlegają weryfikacji przez IP. Każdorazowo we wniosku o dofinansowanie należy:
 - a) uzasadnić konieczność poniesienia wydatku w ramach cross-financingu dla realizacji konkretnych zadań w ramach projektu;
 - b) uzasadnić konieczność poniesienia wydatku w kontekście wcześniejszych zakupów dokonanych przez Wnioskodawcę oraz w odniesieniu do jego zasobów w zakresie nieruchomości i infrastruktury w momencie przystąpienia do realizacji projektu;
 - c) wskazać co stanie się z zakupami w ramach cross-financingu po zakończeniu realizacji projektu.
7. Co do zasady, Beneficjent jest uprawniony do ponoszenia wydatków w ramach cross-financingu do wysokości wynikającej z zatwierzonego wniosku

o dofinansowanie projektu. W związku z powyższym, wydatki ponoszone w ramach cross-financingu w wysokości przekraczającej kwotę określoną w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu są niekwalifikowalne.

4.5.3. Amortyzacja i leasing środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych

1. Za środki trwałe uznaje się rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki¹⁷. Zalicza się do nich w szczególności:
 - a) nieruchomości – w tym grunty, prawo użytkowania wieczystego gruntu, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego,
 - b) maszyny, urządzenia, środki transportu i inne rzeczy,
 - c) ulepszenia w obcych środkach trwałych,
 - d) inwentarz żywy.

Środki trwałe oddane do używania na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub leasingu zalicza się do aktywów trwałych jednej ze stron umowy, zgodnie z warunkami określonymi w art. 3 ust. 4 ustawy o rachunkowości;

2. Za wartości niematerialne i prawne – uznaje się nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki¹⁸, a w szczególności:
 - a) autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje,
 - b) prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych,
 - c) know-how.

W przypadku wartości niematerialnych i prawnych oddanych do używania na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub leasingu, wartości niematerialne i prawne zalicza się do aktywów trwałych jednej ze stron umowy, zgodnie z warunkami określonymi zgodnie z warunkami określonymi w ustawie o rachunkowości¹⁹.

¹⁷ Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 15 Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

¹⁸ Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 14 Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

¹⁹ W przypadku wartości niematerialnych i prawnych oddanych do używania na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub leasingu, wartości niematerialne i prawne zalicza się do aktywów trwałych jednej ze stron umowy, zgodnie z warunkami określonymi w ust. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości. Do wartości niematerialnych i prawnych zalicza się również nabytą wartość firmy oraz koszty zakończonych prac rozwojowych.

3. Koszty amortyzacji mogą być uznane za kwalifikowalne na warunkach określonych w art. 67 ust. 2 rozporządzenia ogólnego, tj. gdy spełnione są następujące warunki:
 - a) kwota wydatków jest należycie uzasadniona dokumentami potwierdzającymi o wartości dowodowej równoważnej fakturom obejmującym koszty kwalifikowalne,
 - b) koszty odnoszą się wyłącznie do okresu realizacji projektu wskazanego w umowie o dofinansowanie projektu,
 - c) dotacje publiczne nie zostały wykorzystane do celów nabycia amortyzowanych aktywów.
4. W przypadku zastosowania leasingu finansowego wydatkiem kwalifikującym się do współfinansowania jest:
 - a) kwota przypadająca na część raty leasingowej wystawionej na rzecz Beneficjenta związanej ze spłatą kapitału (raty kapitałowej) przedmiotu umowy leasingu, albo
 - b) kwota przypadająca na fakturę nabycia przedmiotu leasingu wystawiona na rzecz leasingodawcy, o ile we wniosku o dofinansowanie projektu leasingodawca został wskazany jako podmiot upoważniony do poniesienia wydatku na zakup leasingowanego dobra.
5. W przypadku zastosowania leasingu operacyjnego wydatkiem kwalifikującym się do współfinansowania jest kwota przypadająca na część raty leasingowej wystawionej na rzecz Beneficjenta, związanej ze spłatą kapitału przedmiotu umowy leasingu.
6. W przypadku gdy okres obowiązywania umowy leasingu wykracza poza końcową datę kwalifikowalności wydatków, wydatkami kwalifikującymi się do współfinansowania w sytuacji, o której mowa w pkt 4 lit. a, są raty leasingowe, zapłacone w okresie kwalifikowalności wydatków wskazanym w umowie o dofinansowanie projektu.
7. Uzasadnienie konieczności pozyskania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych niezbędnych do realizacji projektu, powinno uwzględniać w szczególności:
 - a) okres realizacji projektu;
 - b) tożsame lub zbliżone do planowanych do pozyskania w ramach projektu środki trwałe lub wartości niematerialne i prawne będące w posiadaniu Beneficjenta, w tym środki trwałe lub wartości niematerialne i prawne nabyte w ramach projektów współfinansowanych ze środków publicznych;

- c) wybór metody pozyskania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych niezbędnych do realizacji projektu (np. amortyzacja, leasing).
8. Szczegółowe warunki kwalifikowalności kosztów związanych z wydatkami poniesionymi na amortyzację i leasing środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych określają Wytyczne dotyczące kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027.

4.5.4. Reguła proporcjonalności

1. W przypadku projektu EFS+, IP będąca stroną umowy może uznać za niekwalifikowalne wszystkie wydatki lub odpowiednią część wydatków dotychczas rozliczonych w ramach projektu – w zależności od stopnia nieosiągnięcia założeń merytorycznych projektu mierzonych wskaźnikami produktu lub rezultatu określonymi we wniosku o dofinansowanie projektu, wraz z kosztami pośrednimi projektu (**reguła proporcjonalności**).
2. IP będąca stroną umowy może podjąć decyzję o zastosowaniu reguły proporcjonalności w przypadku niespełnienia kryteriów wyboru projektów obowiązujących w ramach danego naboru wniosków o dofinansowanie projektu, dla których nie określono wskaźników produktu lub rezultatu.
3. Nieosiągnięcie lub niezachowanie wskaźników może oznaczać nieprawidłowość oraz skutkować nałożeniem korekty finansowej.
4. Zastosowanie reguły proporcjonalności ma miejsce wyłącznie wtedy, gdy niespełnienie założeń projektu wynika z przyczyn leżących po stronie Beneficjenta.
5. Zasadność rozliczenia projektu EFS+ zgodnie z regułą proporcjonalności oceniana jest według stanu na zakończenie realizacji projektu, na etapie weryfikacji wniosku o płatność końcową. Rozliczenie projektu z zastosowaniem reguły proporcjonalności, tj. zmniejszenie kwoty wydatków kwalifikowalnych w projekcie, następuje w proporcji do stopnia nieosiągnięcia wymaganych wskaźników.
6. Wydatki niekwalifikowalne z tytułu reguły proporcjonalności obejmują wydatki związane z zadaniem merytorycznym (zadaniami merytorycznymi), którego/-ych założenia nie zostały osiągnięte oraz proporcjonalnie koszty pośrednie.
7. IP będąca stroną umowy o dofinansowanie projektu może podjąć decyzję o odstąpieniu od rozliczenia projektu EFS + zgodnie z regułą proporcjonalności w przypadku:
 - a) wystąpienia siły wyższej,
 - b) jeśli Beneficjent o to wnioskuje i należycie uzasadni przyczyny nieosiągnięcia założeń, w szczególności wykaże swoje starania zmierzające do osiągnięcia założeń projektu.
8. Reguła proporcjonalności może mieć zastosowanie w projekcie EFS+ rozliczanym w oparciu o uproszczone metody, przy czym wyłącznie do takich

wskaźników produktu i rezultatu, które nie stanowią podstawy rozliczenia uproszczonych metod.

4.5.5. Realizacja zamówień w ramach projektów EFS+

1. Szczegółowe informacje dotyczące udzielania zamówień w ramach projektów znajdują się w Wytocznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027 w podrozdziale 3.2 „Zasada konkurencyjności”.
2. Zasady konkurencyjności nie stosuje się do zamówień, których wartość nie przekracza kwoty 50 000,00 PLN netto.
3. W przypadku towarów lub usług o wartości poniżej 50 000,00 PLN netto, tj. bez podatku od towarów i usług (VAT) nie ma obowiązku przeprowadzania zasady konkurencyjności, co nie zwalnia z odpowiedzialności za ponoszenie wydatków w racjonalnej wysokości.
4. Przy udzielaniu zamówienia w ramach projektu Beneficjent stosuje:
 - a) Pzp - w przypadku Beneficjenta będącego podmiotem zobowiązanym zgodnie z art. 3 Pzp;
 - b) zasadę konkurencyjności - w przypadku:
 - Beneficjenta niebędącego zamawiającym w rozumieniu Pzp w przypadku zamówień przekraczających wartość 50 000,00 PLN netto, tj. bez podatku od towarów i usług (VAT),
 - Beneficjenta będącego zamawiającym w rozumieniu Pzp w przypadku zamówień o wartości równej lub niższej niż kwota określona w art. 2 ust. 1 pkt 1 Pzp, a jednocześnie przekraczającej 50 000,00. PLN netto, tj. bez podatku od towarów i usług (VAT), lub w przypadku zamówień sektorowych o wartości niższej niż kwota określona w przepisach wydanych na podstawie art. 3 ust. 1-4 Pzp, a jednocześnie przekraczającej 50 000,00. PLN netto, tj. bez podatku od towarów i usług (VAT).
5. W przypadku Beneficjenta, który jest zamawiającym w rozumieniu Pzp, zasadę konkurencyjności uznaje się za spełnioną, jeżeli postępowanie o udzielenie zamówienia przeprowadzone jest na zasadach i w trybach określonych w Pzp.
6. W przypadku, gdy na podstawie obowiązujących przepisów prawa innych niż Pzp wyłącza się stosowanie Pzp, Beneficjent, o którym mowa w art. 3 Pzp, przeprowadza zamówienie publiczne z zastosowaniem tych przepisów.
7. W odniesieniu do zamówień realizowanych zgodnie z ustawą z dnia 11 września 2019 Pzp (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710 z późn. zm.) albo zasadą konkurencyjności, Beneficjent zostanie zobowiązany w Umowie o dofinansowanie do uwzględniania

aspektów społecznych w ww. zamówieniach. W przypadku naruszenia przez Beneficjenta warunków i procedur postępowania o udzielenie zamówienia, IP uznaje całość lub część wydatków związanych z tym zamówieniem za niekwalifikowalne, zgodnie z rozporządzeniem ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, wydanym na podstawie art. 26 ustawy wdrożeniowej.

8. Do opisu przedmiotu zamówienia publicznego stosuje się nazwy i kody określone we Wspólnym Słowniku Zamówień²⁰, o którym mowa w rozporządzeniu (WE) nr 2195/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 listopada 2002 r. w sprawie Wspólnego Słownika Zamówień (CPV) (Dz. Urz. WE L 340 z 16.12.2002, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 6, t. 5, str. 3).
9. W przypadku udzielania zamówienia zgodnie z zasadą konkurencyjności Beneficjent ma obowiązek upublicznienia zapytania ofertowego poprzez umieszczenie go w Bazie Konkurencyjności Funduszy Europejskich dostępnej na stronie internetowej:
<http://www.bazakonkurencyjnosci.funduszeuropejskie.gov.pl>, a w przypadku zawieszenia działalności BK2021 potwierdzonego odpowiednim komunikatem w BK2021, zamawiający kieruje zapytanie ofertowe do co najmniej trzech potencjalnych wykonawców, o ile na rynku istnieje trzech potencjalnych wykonawców danego zamówienia oraz ogłasza zapytanie ofertowe co najmniej na swojej stronie internetowej, o ile posiada taką stronę. W takim przypadku zamawiający określa w zapytaniu ofertowym sposób komunikacji w postępowaniu o udzielenie zamówienia. Upublicznienie zapytania ofertowego oznacza wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia w ramach projektu.
10. W przypadku rozpoczęcia realizacji projektu na własne ryzyko przed zawarciem umowy o dofinansowanie Beneficjent zobowiązany jest do upublicznienia zapytania ofertowego na stronie internetowej wskazanej w pkt 19.
11. W przypadku wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia przed ogłoszeniem regulaminu wyboru projektów ocena, czy stopień upublicznienia zapytania ofertowego był wystarczający do uznania wydatku za kwalifikowalny, należy do IP.

V. DZIAŁANIA INFORMACYJNE I PROMOCYJNE

1. Beneficjent jest zobowiązany do wypełniania obowiązków informacyjnych i promocyjnych, w tym informowania społeczeństwa o dofinansowaniu projektu przez Unię Europejską, zgodnie z rozporządzeniem ogólnym (w szczególności z załącznikiem IX – Komunikacja i Widoczność), Podręcznikiem wnioskodawcy i

²⁰ Wspólny Słownik Zamówień dostępny jest m.in. pod adresem:
http://www.uzp.gov.pl/cmsws/page/?D;923;wspolny_slownik_zamowien.html.

beneficjenta Funduszy Europejskich na lata 2021-2027 w zakresie informacji i promocji oraz zgodnie z § 22 umowy o dofinansowanie projektu i załącznikiem nr 6 do umowy o dofinansowanie projektu.

VI. PROCEDURA NABORU I OCENY PROJEKTÓW

1. Postępowanie w zakresie wyboru projektów w sposób konkurencyjny składa się z następujących etapów:
 - ogłoszenie o naborze wniosków o dofinansowanie;
 - nabór wniosków;
 - ocena formalno-merytoryczna projektów;
 - negocjacje (nieobligatoryjne);
 - rozstrzygnięcie postępowania w zakresie wyboru projektów do dofinansowania.

6.1. Ocena projektów

1. Ocena formalno-merytoryczna oraz negocjacje są dokonywane zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi wyboru projektów na lata 2021-2027 oraz niniejszym Regulaminem.
2. Oceny spełnienia przez projekt poszczególnych kryteriów wyboru projektów dokonuje niezależnie dwóch wylosowanych członków KOP.
3. Ocena projektów przeprowadzana jest w systemie teleinformatycznym.
4. ION ocenia i wybiera projekty do dofinansowania na podstawie kryteriów wyboru projektów.
5. Konkurencyjny sposób wyboru projektów oznacza konieczność spełnienia przez Wnioskodawcę jasnych i przejrzystych kryteriów wyboru projektów, które gwarantują, że wybrane do realizacji projekty w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów i wskaźników wskazanych odpowiednio w Programie.
6. Zatwierdzone kryteria nie mogą być stosowane przez ION w sposób skutkujący ich zmianą.
7. W ramach niniejszego naboru stosowane są:
 - **Kryteria ogólne: formalne, horyzontalne, merytoryczne,**
 - **Kryteria specyficzne: dostępu i premiujące,**
 - **Kryteria negocjacyjne** (dotyczy projektów zakwalifikowanych do etapu negocjacji).

Kryteria wyboru projektów mają charakter indywidualny, co oznacza że są oceniane w odniesieniu do danego projektu. Specyfika oceny niniejszych kryteriów wyróżnia **kryteria zerojedynkowe lub kryteria punktowe** - ocena spełnienia kryterium zerojedynkowego (kryteria formalne, kryteria horyzontalne,

kryteria dostępu) polega na przypisaniu wartości logicznych „TAK”²¹, „NIE – do uzupełnienia/poprawy na etapie negocjacji”²², „NIE”²³ albo stwierdzeniu, że kryterium „NIE DOTYCZY” danego projektu, natomiast ocena spełnienia kryterium punktowego polega na:

- przyznaniu zdefiniowanej z góry liczby punktów w przypadku spełnienia kryterium lub przyznaniu 0 punktów w przypadku niespełnienia kryterium, albo:
- przyznaniu uznaniowej liczby punktów w ramach dopuszczalnych limitów wyznaczonych minimalną i maksymalną liczbą punktów, które można uzyskać za dane kryterium w zależności od oceny stopnia spełniania danego kryterium. Otrzymanie 0 punktów w trakcie oceny danego kryterium, którego ocenę wyraża się punktowo co do zasady nie eliminuje projektu z możliwości otrzymania dofinansowania, chyba że ustalono minimum punktowe dla tego kryterium.

Załącznik nr 3 do Regulaminu wskazuje możliwe do przypisania wartości logiczne w ramach poszczególnych kryteriów zerojedynkowych oraz możliwą do uzyskania liczbę punktów w ramach kryteriów punktowych.

10. Zakres uzupełnienia/poprawy projektu:

Zgodnie z art. 55 ust. 1 ustawy wdrożeniowej ION przewiduje możliwość uzupełnienia/poprawy wniosku o dofinansowanie projektu w zakresie spełnienia kryteriów:

- a) ogólnych formalnych,
- b) ogólnych horyzontalnych,
- c) specyficznych dostępu,

o ile jest to przewidziane w ramach danego kryterium (patrz załącznik nr 3 do Regulaminu).

Poprawa/uzupełnienie projektu w zakresie spełniania kryteriów o których mowa powyżej będzie dokonywana na etapie negocjacji. Zakres uzupełnienia/poprawy wniosku w odniesieniu do danego kryterium, wskazywany jest przez oceniającego w Karcie oceny formalno-merytorycznej i dotyczy:

- treści kryterium, brzmienia nazwy i uzasadnienia spełnienia kryterium we wniosku o dofinansowanie projektu,
- informacji we wniosku odnoszących się do definicji danego kryterium,
- informacji we wniosku odnoszących się do uzasadnienia kryteriów (dotyczy kryteriów formalnych specyficznych),

²¹ Przypisanie wartości logicznej „TAK” oznacza, że zapisy wniosku o dofinansowanie projektu jednoznacznie wskazują na spełnienie danego kryterium.

²² Przypisanie wartości logicznej „NIE –do uzupełnienia/poprawy na etapie negocjacji” ma zastosowanie w przypadku gdy zapisy we wniosku nie dają pewności że kryterium jest spełnione.

²³ Przypisanie wartości logicznej „NIE” oznacza, że we wniosku o dofinansowanie projektu nie zawarto zapisów odnoszących się do danego kryterium.

- informacji dotyczącej typów projektów, do których zastosowanie ma dane kryterium.

6.1.1. Ocena formalno-merytoryczna

1. Etap oceny formalno-merytorycznej rozpoczyna się niezwłocznie od zwołania posiedzenia KOP.
2. Ocenie formalno-merytorycznej podlega każdy projekt złożony w ramach naboru, (o ile nie został wycofany przez Wnioskodawcę).
3. Dwóch członków KOP dokonuje niezależnie oceny formalno-merytorycznej danego projektu w oparciu o Kartę oceny formalno-merytorycznej projektu współfinansowanego ze środków EFS+ w ramach FEL 2021-2027 (tryb konkurencyjny).
4. W przypadku dokonywania oceny formalno-merytorycznej w ramach danego naboru konkurencyjnego nie więcej niż 100 projektów, ocena formalno-merytoryczna jest dokonywana w terminie **95 dni** od dnia zwołania posiedzenia KOP. Przy każdym kolejnym wzroście liczby projektów podlegających ocenie formalno-merytorycznej o 100 termin dokonania oceny formalno-merytorycznej może zostać wydłużony o maksymalnie 95 dni (np. jeżeli ocenie formalno-merytorycznej podlega od 101 do 200 projektów termin dokonania oceny formalno-merytorycznej, wynosi maksymalnie 190 dni od dnia zwołania posiedzenia KOP).
5. Za dzień zakończenia oceny formalno-merytorycznej uznaje się dzień podpisania przez członków KOP Kart oceny formalno-merytorycznej wszystkich projektów ocenianych w ramach posiedzenia KOP. W ww. terminie odbywa się również weryfikacja Kart oceny formalno-merytorycznej pod względem formalnym i sprawdzenie, czy wystąpiły rozbieżności w ocenie formalno-merytorycznej, zgodnie z Podrozdziałem 6.1.3 Regulaminu.
6. W ramach oceny formalno-merytorycznej projekty oceniane są w oparciu o kryteria zatwierdzone przez KM FEL 2021-2027 **określone w załączniku nr 3 do Regulaminu.**
7. Jeżeli oceniający uzna którekolwiek z kryteriów ogólnych: formalnych i horyzontalnych oraz specyficznych dostępu za niespełnione, odpowiednio odnotowuje ten fakt w Karcie oceny formalno-merytorycznej i uzasadnia decyzję o uznaniu danego kryterium za niespełnione. Jeżeli oceniający uzna, że dane kryterium zerojedynkowe wymaga uzupełnienia/poprawy na etapie negocjacji (tj. przyzna wartość logiczną „NIE – do uzupełnienia/poprawy na etapie negocjacji”), odpowiednio odnotowuje ten fakt w Karcie oceny formalno-merytorycznej wraz z uzasadnieniem. Każdorazowo oceniający dokonuje oceny wszystkich kryteriów.
8. Każdorazowo ocena wszystkich kryteriów ogólnych merytorycznych polega na przyznaniu punktów w poszczególnych kryteriach oceny. Za spełnienie wszystkich kryteriów ogólnych merytorycznych oceniający może przyznać

maksymalnie 80 punktów. Ocena każdej części projektu przedstawiana jest w postaci liczb całkowitych (bez części ułamkowych).

9. Wymagana liczba punktów, pozwalająca na uwzględnienie projektu przy podejmowaniu decyzji w zakresie wybrania do dofinansowania wynosi **minimum 60% ogółem za spełnienie kryteriów ogólnych merytorycznych (tj. minimum 48 punktów) oraz minimum 60% punktów możliwych do uzyskania w każdej części karty oceny**, tj.:
 - a) część C.I karty oceny formalno-merytorycznej: Charakterystyka projektu,
 - b) część C.II karty oceny formalno-merytorycznej: Sposób realizacji projektu,
 - c) część C.III karty oceny formalno-merytorycznej: Potencjał i doświadczenie projektodawcy (w tym Partnerów),
 - d) część C.IV karty oceny formalno-merytorycznej: Budżet projektu.
10. Zidentyfikowanie przez oceniającego wydatków niekwalifikowalnych bądź zawyżonych w wysokości **co najmniej 25% wnioskowanej kwoty dofinansowania** powoduje, że projekt nie uzyskał minimum 60% punktów możliwych do uzyskania w części C.IV karty oceny formalno-merytorycznej: Budżet projektu. Wystąpienie wskazanej sytuacji nie wyłącza oceny pozostałych kryteriów.
11. W przypadku przyznania za spełnienie danego kryterium ogólnego merytorycznego mniejszej niż maksymalna liczby punktów, oceniający uzasadnia ocenę w Karcie oceny formalno-merytorycznej.
12. Jeżeli oceniający przyzna za którąkolwiek część oceny mniej niż wymagane 60% punktów, odpowiednio odnotowuje ten fakt w Karcie oceny formalno-merytorycznej (wraz z uzasadnieniem) i wskazuje, że projekt został negatywnie oceniony.
13. Każdorazowo w ramach oceny formalno-merytorycznej oceniający dokonuje sprawdzenia spełnienia przez projekt **wszystkich kryteriów premiujących**.
14. Za kryteria specyficzne premiujące w ramach niniejszego naboru projekt może uzyskać **maksymalnie 25 punktów**.
15. Kryteria specyficzne premiujące są doliczane do ostatecznej liczby punktów wyłącznie w sytuacji, gdy projekt uzyskał co najmniej 60% punktów w poszczególnych częściach oceny kryteriów ogólnych merytorycznych oraz spełnia wszystkie kryteria ogólne formalne, kryteria ogólne horyzontalne oraz kryteria specyficzne dostępu lub istnieje możliwość uzupełnienia/poprawy projektu w zakresie spełnienia tych kryteriów na etapie negocjacji.

Warunki zakwalifikowania projektu do etapu negocjacji:

16. W przypadku, gdy projekt uzyskał minimum 60% ogółem za spełnienie kryteriów ogólnych merytorycznych (tj. minimum 48 punktów), a także minimum 60%

punktów możliwych do uzyskania w każdej części karty oceny – C.I,C.II, C.III, C.IV i spełnił kryteria zerojedynkowe niepodlegające uzupełnieniu/poprawie, oceniający może skierować go do etapu negocjacji, odpowiednio odnotowując ten fakt w Karcie oceny formalno-merytorycznej.

17. Po spełnieniu wymagań określonych w pkt 16 projekt może zostać uzupełniony/poprawiony w zakresie spełniania kryteriów:

- a) ogólnych formalnych,
- b) ogólnych horyzontalnych,
- c) ogólnych merytorycznych,
- d) specyficznych dostępu,

o ile jest to przewidziane w ramach danego kryterium (patrz załącznik nr 3 do Regulaminu naboru).

18. Kierując projekt do etapu negocjacji oceniający w Karcie oceny formalno-merytorycznej:

- a) wskazują zakres uzupełnienia/poprawy projektu w zakresie spełniania kryteriów, o których mowa w pkt 17 podając, jakie korekty należy wprowadzić w projekcie w trakcie etapu negocjacji, aby mogły zakończyć się one wynikiem pozytywnym (tj. aby można było uznać, że kryteria podlegające poprawie zostały spełnione),
- b) wskazują zakres negocjacji w odniesieniu do kryteriów ogólnych merytorycznych, podając, jakie informacje i wyjaśnienia dotyczące określonych zapisów we wniosku KOP powinna uzyskać od Wnioskodawcy w trakcie etapu negocjacji, aby mogły zakończyć się one wynikiem pozytywnym oraz
- c) wyczerpująco uzasadniają swoje stanowisko.

19. Pracownik pełniący funkcję sekretarza KOP, niezwłocznie po zakończeniu oceny formalno-merytorycznej, sporządza Informację dotyczącą wyników oceny formalno-merytorycznej wraz z listami:

- a) Listą projektów, zakwalifikowanych do etapu negocjacji;
- b) Listą projektów, które zostały negatywnie ocenione na etapie oceny formalno - merytorycznej (nie spełniają kryteriów ogólnych: formalnych/horyzontalnych i/lub kryteriów specyficznych dostępu i/lub nie uzyskały wymaganej liczby punktów);
- c) Listą wniosków wycofanych przez Wnioskodawców na etapie oceny formalno-merytorycznej – jeżeli dotyczy.

20. Projekty na listach, o których mowa w pkt 19 lit. a) uszeregowane są poczynając od projektu, który uzyskał najwyższą liczbę punktów.

21. Wyniki oceny formalno-merytorycznej są zatwierdzane przez ZWL.

Następnie ION zamieszcza na stronie internetowej oraz na portalu, listy o których mowa w pkt 19 lit. a), b).

22. ION przekazuje Wnioskodawcy w terminie 14 dni od dnia zatwierdzenia wyników oceny formalno-merytorycznej informację o:

a. zakwalifikowaniu projektu do etapu negocjacji (zawierającą m.in. warunki negocjacyjne).

Informacja sporządzana jest na podstawie zapisów w zakresie warunków negocjacyjnych uwzględnionych w obydwu kartach oceny projektu celem przeprowadzenia negocjacji. Wymagane poprawki, uzupełnienia, informacje lub wyjaśnienia określają oceniający wspólnie w formie Wspólnego stanowiska negocjacyjnego;

b. negatywnej ocenie projektu na etapie oceny formalno-merytorycznej (zawierającej uzasadnienie wyniku oceny, wraz ze zgodnym z art. 56 ust.7 ustawy wdrożeniowej pouczeniem o możliwości wniesienia protestu, o którym mowa w art. 64 ust. 1 ustawy wdrożeniowej).

Informacja zawiera jako załącznik wypełnione Karty oceny formalno-merytorycznej z zastrzeżeniem, że ION przekazując Wnioskodawcy tę informację, zachowuje zasadę anonimowości osób dokonujących oceny.

6.1.2. Negocjacje

1. Etap negocjacji rozpoczyna się niezwłocznie po zatwierdzeniu przez ZWL wyników oceny formalno-merytorycznej.

Etap negocjacji dotyczy:

- 1) Poprawy/uzupełnienia projektu w zakresie spełniania kryteriów, o czym mowa w Podrozdziale 6.1.1 pkt 15 i 16 – w tym przypadku Wnioskodawca musi poprawić wniosek zgodnie z zakresem wskazanym w karcie oceny formalno-merytorycznej pod rygorem uznania kryteriów za niespełnione (jeżeli dotyczy), lub
- 2) Uzgodnienia ostatecznego kształtu projektu w zakresie kryteriów ogólnych punktowych w zakresie wskazanym przez oceniających w Karcie oceny formalno-merytorycznej – w tym przypadku Wnioskodawca ma prawo przedstawienia wyjaśnień potwierdzających jego pierwotne stanowisko bądź uwzględnienia uwag oceniających (jest to negocjowanie projektu).

2. Negocjacje obejmują wszystkie projekty widniejące na liście, o której mowa w Podrozdziale 6.1.1 pkt 19 lit. a).

3. W przypadku skierowania do negocjacji nie więcej niż 100 projektów, negocjacje są przeprowadzane w terminie **85 dni** od dnia zatwierdzenia przez ZWL wyników

oceny formalno-merytorycznej. Przy każdym kolejnym wzroście liczby projektów o 100 termin przeprowadzenia negocjacji może zostać wydłużony o maksymalnie **20 dni** (np. jeżeli w ramach posiedzenia KOP negocjowanych jest od 101 do 200 projektów termin przeprowadzenia negocjacji wynosi maksymalnie **105 dni** od dnia zatwierdzenia Informacji dotyczącej wyników oceny formalno-merytorycznej).

4. Za dzień zakończenia negocjacji uznaje się dzień podpisania przez członków KOP Informacji o wyniku negocjacji wszystkich projektów skierowanych do negocjacji w ramach posiedzenia KOP.
5. Negocjacje prowadzone są **pisemnie** i/lub **w formie ustnej** (spotkanie obu stron negocjacji).
6. Negocjacje przeprowadzane są przed przedstawieniem właściwej instytucji wyników oceny projektów, o których mowa w art. 56 ustawy wdrożeniowej.
7. Negocjacje danego projektu mogą być przeprowadzane przez pracowników ION powołanych do składu KOP:
 - a) którzy dokonywali oceny tego projektu,
 - b) innych niż pracownicy, którzy dokonywali oceny tego projektu.
8. Negocjacje obejmują wszystkie kwestie wskazane przez oceniających w Kartach oceny formalno-merytorycznej związane z oceną kryteriów wyboru projektów oraz ewentualnie dodatkowe kwestie wskazane przez Przewodniczącego/Z-cę Przewodniczącego KOP związane z oceną kryteriów wyboru projektów. W ramach etapu negocjacji oceniane jest **zerojedynkowe kryterium** wyboru projektów:

Projekt po negocjacjach:

Negocjacje zakończyły się wynikiem pozytywnym, tj.:

- a) projekt po negocjacjach został prawidłowo poprawiony/uzupełniony w zakresie spełniania kryteriów obligatoryjnych w terminie określonym przez ION (o ile dotyczy) oraz
 - b) zostały udzielone informacje i wyjaśnienia wymagane podczas negocjacji lub spełnione zostały warunki określone przez oceniających podczas negocjacji w terminie określonym przez ION (o ile dotyczy) oraz
 - c) do projektu nie wprowadzono innych niezgodzonych w ramach negocjacji zmian.
9. ION przekazuje Wnioskodawcy w terminie **14 dni** od dnia zatwierdzenia Informacji dotyczącej wyników oceny formalno-merytorycznej pisemną informację nt. warunków negocjacyjnych oraz zakresu modyfikacji/uzupełnień koniecznych do wprowadzenia przez Wnioskodawcę w zakresie spełniania kryteriów (jeżeli dotyczy). Informacja sporządzana jest na podstawie zapisów w zakresie warunków negocjacji uwzględnionych w obydwu kartach oceny projektu celem

przeprowadzenia negocjacji. Do doręczenia pisemnej informacji stosuje się odpowiednio Rozdział 2.1 pkt 5 Regulaminu.

10. Wnioskodawca, w wyniku skierowania do negocjacji jego projektu, przesyła do ION:

- a) skorygowany wniosek i/lub
- b) wyjaśnienia dotyczące kwestii skierowanych do negocjacji w terminie 7 dni od dnia doręczenia pisemnej informacji, o której mowa w pkt 9.

11. Wnioskodawca przesyła do ION pisemne wyjaśnienia, termin liczony jest zgodnie z art. 57 § 1, 4, 5 KPA. Skutkiem niezłożenia przez Wnioskodawcę pisemnych wyjaśnień we wskazanym terminie, przy jednoczesnym braku złożenia skorygowanego wniosku w terminie, oznacza, że wynik negocjacji jest negatywny, a tym samym negatywna ocena projektu.

Co do zasady możliwość złożenia przez Wnioskodawcę wyjaśnień, o których mowa w pkt 10 lit. b) jest jednokrotna²⁴.

12. W przypadku, o którym mowa w pkt 10 lit. b) ION odnosi się do przedstawionych przez Wnioskodawcę wyjaśnień dotyczących kwestii skierowanych do negocjacji w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia wpływu do ION wyjaśnień, wskazując zakres korekt niezbędnych do wprowadzenia w projekcie i wyznaczając termin na złożenie skorygowanego wniosku o dofinansowanie, tj. 7 dni od dnia doręczenia Wnioskodawcy wezwania w tej sprawie lub zaprasza Wnioskodawcę do negocjacji ustnych. Ustalenia z negocjacji ustnych zawarte są w Informacji o zakresie i wyniku z negocjacji ustnych, której wzór stanowi załącznik nr 8A do Regulaminu.

Skorygowany wniosek w wyniku negocjacji:

13. Skorygowany wniosek o dofinansowanie projektu musi zostać złożony w sposób określony w Rozdziale 2.5 Regulaminu w terminie określonym przez ION i spełniać wszystkie warunki formalne, obowiązujące dla naboru. Ponadto nie należy zmieniać zapisów w innych częściach wniosku aniżeli zmiany wskazane w Informacji nt. warunków negocjacyjnych (w przypadku braku przesłania przez Wnioskodawcę wyjaśnień, o których mowa w pkt 10 lit. b)/piśmie zawierającym ostateczny zakres korekt niezbędnych do wprowadzenia w projekcie. Niemniej w przypadku dostrzeżenia we wniosku oczywistych omyłek, ION dopuszcza możliwość skorygowania wniosku również w tym zakresie. Każdorazowo ww. korekta powinna być uzgodniona z ION.

W przypadku, gdy zmiany w projekcie/wyjaśnienia wynikające z procesu negocjacji nie są możliwe do wprowadzenia w ramach dostępnego limitu znaków, możliwe jest wykorzystanie dodatkowego miejsca pod Szczegółowym budżetem projektu w polu Uzasadnienie kosztów.

14. Przekazany przez Wnioskodawcę, skorygowany zgodnie z ustaleniami negocjacyjnymi wniosek o dofinansowanie projektu, podlega niezwłocznej ocenie,

²⁴ Z zastrzeżeniem zasady równego traktowania wnioskodawców.

(jednak w terminie nie dłuższym niż 7 dni kalendarzowych od dnia wpływu skorygowanego wniosku) czy projekt spełnia wszystkie kryteria negocjacyjne zerojedynkowe wskazane w pkt 9, w oparciu o Informację o wyniku negocjacji (zwanej dalej Informacją - załącznik nr 8B do Regulaminu). Informacja wypełniana jest niezależnie przez dwóch członków KOP.

15. W sytuacji, gdy członek KOP podczas weryfikacji i oceny skorygowanego wniosku o dofinansowanie projektu zidentyfikuje, iż wniosek, który wpłynął w wyznaczonym przez ION terminie nie został prawidłowo skorygowany, **ION ponownie wzywa Wnioskodawcę do złożenia poprawnie skorygowanego wniosku wyznaczając ostateczny termin. Termin na złożenie skorygowanego wniosku wynosi 7 dni od dnia doręczenia pisma w tej sprawie.**

Skutkiem niezłożenia przez Wnioskodawcę wniosku we właściwym terminie i nieskorygowanego we właściwy sposób jest negatywny wynik negocjacji, a tym samym negatywna ocena projektu.

16. Jeżeli w efekcie negocjacji Wnioskodawca:

- a) nie wprowadzi uzupełnień lub poprawek wynikających z warunków negocjacyjnych lub
- b) nie przedstawi informacji i wyjaśnień wynikających z warunków negocjacyjnych lub przekazane wyjaśnienia i informacje nie zostaną zaakceptowane przez KOP lub
- c) wprowadzi we wniosku zmiany inne niż wynikające z warunków negocjacyjnych,

etap negocjacji kończy się wynikiem negatywnym. Oznacza to niespełnienie kryterium negocjacyjnego.

17. W przypadku, gdy członek KOP podczas weryfikacji wniosku o dofinansowanie zidentyfikuje, iż wprowadzone po negocjacjach zmiany powodują niespełnienie któregokolwiek z kryteriów wyboru projektów, oceniający odnotowuje ten fakt w Informacji. Powyższe skutkuje negatywną oceną projektu.

18. W sytuacji, gdy członek KOP zidentyfikuje na etapie negocjacji, iż projekt posiada uchybienia niedostrzeżone na etapie oceny formalno-merytorycznej odnotowuje ten fakt na Karcie dotyczącej negocjacji i wskazuje (wraz z uzasadnieniem), że projekt powinien zostać zwrócony do etapu oceny formalno-merytorycznej. Projekt kierowany jest do oceny formalno-merytorycznej. Ponownej oceny spełniania przez projekt kryteriów wyboru projektów dokonują Członkowie KOP, którzy nie byli zaangażowani w pierwotną ocenę formalno-merytoryczną projektu, a ocena spełniania przez projekt kryteriów wyboru projektów jest dokonywana wyłącznie w zakresie kryteriów, których wątpliwości dotyczą.

19. Pracownik pełniący funkcję sekretarza KOP, niezwłocznie po zakończeniu negocjacji, sporządza Informację dotyczącą wyników negocjacji wraz z listami:

- a) Listą projektów, które spełniają kryteria negocjacyjne zerojedynkowe oceniane na etapie negocjacji;

- b) Listą projektów, które nie spełniają kryterium negocjacyjnego zerojedynkowego ocenianego na etapie negocjacji;
 - c) Listą wniosków wycofanych przez Wnioskodawców na etapie negocjacji.
20. Przebieg negocjacji opisywany jest w Protokole z pracy KOP.

6.1.3. Ustalenie ostatecznej liczby punktów

1. Po zakończeniu oceny formalno-merytorycznej i/lub negocjacji danego projektu członkowie KOP oceniający dany projekt niezwłocznie przekazują wypełnione Karty oceny formalno-merytorycznej oraz w stosownym przypadku Informacje o wyniku negocjacji sekretarzowi KOP. Sekretarz KOP przekazuje Karty/Informacje przewodniczącemu KOP albo innej osobie powołanej do składu KOP upoważnionej przez przewodniczącego KOP w celu dokonania weryfikacji Kart/Informacji pod względem formalnym i sprawdzenia pod kątem wystąpienia rozbieżności w ocenie dokonanej przez oceniających.
2. **Za znaczną rozbieżność w ocenie uznaje się:**
 - a) różnicę dotyczącą spełnienia:
 - kryteriów ogólnych formalnych,
 - kryteriów ogólnych horyzontalnych,
 - kryteriów specyficznych dostępu,
 - kryteriów premiujących,
 - kryteriów negocjacyjnych,
 - b) sytuację polegającą na tym, że projekt od jednego z oceniających uzyskał co najmniej 60% punktów w poszczególnych częściach oceny formalno - merytorycznej, a od drugiego oceniającego uzyskał mniej niż 60% punktów w poszczególnych częściach oceny formalno-merytorycznej oraz różnica w liczbie punktów przyznanych przez dwóch oceniających za spełnianie kryteriów ogólnych merytorycznych wynosi co najmniej 30% punktów możliwych do przyznania ogółem, tj. 24 punkty (**znaczną rozbieżność w zakresie kryteriów ogólnych merytorycznych**) z zastrzeżeniem pkt 6 i 7,
 - c) sytuację, w której jeden z oceniających uznał, że kryterium które podlega uzupełnieniu/poprawie należy skierować do negocjacji w celu uzupełnienia/poprawy, natomiast drugi oceniający uznał dane kryterium za niespełnione.
3. W przypadku wystąpienia znacznych rozbieżności, o których mowa powyżej projekt poddawany jest **dotatkowej ocenie**, którą przeprowadza **trzeci oceniający**, wybrany w drodze losowania przez Przewodniczącego KOP spośród członków KOP. Trzeci oceniający dokonuje oceny:

- a) w przypadku rozbieżności w zakresie kryteriów ocenianych na zasadzie zerojedynkowej - wyłącznie kryteriów, w zakresie których wystąpiły rozbieżności,
 - b) w przypadku znacznej rozbieżności w zakresie kryteriów ogólnych merytorycznych – wyłącznie w zakresie kryteriów ogólnych punktowych ,
 - c) w przypadku rozbieżności w zakresie spełnienia kryteriów premiujących – wyłącznie kryteriów, w zakresie których wystąpiły rozbieżności.
4. W sytuacji, gdy przedmiotem oceny trzeciego oceniającego było spełnienie kryteriów zerojedynkowych, ocena trzeciego oceniającego jest ostateczna i wiążąca.
 5. W sytuacji, gdy przedmiotem oceny trzeciego oceniającego były kryteria ogólne merytoryczne, ostateczna liczba punktów obliczana jest zgodnie z pkt 16-17.
 6. W sytuacji dokonywania oceny formalno-merytorycznej przez trzeciego oceniającego, negocjacje przeprowadza tych dwóch oceniających, których ocena kryteriów merytorycznych przesądziła o tym, że projekt został zakwalifikowany do kolejnego etapu, tj. negocjacji.
 7. Informacja o ocenie projektu przez trzeciego oceniającego zamieszczana jest w Protokole z pracy KOP z danego posiedzenia.
 8. **Za rozbieżność nie jest uznawana sytuacja**, w której jeden z oceniających uznał, że projekt spełnia kryteria zerojedynkowe i uzyskał wymaganą liczbę punktów oraz skierował projekt do negocjacji, a drugi oceniający stwierdził, że projekt spełnia kryteria i uzyskał wymaganą liczbę punktów, jednakże nie skierował projektu do negocjacji. W takim przypadku dany projekt kierowany jest do negocjacji w zakresie wskazanym przez jednego oceniającego.
 9. W przypadku różnicy w ocenie spełnienia przez projekt **kryteriów premiujących** między trzecim oceniającym a jednym z dwóch oceniających (o których mowa w pkt 16-17) dane kryterium premiujące jest spełnione, jeśli **dwóch oceniających** (trzeci oceniający i jeden z dwóch oceniających) **wskazało, że kryterium jest spełnione**.
 10. Po przeprowadzeniu oceny formalno-merytorycznej w przypadku projektów, które spełniają kryteria ogólne formalne, kryteria ogólne horyzontalne oraz kryteria specyficzne dostępu obliczana jest **średnia arytmetyczna punktów** przyznanych za kryteria ogólne punktowe (nieuwzględniająca punktów przyznanych za spełnienie kryteriów premiujących). Tak obliczonych średnich ocen nie zaokrągla się, lecz przedstawia wraz z częścią ułamkową. Maksymalna możliwa do uzyskania średnia liczba punktów za spełnianie kryteriów ogólnych merytorycznych wynosi **80**.
 11. W przypadku, gdy wniosek od każdego z obydwu oceniających uzyskał co najmniej 60% punktów w poszczególnych częściach oceny formalno - merytorycznej końcową ocenę projektu stanowi suma:

- a) średniej arytmetycznej punktów ogółem z dwóch ocen wniosku za spełnienie kryteriów ogólnych merytorycznych oraz
 - b) premii punktowej przyznanej projektowi za spełnienie kryteriów premiujących.
12. Projekt, który uzyskał w trakcie oceny formalno-merytorycznej maksymalną liczbę punktów za spełnienie wszystkich kryteriów ogólnych punktowych (**do 80 punktów**) oraz wszystkich kryteriów premiujących (**do 25 punktów**), może uzyskać maksymalnie **105 punktów**.
13. W przypadku, gdy projekt od każdego z obydwu oceniających uzyskał mniej niż 60% punktów końcową ocenę projektu stanowi średnia arytmetyczna punktów ogółem z dwóch ocen wniosku za spełnienie kryteriów ogólnych merytorycznych.
14. W przypadku, gdy projekt od jednego z oceniających uzyskał mniej niż 60% punktów ogółem i/lub mniej niż 60% punktów w poszczególnych częściach oceny, a od drugiego z oceniających uzyskał co najmniej 60% punktów ogółem oraz 60% punktów wymaganych w poszczególnych częściach oceny oraz różnica w liczbie punktów przyznanych przez dwóch oceniających za spełnienie kryteriów ogólnych merytorycznych jest mniejsza niż 30% punktów możliwych do przyznania ogółem (tj. mniejsza niż 24 punkty), końcową ocenę projektu stanowi średnia arytmetyczna punktów ogółem dwóch ocen wniosku za spełnianie kryteriów ogólnych merytorycznych.
15. W przypadku dokonywania oceny projektu przez trzeciego oceniającego ostateczną i wiążącą ocenę projektu stanowi suma:
- a) średniej arytmetycznej punktów ogółem za spełnienie kryteriów ogólnych merytorycznych z oceny trzeciego oceniającego oraz z tej oceny jednego z dwóch oceniających, która jest liczbowo bliższa ocenie trzeciego oceniającego oraz
 - b) premii punktowej przyznanej projektowi za spełnienie kryteriów premiujących, o ile projekt od każdego z oceniających, czyli trzeciego oceniającego i oceniającego, którego ocena jest liczbowo bliższa ocenie trzeciego oceniającego, uzyskał co najmniej 60% punktów w poszczególnych częściach oceny formalno-merytorycznej.
16. Jeżeli różnice między liczbą punktów przyznanych przez trzeciego oceniającego a liczbami punktów przyznanymi przez każdego z dwóch oceniających są jednakowe, ostateczną i wiążącą ocenę projektu stanowi suma:
- a) średniej arytmetycznej punktów ogółem za spełnienie kryteriów ogólnych merytorycznych z oceny trzeciego oceniającego oraz z oceny tego z dwóch oceniających, który przyznał projektowi większą liczbę punktów oraz
 - b) premii punktowej przyznanej projektowi za spełnienie kryteriów premiujących, o ile projekt od każdego z oceniających, czyli trzeciego oceniającego oraz tego z dwóch oceniających, który przyznał projektowi większą liczbę punktów, uzyskał co najmniej 60% punktów od każdego z oceniających w poszczególnych kategoriach oceny formalno-merytorycznej.
17. W przypadku różnicy w ocenie spełnienia przez projekt kryteriów premiujących między trzecim oceniającym a:

- a) oceniającym, którego ocena jest liczbowo bliższa ocenie trzeciego oceniającego albo
- b) tym z dwóch oceniających, który przyznał wnioskowi większą liczbę punktów dane **kryterium premiujące jest spełnione, jeśli dwóch oceniających** (trzeci oceniający i oceniający, którego ocena jest liczbowo bliższa ocenie trzeciego oceniającego lub trzeci oceniający i oceniający, który przyznał wnioskowi większą liczbę punktów) **wskazało, że kryterium jest spełnione.**

18. W przypadku negatywnego wyniku negocjacji, projekt traci wszystkie punkty uzyskane w ramach oceny formalno-merytorycznej.

6.2. Zakończenie oceny i postępowania w zakresie wyboru projektów do dofinansowania

1. Przez **zakończenie oceny projektu** należy rozumieć sytuację, w której:
 - a) projekt został wybrany do dofinansowania;
 - b) projekt został negatywnie oceniony w rozumieniu art. 56 ust. 5 i 6 ustawy wdrożeniowej, tj.:
 - projekt nie uzyskał wymaganej liczby punktów lub nie spełnił kryteriów wyboru projektów, na skutek czego nie może być wybrany do dofinansowania,
 - projekt uzyskał wymaganą liczbę punktów lub spełnił kryteria wyboru projektów, jednak kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w naborze nie wystarcza na wybranie go do dofinansowania.
2. Wybór do dofinansowania może zostać dokonany dopiero po ocenie, pod kątem spełnienia kryteriów formalno-merytorycznych oraz kryterium negocjacyjnego, wszystkich projektów.
3. Po zakończeniu oceny wszystkich projektów w ramach postępowania sporządzany jest **Protokół z pracy Komisji Oceny Projektów**, zawierający informacje o przebiegu i wynikach oceny projektów.
4. Pracownik pełniący funkcję sekretarza KOP przygotowuje Listę ocenionych projektów zawierającą w odniesieniu do każdego projektu co najmniej:
 - a) tytuł projektu,
 - b) nazwę Wnioskodawcy,
 - c) ostateczną kwotę wnioskowanego dofinansowania,
 - d) kwotę UE,
 - e) koszt całkowity projektu oraz
 - f) wynik oceny.
5. Uwzględnia się wszystkie projekty, które podlegały ocenie KOP.
6. Lista jest uszeregowana od projektów, które uzyskały największą liczbę punktów do projektów najniżej ocenionych.
7. W przypadku dwóch lub więcej projektów o równej ogólnej liczbie punktów, wyższe miejsce na liście ocenionych projektów otrzymuje ten, który uzyskał kolejno wyższą liczbę punktów w następujących kryteriach ogólnych merytorycznych o charakterze rozstrzygającym:

- a) Prawdliwość założonych wskaźników i trwałość rezultatów;
 - b) Potencjał Wnioskodawcy i partnerów (o ile dotyczy);
 - c) Doświadczenie Wnioskodawcy i partnerów (o ile dotyczy);
 - d) Trafność doboru i opis zadań;
 - e) Zasadność i kwalifikowalność wydatków;
 - f) Efektywność wydatków;
 - g) Racjonalność harmonogramu realizacji projektu;
 - h) Adekwatność celu głównego projektu do celu szczegółowego wskazanego w Programie Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 oraz opisanych w nim problemów (rozwiązanie lub zminimalizowanie zdiagnozowanego/ych problemu/ów poprzez osiągnięcie celów projektu);
 - i) Prawdliwość opisu grupy docelowej;
 - j) Efektywność sposobu zarządzania projektem;
 - k) Prawdliwość sporządzenia budżetu;
 - l) Prawdliwość opisu ryzyka w projekcie.
8. W sytuacji, gdy więcej niż jeden projekt otrzyma taką samą liczbę punktów we wszystkich dwunastu kryteriach ogólnych merytorycznych w ramach oceny formalno-merytorycznej, miejsce na liście ocenionych projektów zależy od kosztu jednostkowego projektu w przeliczeniu na jednego uczestnika (projekt, który zakłada niższy koszt jednostkowy w przeliczeniu na jednego uczestnika ma wyższe miejsce na liście ocenionych projektów od projektu, w którym koszt ten jest wyższy).
9. W sytuacji, gdy więcej niż jeden projekt, który otrzymał taką samą liczbę punktów we wszystkich dwunastu kryteriach ogólnych punktowych oraz zakłada ten sam koszt jednostkowy w przeliczeniu na jednego uczestnika, miejsce na liście ocenionych projektów zależy od wyników komisijnego losowania, w którym uczestniczą: przewodniczący KOP, zastępca przewodniczącego KOP oraz sekretarz KOP. W losowaniu w charakterze obserwatorów mogą wziąć udział Wnioskodawcy, których losowanie dotyczy.
10. Projekty:
- a) niespełniające co najmniej jednego z kryteriów ogólnych lub kryteriów specyficznych umieszczane są na liście ocenionych projektów z liczbą punktów wynoszącą „0” jako projekty niespełniające wymagań minimalnych, aby uzyskać dofinansowanie;
 - b) wycofane przez Wnioskodawców umieszczane są na liście ocenionych projektów z adnotacją: „Wniosek wycofany”.
11. ZWL podejmuje decyzję dotyczącą zatwierdzenia wyników negocjacji oraz wyboru projektów do dofinansowania w ramach danego postępowania (z uwzględnieniem zatwierdzonych wyników oceny formalno-merytorycznej oraz negocjacji).
12. Celem postępowania jest wybór projektów które spełniły kryteria wyboru projektów i:
- a) uzyskały wymaganą liczbę punktów albo

- b) uzyskały kolejno największą liczbę punktów, w przypadku gdy kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach postępowania nie wystarcza na objęcie dofinansowaniem wszystkich projektów, o których mowa w literze a).
13. ION, nie później niż 7 dni od dnia zatwierdzenia wyników oceny, podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej oraz na portalu informację o projektach wybranych do dofinansowania oraz o projektach, które otrzymały ocenę negatywną, o której mowa w art. 56 ust. 5 i 6 ustawy wdrożeniowej. W przypadku projektów wybranych do dofinansowania w informacji podaje się również wysokość przyznanej kwoty dofinansowania wynikającą z wyboru projektu do dofinansowania.
14. Zakończenie naboru oraz opublikowanie informacji, o której mowa w pkt 13, w odniesieniu do wszystkich projektów objętych danym postępowaniem w zakresie wyboru projektów do dofinansowania, oznacza zakończenie tego postępowania.
15. Po zakończeniu postępowania w zakresie wyboru projektów do dofinansowania ION niezwłocznie podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej oraz na portalu informację o składzie KOP, ze wskazaniem przewodniczącego KOP oraz osób, które uczestniczyły w ocenie projektów w charakterze ekspertów.
16. ION przekazuje Wnioskodawcy w terminie **14 dni** od zatwierdzenia wyników oceny **pisemną informację o zakończeniu oceny** jego projektu oraz:
- pozytywnej ocenie projektu oraz wybraniu go do dofinansowania albo
 - negatywnej ocenie projektu na etapie negocjacji.
17. Pisma wysyłane są za pośrednictwem operatora pocztowego w formie pisemnej, listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru. Do doręczenia informacji stosuje się przepisy działu I rozdziału 8 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.
18. W przypadku projektów negatywnie ocenionych na etapie negocjacji, załącznik do informacji, o której mowa w pkt 16 lit. b) stanowić będą wypełnione Karty oceny formalno-merytorycznej wraz z Kartami dotyczącymi negocjacji, z zastrzeżeniem, że ION przekazując Wnioskodawcy tę informację, zachowuje zasadę anonimowości osób dokonujących oceny.
19. Jeżeli projekt otrzymał pozytywną ocenę oraz został wybrany do dofinansowania w pisemnej informacji, o której mowa w pkt 16 lit. a), ION zobowiązuje Wnioskodawcę do dokonania czynności, tj. złożenia dokumentów (załączników) do umowy, wskazanych w Regulaminie.
20. Jeżeli projekt otrzymał negatywną ocenę, o której mowa w art. 56 ust. 5 i 6 ustawy wdrożeniowej, informacja, o której mowa powyżej w pkt 16 lit. b), zawiera pouczenie o możliwości wniesienia protestu na zasadach i w trybie, o których mowa w art. 63 i art. 64 ustawy wdrożeniowej, określające:
- termin do wniesienia protestu;
 - instytucję, do której należy wnieść protest;
 - wymogi formalne protestu, o których mowa w art. 64 ust. 2 ustawy wdrożeniowej;

- d) formę wniesienia protestu z uwzględnieniem art. 72 ust. 2 ustawy wdrożeniowej.
21. Po zakończeniu postępowania w zakresie wyboru projektów do dofinansowania ION może wybrać do dofinansowania projekty, które zostały negatywnie ocenione z uwagi na wyczerpanie kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów w tym postępowaniu, pod warunkiem dostępności kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów w ramach działania.
22. Przesłanką dokonania wyboru projektu do dofinansowania, o którym mowa w pkt 21, może być:
- a) dostępność alokacji przeznaczonej na nabór spowodowana w szczególności:
 - i. odmową zawarcia umowy o dofinansowanie projektu przez Wnioskodawcę, którego projekt został wybrany do dofinansowania w ramach danego postępowania;
 - ii. odmową ION zawarcia umowy o dofinansowanie projektu wybranego do dofinansowania w ramach danego postępowania;
 - iii. powstaniem oszczędności przy realizacji projektów wybranych do dofinansowania w ramach danego postępowania;
 - iv. rozwiązaniem umowy o dofinansowanie projektu dla projektu wybranego do dofinansowania w ramach danego postępowania,
 - b) dostępność kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów w ramach działania.
23. ION upublicznia na swojej stronie internetowej oraz na portalu również kolejne wersje informacji, o której mowa w pkt 13, w przypadku jej zmiany.
24. Przesłanką aktualizacji informacji, o której mowa w pkt 13, są przykładowo ostateczne rozstrzygnięcia procedury odwoławczej lub wybór projektów po zakończeniu postępowania.
25. ION aktualizuje informację, o której mowa w pkt 13 w terminie 7 dni od zaistnienia przesłanek do jej dokonania, zamieszczając w niej dodatkowe informacje dotyczące podstawy przyznania dofinansowania lub w przypadku braku przyznania dofinansowania dokonuje zmiany informacji.
26. ION zapewnia dostępność wszystkich wersji danej informacji poprzez ich publikację na swojej stronie internetowej oraz na portalu.
27. Po rozstrzygnięciu naboru ION przygotowuje zapytanie do Ministra Finansów, czy Wnioskodawca ubiegający się o dofinansowanie oraz wskazany/-ni we wniosku o dofinansowanie Partner/-rzy figuruje/-ją w prowadzonym przez Ministra Finansów na podstawie art. 210 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych Rejestrze podmiotów wykluczonych z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów finansowych z udziałem środków europejskich.

6.3. Umowa o dofinansowanie

1. Umowa o dofinansowanie projektu może zostać zawarta, a decyzja o dofinansowaniu projektu może zostać podjęta, jeżeli projekt spełnia wszystkie

- kryteria wyboru projektów, na podstawie których został wybrany do dofinansowania, oraz zostały dokonane czynności i zostały złożone wymagane dokumenty wskazane w Regulaminie.
2. W związku z art. 61 ust. 3 ustawy wdrożeniowej Umowa o dofinansowanie nie może być zawarta, a decyzja o dofinansowaniu projektu nie może być podjęta w przypadku gdy:
 - a) Wnioskodawca nie dokonał czynności, o których mowa w art. 51 ust. 1 pkt 10 ustawy wdrożeniowej;
 - b) Wnioskodawca został wykluczony z możliwości otrzymania dofinansowania na podstawie przepisów odrębnych;
 - c) Wnioskodawca zrezygnował z dofinansowania;
 - d) doszło do unieważnienia postępowania w zakresie wyboru projektów.
 3. Jeżeli ION po wybraniu projektu do dofinansowania, a przed zawarciem umowy o dofinansowanie projektu albo podjęciem decyzji o dofinansowaniu projektu poweźmie wiedzę o okolicznościach mogących mieć negatywny wpływ na wynik oceny projektu, ponownie kieruje projekt do oceny w stosownym zakresie, o czym informuje pisemnie Wnioskodawcę. W tej sytuacji ION zwołuje posiedzenie KOP. Wniosek kierowany jest do właściwego etapu oceny.
 4. W uzasadnionych przypadkach ION może odmówić zawarcia umowy o dofinansowanie projektu albo odmówić podjęcia decyzji o dofinansowaniu projektu, jeżeli zachodzi obawa wyrządzenia szkody w mieniu publicznym w następstwie zawarcia umowy o dofinansowanie projektu albo podjęcia decyzji o dofinansowaniu projektu, w szczególności gdy w stosunku do Wnioskodawcy będącego osobą fizyczną lub członka organów zarządzających Wnioskodawcy niebędącego osobą fizyczną toczy się postępowanie karne lub karne skarbowe za przestępstwo składania fałszywych zeznań, przekupstwa, przeciwko mieniu, wiarygodności dokumentów, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, obrotowi gospodarczemu, systemowi bankowemu albo inne związane z wykonywaniem działalności gospodarczej lub popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych, w związku z dofinansowaniem, które zostało udzielone ze środków publicznych na realizację projektu temu Wnioskodawcy, podmiotowi powiązanemu z nim osobowo lub kapitałowo lub członkowi organów zarządzających tego Wnioskodawcy lub podmiotu.
 5. Przez podmioty powiązane należy rozumieć podmioty, między którymi występują powiązania, o których mowa w art. 3 ust. 3 załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1, z późn. zm.), niezależnie od tego, czy na podstawie umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu ma być udzielona pomoc publiczna.
 6. Jeżeli Wnioskodawcą jest państwowa jednostka budżetowa warunki dofinansowania projektu zostają określone w porozumieniu, którego elementy określa art. 206 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Postanowienie dotyczące umów stosuje się odpowiednio do porozumień.

7. Wnioskodawca, na wezwanie ION w terminie 14 dni od dnia doręczenia²⁵ pisma informującego o pozytywnej ocenie projektu oraz wybraniu go do dofinansowania, składa w systemie CST2021 niżej wymienione dokumenty (załączniki) niezbędne do podpisania umowy o dofinansowanie:
- a) dokumenty poświadczające umocowanie osób reprezentujących Wnioskodawcę do zawarcia umowy o dofinansowanie (pełnomocnictwo/a, statut)²⁶;
 - b) Zaświadczenie z ZUS-u o niezaleganiu z opłacaniem składek na ubezpieczenie społeczne, z okresu nie dłuższego niż 3 miesiące przed dniem złożenia kompletu wymaganych dokumentów do umowy;
 - c) Zaświadczenie o niezaleganiu z podatkami z właściwego Urzędu Skarbowego, z okresu nie dłuższego niż 3 miesiące przed dniem złożenia kompletu wymaganych dokumentów do umowy;
 - d) harmonogram płatności (załącznik nr 2 do Wzoru umowy o dofinansowanie projektu);
 - e) oświadczenia o numerze/numerach rachunku/rachunków bankowych, w którym należy podać nazwę właściciela rachunku, nazwę banku oraz numer rachunku bankowego wyodrębnionego dla projektu;
 - f) oświadczenia odnośnie danych osób podpisujących umowę o dofinansowanie (imię, nazwisko, pełniona funkcja);
 - g) oświadczenia współmałżonka wyrażającego zgodę na zaciągnięcie zobowiązania lub dokumentu potwierdzającego rozdzielną majątkową – jeżeli Wnioskodawca pozostaje w związku małżeńskim lub oświadczenia o niepozostawaniu w związku małżeńskim (w przypadkach wskazanych w pkt 25);
 - h) wypełnione i podpisane wnioski o dodanie osoby zarządzającej projektem po stronie Beneficjenta w ramach SL2021, których wzór stanowi załącznik nr 4 do wzoru umowy o dofinansowanie projektu;
 - i) wypełnionej i podpisanej listy osób uprawnionych do reprezentowania Beneficjenta w zakresie obsługi SL2021, której wzór stanowi załącznik nr 5 do umowy o dofinansowanie;

²⁵ Do doręczenia pisemnej informacji stosuje się Rozdział 2.1 pkt 4 Regulaminu.

²⁶ Pełnomocnictwo/upoważnienie do reprezentowania Wnioskodawcy powinno zostać sporządzone przed złożeniem wniosku. Pełnomocnictwo/upoważnienie nie jest składane wraz z wnioskiem, natomiast wymagane jest jego przedłożenie w momencie podpisywania umowy o dofinansowanie projektu.

- j) oświadczenia o wszystkich realizowanych przez Wnioskodawcę projektach finansowanych z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności lub innych funduszy Unii Europejskiej na dzień zawarcia umowy;
- k) wykaz wszystkich jednostek realizujących dany projekt z podaniem nazwy jednostki, adresu, numeru REGON i/lub NIP (w zależności od statusu prawnego jednostki realizującej projekt) - dotyczy sytuacji, kiedy jako Beneficjenta projektu wskazano jedną jednostkę (np. powiat), natomiast projekt faktycznie realizowany jest przez wiele jednostek (np. placówek oświatowych);
- l) oświadczenie o miejscu przechowywania dokumentacji;
- m) oświadczenie o rozliczaniu projektów w SL2021 w formule partnerskiej (oświadczenie dotyczy wyłącznie Wnioskodawców, którzy złożyli wniosek partnerski);
- n) oświadczenie o kwalifikowalności VAT, które stanowi załącznik nr 9 do wzoru umowy o dofinansowanie projektu (dotyczy również Partnera projektu jeśli projekt jest realizowany w partnerstwie);
- o) oświadczenie Wnioskodawcy i partnera (o ile dotyczy), że pomiot nie jest podmiotem objętym sankcjami określonymi w ustawie z dnia 13 kwietnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego (Dz. U. z 2023 r. poz. 129);
- p) oświadczenie Wnioskodawcy i partnera (o ile dotyczy) o konieczności przestrzegania zasad horyzontalnych, które stanowi załącznik nr 13 do regulaminu;
- q) oświadczenie, że zadania przewidziane do realizacji i wydatki przewidziane do poniesienia w ramach projektu nie są i nie będą współfinansowane z innych wspólnotowych instrumentów finansowych, w tym z innych funduszy strukturalnych Unii Europejskiej;
- r) oświadczenie, że informacje zawarte we wniosku dotyczące pomocy publicznej w żądanej wysokości, w tym pomocy de minimis, o którą ubiega się Wnioskodawca, są zgodne z przepisami ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej oraz z przepisami właściwego programu pomocowego;
- s) oświadczenie, że projekt nie został fizycznie zakończony ani w pełni zrealizowany przed dniem złożenia wniosku aplikacyjnego (art. 63 ust. 6 rozporządzenia ogólnego);

- t) oświadczenia o aktualności wszystkich danych zawartych w załączonych dokumentach wymaganych do zawarcia umowy o dofinansowanie projektu oraz aktualności oświadczeń zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu opatrzone podpisem kwalifikowalnym (w dniu zawarcia umowy);

Wszystkie oświadczenia są składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Oświadczenia zawierają klauzulę o następującej treści: "Jestem świadomy/świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych oświadczeń".

8. W przypadku kiedy projekt stanowi jednocześnie wniosek o udzielenie pomocy publicznej/ pomocy de minimis, ION staje się podmiotem jej udzielającym. Na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 743, z późn. zm.) oraz rozporządzeń wykonawczych:

- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc de minimis (Dz. U. Nr 53, poz. 311 z późn. zm.),
- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc inną niż pomoc de minimis lub pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie (Dz. U. Nr 53, poz. 312 z późn. zm.) Wnioskodawca przedkłada wymagane załączniki, wynikające z ww. podstawy prawnej z uwzględnieniem rodzaju pomocy, o którą wnioskuje.

a) W przypadku ubiegania się o pomoc publiczną Wnioskodawca przedkłada Oświadczenie o otrzymanej pomocy publicznej w odniesieniu do tego samego przedsięwzięcia, w związku z realizacją którego Wnioskodawca ubiega się o pomoc oraz Formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc inną niż pomoc w rolnictwie lub rybołówstwie, pomoc de minimis lub pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie, których wzór stanowią odpowiednio załączniki nr 11 i 12 do Regulaminu.

b) W przypadku ubiegania się o pomoc de minimis Wnioskodawca przedkłada Oświadczenie o otrzymanej pomocy de minimis oraz Formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc de minimis, których wzór stanowi odpowiednio załącznik nr 12 do Regulaminu.

9. Wnioskodawca składa dokumenty wskazane w pkt 7 i 8 w formie elektronicznej. Termin złożenia dokumentów liczony jest zgodnie z art. 57 § 1, 4, 5 KPA.

10. Niezłożenie kompletnych i prawidłowych załączników do umowy w terminie wskazanym przez ION, traktowane jest przez ION jako rezygnacja Wnioskodawcy z zawarcia umowy o dofinansowanie, w następstwie czego umowa o dofinansowanie projektu nie jest zawierana.
11. Co do zasady po rozstrzygnięciu naboru, a przed zawarciem umowy o dofinansowanie nie jest dopuszczalne dokonywanie jakichkolwiek zmian w projekcie. W szczególnych przypadkach ION dopuszcza możliwość aktualizacji wniosku o dofinansowanie projektu wyłącznie w zakresie danych tele-adresowych dotyczących Wnioskodawcy (Beneficjenta) i/lub Partnera, we wniosku o dofinansowanie oraz oczywistych omyłek, o ile zmiany te nie dotyczą zapisów/elementów we wniosku o dofinansowanie, które podlegały ocenie przez kryteria. W ramach aktualizacji Wnioskodawca nie może dokonywać modyfikacji zapisów we wniosku w innym zakresie niż wskazanym przez ION. W przypadku dokonania aktualizacji wniosku o dofinansowanie po dniu złożenia poprawnych i kompletnych załączników do umowy, termin na zawarcie umowy o dofinansowanie liczony jest od dnia złożenia przez Wnioskodawcę poprawnie zaktualizowanego wniosku o dofinansowanie.
12. W sytuacji gdy na skutek wydłużenia procesu wyboru projektów, planowany we wniosku o dofinansowanie okres realizacji projektu zakłada rozpoczęcie realizacji przed terminem zawarcia umowy o dofinansowanie projektu, ION może wyrazić zgodę na zmianę terminu realizacji projektu. Zmiana ta może nastąpić na pisemny wniosek ION lub Wnioskodawcy zarówno przed podpisaniem jak i po podpisaniu umowy o dofinansowanie projektu.
13. Umowa o dofinansowanie projektu może być zawarta pod warunkiem otrzymania przez ION z Ministerstwa Finansów pisemnej informacji, że dany Wnioskodawca oraz wskazany/-ni we wniosku o dofinansowanie Partner/rzy nie figuruje/-ją w prowadzonym przez Ministra Finansów na podstawie art. 210 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych Rejestrze podmiotów wykluczonych z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów finansowych z udziałem środków europejskich.
14. W przypadku, gdy z informacji przekazanej ION przez Ministerstwo Finansów wynika, że dany Wnioskodawca lub wskazany/-ni we wniosku o dofinansowanie Partner/-rzy podlega/-ją wykluczeniu, o którym mowa w art. 207 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych ION kieruje wniosek do oceny w zakresie spełnienia kryterium dotyczącego wykluczenia z możliwości otrzymania dofinansowania, zgodnie z procedurą wskazaną w pkt. 2 niniejszego podrozdziału.
15. W terminie 14 dni od dnia złożenia przez Wnioskodawcę dokumentów (załączników) do umowy o dofinansowanie ION dokonuje ich weryfikacji. W przypadku, gdy liczba projektów pozytywnie ocenionych w ramach posiedzenia

wynosi 30 i więcej termin weryfikacji załączników ulega wydłużeniu do 30 dni od dnia złożenia przez Wnioskodawcę dokumentów do umowy o dofinansowanie.

16. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w weryfikowanych załącznikach, ION pisemnie informuje Wnioskodawcę o zidentyfikowanych brakach i/lub błędach w dokumentach z prośbą o uzupełnienie i/lub korektę dokumentacji w terminie 5 dni od dnia doręczenia²⁷ informacji. Do uzupełnienia i/lub korekty dokumentów przez Wnioskodawcę stosuje się pkt 9 i 10.
17. Po złożeniu przez Wnioskodawcę uzupełnionych i/lub skorygowanych załączników do umowy, ION dokonuje ponownej weryfikacji złożonych dokumentów w terminie 14 dni od dnia złożenia uzupełnionych i/lub skorygowanych załączników.
18. Termin zawarcia umowy o dofinansowanie wynosi 30 dni od dnia wpływu poprawnych i kompletnych załączników do umowy.
19. W przypadku, gdy liczba projektów pozytywnie ocenionych w ramach posiedzenia KOP wynosi 30 i więcej termin zawarcia umowy o dofinansowanie wynosi 60 dni od dnia wpływu poprawnych i kompletnych załączników do umowy.
20. Termin zawarcia umowy o dofinansowanie może ulec przesunięciu do momentu otrzymania przez ION z Ministerstwa Finansów pisemnej informacji (o ile była ona wymagana), że dany Wnioskodawca oraz wskazany/-ni we wniosku o dofinansowanie Partner/-rzy nie figuruje w prowadzonym przez Ministra Finansów na podstawie art. 207 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023, poz. 1270, z późn. zm.) Rejestrze podmiotów wykluczonych z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów finansowych z udziałem środków europejskich.
21. Termin zawarcia umowy o dofinansowanie projektu może ulec przesunięciu również w związku z koniecznością ustalenia z nim innej niż weksel in blanco form (formy) ustanawianego przez niego zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań wynikających z umowy o dofinansowanie projektu, jak również usprawiedliwionej nieobecności osób umocowanych do reprezentowania Wnioskodawcy.
22. W przypadku podpisywania umowy na miejscu ION zawiadamia e-mailem i/lub telefonicznie Wnioskodawcę o wyznaczonym terminie podpisania umowy o dofinansowanie projektu. Przed podpisaniem umowy w siedzibie WUP, pracownicy ION weryfikują tożsamość Wnioskodawcy na podstawie przedłożonego dokumentu tożsamości. Obie strony składają podpis na 2

²⁷ Do doręczenia pisemnej informacji stosuje się Rozdział 2.1 pkt 5 Regulaminu.

egzemplarzach Umowy. Jeden egzemplarz umowy jest przekazany Wnioskodawcy za potwierdzeniem odbioru.

23. W przypadku przekazywania umowy drogą korespondencyjną ION przesyła do Wnioskodawcy, 2 egzemplarze umowy wraz z pismem. W piśmie ION wskazuje termin odesłania przez Wnioskodawcę zaparafowanych i podpisanych dokumentów do WUP oraz wskazuje konieczność przekazania notarialnego potwierdzenia podpisu/ów. Po przekazaniu przez Wnioskodawcę podpisanej umowy o dofinansowanie projektu wraz z załącznikami. ION dokonuje weryfikacji podpisów na dokumentach na podstawie notarialnego potwierdzenia podpisu/ów oraz dokonuje weryfikacji kompletności załączników. Umowa jest podpisywana przez osobę upoważnioną z ramienia ION. Jeden egzemplarz umowy wraz z załącznikami jest wysłany do Wnioskodawcy.

24. Za dzień zawarcia umowy o dofinansowanie przyjmuje się dzień podpisania przez ostatnią ze stron.

Zabezpieczenie prawidłowej realizacji umowy

25. Środki na realizację projektu są wypłacane Beneficjentowi po ustanowieniu i wniesieniu przez niego zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań wynikających z zawartej umowy o dofinansowanie projektu w terminie wskazanym w umowie. Z powyższego obowiązku zwolnione są jednostki sektora finansów publicznych, fundacje, których jedynym fundatorem jest Skarb Państwa oraz Bank Gospodarstwa Krajowego (na podstawie art. 206 ust. 4 ustawy o finansach publicznych).

26. Ustanowienie i wniesienie zabezpieczenia dokonywane jest zgodnie z § 5 Rozporządzenia Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 21 września 2022 r. w sprawie zaliczek w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich (Dz. U. poz. 2055).

27. W przypadku gdy wartość zaliczki nie przekracza 10 mln PLN lub Beneficjent jest podmiotem świadczącym usługi publiczne lub usługi w ogólnym interesie gospodarczym, o których mowa w art. 93 i art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, lub jest instytutem badawczym w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2022 r., poz. 498), zabezpieczenie ustanawiane jest w formie weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową.

28. Od osoby podpisującej weksel in blanco w imieniu Wnioskodawcy będzie wymagane pełnomocnictwo szczególne do wystawienia weksla. Ponadto, w przypadku Wnioskodawców będących osobami fizycznymi prowadzącymi działalność gospodarczą, bądź wspólnikami spółek cywilnych będzie wymagane:

- oświadczenie współmałżonka wyrażające zgodę na zaciągnięcie zobowiązania lub dokument potwierdzający rozdzielną majątkową – jeżeli Wnioskodawca pozostaje w związku małżeńskim; lub
 - oświadczenie o niepozostawaniu w związku małżeńskim.
29. Zabezpieczenie prawidłowej realizacji umowy jest podpisywane w siedzibie ION (bezkosztowo). W szczególnych przypadkach dopuszczalne jest złożenie weksła wraz z deklaracją wekslową z notarialnym poświadczeniem podpisu.
30. Zabezpieczenie powinno obejmować wszelkie możliwe roszczenia, które na podstawie zawartej z Beneficjentem umowy o dofinansowanie projektu mogą powstać dla Samorządu Województwa Lubelskiego w stosunku do Beneficjenta.
31. W przypadkach wskazanych w § 5 ust. 3, ust. 4 pkt 2 i ust. 5 Rozporządzenia Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 21 września 2022 r. w sprawie zaliczek w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich zabezpieczenie ustanawiane jest w wysokości co najmniej równoważności najwyższej transzy zaliczki wynikającej z umowy o dofinansowanie. Wyboru formy zabezpieczenia, w przypadkach o których mowa w § 5 ust. 3 ww. Rozporządzenia dokonuje ION.
32. Zabezpieczenie składane jest nie później niż w terminie 21 dni kalendarzowych od dnia zawarcia umowy o dofinansowanie projektu.
33. Zwrot dokumentu stanowiącego zabezpieczenie umowy może nastąpić na pisemny wniosek Beneficjenta wyłącznie po spełnieniu następujących przesłanek:
- 1) realizacja umowy, której dotyczy dokument została całkowicie rozliczona, upłynął okres wskazany w umowie lub w innych przepisach przewidziany na kontrolę realizacji przedmiotu umowy i nie występują przesłanki do wystąpienia zobowiązań w stosunku do Samorządu z tytułu realizacji tych umów (w tym m.in. zwrot zabezpieczenia może nastąpić po zakończeniu postępowania administracyjnego w celu wydania decyzji o zwrocie środków, po zakończeniu postępowania sądowo-administracyjnego w wyniku zaskarżenia takiej decyzji, po zakończeniu prowadzenia egzekucji administracyjnej i odzyskaniu środków; zwrot zabezpieczenia może nastąpić po upływie okresu trwałości);
 - 2) Beneficjent zrezygnował z realizacji umowy, niniejsza umowa została rozwiązana a Beneficjent całkowicie rozliczył się z przekazanych środków finansowych;
 - 3) następuje wymiana dokumentu zabezpieczającego.

VII. PROCEDURA ODWOŁAWCZA

1. W kwestii procedury odwoławczej przysługującej Wnioskodawcom zastosowanie mają przepisy rozdziału 16 ustawy wdrożeniowej.
2. Procedura odwoławcza nie wstrzymuje procesu zawierania umów z Wnioskodawcami, których projekty zostały wybrane do dofinansowania.
3. Wnioskodawcy, którego wniosek uzyskał ocenę negatywną, o której mowa w art. 56 ust. 5 i 6 ustawy wdrożeniowej, przysługuje prawo do złożenia protestu w terminie 14 dni²⁸ od dnia doręczenia informacji, o której mowa w art. 56 ust. 4 ustawy wdrożeniowej.
4. Protest należy wnieść w formie pisemnej, własnoręcznie podpisany lub w formie elektronicznej, gdzie musi zostać opatrzony kwalifikowalnym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.
5. Protest wnoszony jest do IP (WUP w Lublinie). IP rozpatruje protest w terminie nie dłuższym niż 21 dni licząc od dnia jego otrzymania. W uzasadnionych przypadkach termin rozpatrzenia protestu może być przedłużony, jednak nie może on przekroczyć łącznie 45 dni od dnia otrzymania protestu.
6. Protest zawiera:
 - a) oznaczenie instytucji właściwej do rozpatrzenia protestu;
 - b) oznaczenie Wnioskodawcy;
 - c) numer wniosku o dofinansowanie projektu;
 - d) wskazanie kryteriów wyboru projektów, z których oceną Wnioskodawca się nie zgadza wraz z uzasadnieniem;
 - e) wskazanie zarzutów o charakterze proceduralnym w zakresie przeprowadzonej oceny, jeżeli zdaniem Wnioskodawcy naruszenia takie miały miejsce, wraz z uzasadnieniem;
 - f) podpis Wnioskodawcy lub osoby upoważnionej do jego reprezentowania, z załączeniem oryginału lub kopii dokumentu poświadczającego umocowanie takiej osoby do reprezentowania Wnioskodawcy.
6. Protest pozostawia się bez rozpatrzenia, jeżeli mimo prawidłowego pouczenia, został wniesiony:
 - a. po terminie;

²⁸ Termin obliczany jest zgodnie z art. 57 KPA.

- b. przez podmiot wykluczony z możliwości otrzymania dofinansowania na podstawie przepisów odrębnych;
- c. bez wskazania kryteriów wyboru projektów, z których oceną Wnioskodawca się nie zgadza, wraz z uzasadnieniem;
- d. przez podmiot niespełniający wymogów, o których mowa w art. 63 ustawy wdrożeniowej.

7. W przypadku, gdy protest nie spełnia wymogów formalnych w odniesieniu do:

- a. oznaczenia instytucji właściwej do rozpatrzenia protestu (dane pozwalające jednoznacznie określić instytucję, do której Wnioskodawca wnosi protest),
- b. oznaczenia Wnioskodawcy (dane pozwalające jednoznacznie zidentyfikować Wnioskodawcę),
- c. numeru wniosku o dofinansowanie projektu,
- d. podpisu Wnioskodawcy lub osoby upoważnionej do jego reprezentowania,
- e. braku załączenia oryginału lub kopii dokumentu poświadczającego umocowanie takiej osoby do reprezentowania Wnioskodawcy,

wzywa się pisemnie Wnioskodawcę do jego uzupełnienia w terminie 7 dni, licząc od dnia otrzymania wezwania, pod rygorem pozostawienia protestu bez rozpatrzenia. Wezwanie wstrzymuje bieg terminu, o którym mowa w art. 68 ustawy wdrożeniowej. Bieg terminu ulega zawieszeniu na czas uzupełnienia lub poprawienia protestu.

8. W przypadku stwierdzenia oczywistej omyłki we wniesionym proteście właściwa instytucja może poprawić ją z urzędu, informując o tym Wnioskodawcę.

9. Po bezskutecznym upływie terminu na uzupełnienie protestu IP przekazuje Wnioskodawcy informację o pozostawieniu protestu bez rozpatrzenia, pouczając o możliwości wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

10. W następstwie rozpatrzenia protestu IP może:

- a) uwzględnić protest,
- b) nie uwzględnić protestu.

11. W przypadku uwzględnienia protestu odpowiednio:

- a) kwalifikuje projekt do kolejnego etapu oceny,
albo
- b) wybiera projekt do dofinansowania i aktualizuje informację, o której mowa w art. 57 ustawy wdrożeniowej.

12. W przypadku gdy na jakimkolwiek etapie postępowania w zakresie procedury odwoławczej wyczerpana zostanie kwota przeznaczona na dofinansowanie

projektów w ramach Działania, protest pozostawia się bez rozpatrzenia, informując o tym na piśmie Wnioskodawcę. Jednocześnie poucza się Wnioskodawcę o możliwości wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego na zasadach określonych w art. 73 ustawy wdrożeniowej. Sąd uwzględniając skargę, wyłącznie stwierdza, że ocena projektu została przeprowadzona w sposób naruszający prawo, nie przekazując sprawy do ponownego rozpatrzenia.

13. Wnioskodawca może wycofać protest do czasu zakończenia rozpatrywania protestu. Wycofanie protestu następuje przez złożenie pisemnego oświadczenia o wycofaniu protestu. W przypadku wycofania protestu przez Wnioskodawcę pozostawia się protest bez rozpatrzenia, informując o tym Wnioskodawcę w formie pisemnej. W przypadku wycofania protestu ponowne jego wniesienie jest niedopuszczalne a Wnioskodawca nie może wnieść skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

VIII. UNIEWAŻNIENIE POSTĘPOWANIA W ZAKRESIE WYBORU PROJEKTÓW

Uznanie przez ION, że wystąpiły okoliczności, o których mowa w art. 58 ust. 1 ustawy wdrożeniowej, oznacza obowiązek unieważnienia postępowania.

1. ION unieważnia postępowanie, gdy:
 - a) w terminie składania wniosków o dofinansowanie projektu nie złożono żadnego wniosku lub
 - b) wystąpiła istotna zmiana okoliczności powodująca, że wybór projektów do dofinansowania nie leży w interesie publicznym, czego nie można było wcześniej przewidzieć lub
 - c) postępowanie obarczone jest niemożliwą do usunięcia wadą prawną.
2. Unieważnienie postępowania może nastąpić w jego trakcie, gdy zaistnieje co najmniej jedna z trzech przesłanek z pkt 1.
3. Unieważnienie postępowania może nastąpić po jego zakończeniu w wyniku zaistnienia przesłanek z pkt 1 lit. b lub c.
4. ION zamieszcza informację o unieważnieniu postępowania wraz z uzasadnieniem na swojej stronie internetowej oraz na portalu, w terminie 7 dni od dnia unieważnienia postępowania.
5. Postępowanie nie może zostać unieważnione, jeżeli została zawarta przynajmniej jedna umowa o dofinansowanie w ramach postępowania.
6. W przypadku wycofania przez Wnioskodawców wszystkich wniosków o dofinansowanie projektów, które wpłynęły w ramach naboru, ION anuluje postępowanie, informując o tym na swojej stronie internetowej i na portalu.
7. Informacja o unieważnieniu postępowania nie może być powodem złożenia przez Wnioskodawcę protestu, o którym mowa w art. 63 ustawy wdrożeniowej. Wynika to z tego, że unieważnienie postępowania nie jest tożsame z oceną negatywną, o której mowa w art. 56 ust. 5 i 6 ustawy wdrożeniowej.

IX. ZAŁĄCZNIKI

1. Wzór wniosku o dofinansowanie projektu współfinansowanego ze środków (EFS+) w ramach FEL 2021-2027;
2. Instrukcja wypełniania wniosku o dofinansowanie;
3. Kryteria wyboru projektów dla Działania 9.2;
4. Wykaz wskaźników w ramach Działania 9.2;
5. Wzór umowy o dofinansowanie projektu w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 z załącznikami:
 - a. załącznik nr 2 do umowy: Wzór harmonogramu płatności w ramach projektu współfinansowanego ze środków EFS+;
 - b. załącznik nr 3 do umowy: Pełnomocnictwo do reprezentowania Wnioskodawcy (o ile dotyczy);
 - c. załącznik nr 4 do umowy: Wniosek o dodanie osoby uprawnionej zarządzającej projektem po stronie Beneficjenta;
 - d. załącznik nr 5 do umowy: Lista osób uprawnionych do reprezentowania Beneficjenta w zakresie obsługi CST2021;
 - e. załącznik nr 6 do umowy: Wyciąg z zapisów „Podręcznika Wnioskodawcy i Beneficjenta Funduszy Europejskich na lata 2021-2027 w zakresie informacji i promocji”;
 - f. załącznik nr 7 do umowy: Wykaz pomniejszenia wartości dofinansowania projektu w zakresie obowiązków komunikacyjnych Beneficjentów FE;
 - g. załącznik nr 8 do umowy: Wzór oświadczenia udzielenia licencji niewyłącznej;
 - h. załącznik nr 9 do umowy: Oświadczenie o kwalifikowalności VAT;
 - i. załącznik nr 10 do umowy: Wzór harmonogramu realizacji wsparcia.
- 6A. Wzór minimalnego zakresu umowy o partnerstwie na rzecz realizacji projektu w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) w ramach FEL 2021-2027 z załącznikami:
 - a. załącznik nr 2 do umowy: Budżet projektu EFS + z podziałem na Partnera Wiodącego i Partnerów;

- b. załącznik nr 3 do umowy: Wzór zestawienia dokumentów potwierdzających wydatki;
- 6B. Wzór minimalnego zakresu umowy o partnerstwie na rzecz realizacji projektu w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) w ramach FEL 2021-2027 (projekt rozliczany w formule partnerskiej) z załącznikami:
- a. załącznik nr 2 do umowy: Budżet projektu EFS+ z podziałem na Partnera Wiodącego i Partnerów;
 - b. załącznik nr 3 do umowy: Lista osób uprawnionych do reprezentowania Partnera w zakresie obsługi CST2021.
7. Wzór karty oceny formalno - merytorycznej projektu współfinansowanego ze środków EFS+ w ramach FEL 2021-2027;
- 8A. Wzór informacji dotyczących ustaleń z negocjacji ustnych;
- 8B. Wzór informacji o wyniku negocjacji (w ramach negocjacji pisemnych/ustnych);
9. Wymagania dotyczące standardu oraz cen rynkowych towarów i usług w ramach Działania 9.2 w woj. lubelskim;
- 10A. Wzór oświadczenia o otrzymanej pomocy de minimis (jeżeli dotyczy);
- 10B. Wzór oświadczenia o otrzymanej pomocy publicznej w odniesieniu do tego samego przedsięwzięcia, w związku z realizacją którego Wnioskodawca ubiega się o pomoc (jeżeli dotyczy);
11. Formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc inną niż pomoc w rolnictwie lub rybołówstwie, pomoc de minimis lub pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie (jeżeli dotyczy);
12. Formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc de minimis (jeżeli dotyczy);
13. Oświadczenie Wnioskodawcy o konieczności przestrzegania zasad horyzontalnych.
14. Klauzula informacyjna dla wnioskodawców oraz beneficjentów.
15. Dokument KE określający zasady interwencji pt. „ALMA: Aim- Learn- Master- Achieve (mierz wysoko, ucz się, osiągnij biegłość, realizuj cele) – podręcznik zawierający wytyczne (tłumaczenie w języku polskim).